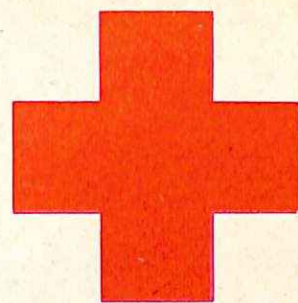

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1973

'Εμπρός

Στίχοι: ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

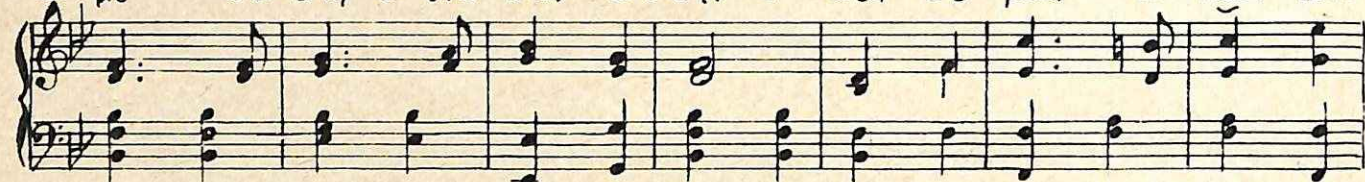
Μουσική: ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἑμβατήριον

1. Ἑμ-πρός κ' ὁ στί-βος ἄν-θι.
2. ψυ-χή λε-βέν-τρα ὅς κλεί-σω.

1. σε τή νειό-τη ὁ λό-γυ-ρά μας μιά φλό-γα εἶν' ἡ καρ.
2. με σε στή-θια σάν ἄ-σπι-δες σε μᾶς οἱ νέες ἔλ-

1. Διὰ μας κ' ἡ ὁρ-μή μας εἶ-ναι μιά.
2. Πί-δες κ' ὁ κλῆ-ρος μας λαμ-πρός.

1. χάλ-κι-νῆς γι-νῆ δύ-να-μι κ' ἄ-γαλ-μ' ὀρ-χαῖ-οῦ
2. Μία νι-κή με δα-φνό-κλα-ρα στά χέ-ρια μας προσ-

1. χά-ρι στό δρό-μο στό λι-θά-ρι
2. με νει κ' ἡ δό-ξα εἰς τρεῖ-ω-μέ-νη

1. πλᾶ-στε γε-ρά καρ-μιά. I. στό μιά. II.
2. πᾶρ-τε φτε-ρά κ' ἔμ-πρός κ' ἡ πρός.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: Λυκαβηττοῦ 1.

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924-1941 • Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 29ον • ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1973 • ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 5

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Σωτῆρος 21

Διευθύνσεις συμφώνως Α. Ν 1092, ἄρθρον 6: Διεύθυνσις Περιοδικῶν: ΚΑΛΛΙΡΡΩΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δώρα δ' Ἰστρία 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ, Παισιανίου 10

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 2 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 1,50) — Ἐτησίᾳ συνδρομὴ Ἑσῶτ. Δρχ. 12. Ἐξῶτ. 10 σελ. ἢ 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Παρακαλοῦμεν θερμῶς: α) τοὺς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλωνται ἀπροσώπως Ε.Ε.Σ.Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Σελίς	Page
Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ: Μιχαὴλ Ζωσιμάς.....	2
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Τελετὴ ἀπονομῆς διακρίσεων καὶ διπλω- μάτων εἰς Ἀδελφὰς Ε.Ε.Σ.....	3
ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ: Ὁ Διάδοχος (Διασκευὴ Σ. ΠΑΝ.).....	4
ΠΑΛΑΙΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ: Ἀστρονομικά.....	5
Θ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποίημα.....	5
ΒΑΣ. ΜΠΑΖΑ: Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ περιβάλλον.....	6
Α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: Ταξιδιωτικὲς ἐντυπώσεις.....	9
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ: Ὁ Μπίλ-Μπίμ, τὸ παιδί τῆς χαρᾶς.....	10
ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Γ. Πολίτης, ὁ 18χρονος πυρπολητής.....	12
Τ. ΛΑΠΠΑ: Ἱστορικὰ ἀνέκδοτα.....	13
ΧΡ. Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ἐνας Ἑπτανήσιος Εὐπα- τρίδης τοῦ στίχου.....	14
Η ΥΓΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ (Κείμενο Α.Β. ΜΠΑΖΑ).....	15
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Λουρίδη διὰ τὴν ἐθελοντικὴν αἰμοδοσίαν.....	19
» Καρδιακὴ ἀνωμαλία Διεθνούς Ἑνδια- φέροντος.....	19
Ν. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Ὁ ζωϊκὸς κόσμος τῶν δα- σῶν τῶν Κωνοφόρων.....	20
ΧΑΡΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ: Ἡ Ἀτομικὴ Ἐνέργεια.....	21
Α. ΜΕΤΑΞΑ: Τὸ πρωτὶ ἔχει χρυσάφι στὸ στόμα του.....	23
ΚΙΝΗΣΙΣ — ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.....	24
Κ. Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ: Μέσα στὰ χιόνια.....	29
ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. (Εἰ- κόνες).....	30
Ι. ΒΕΡΝ: Τὸ Αἰγαῖον Ἀνάστατο.....	31
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ — Α. ΒΩΤΤΗ — Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟ- ΠΟΥΛΟΥ: Στίχοι — Μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα.....	
E. P. PHOTIADIS: Michael Zossimas.....	2
EDITORIAL: Award of Diplomas and Distinctions to H.R. Cross Nurses.....	3
UNKNOWN AFRICAN: The Successor (Revised by S. PAN.).....	4
OLD COLLABORATOR: The Formation of the Uni- verse.....	5
TH. B. CONSTANTINOU: Poem.....	5
B. BAZAS: Man and Environment.....	6
A. ECONOMOU: Traveling Impressions.....	9
A. VARELLA: Bill-Bim, the Child of Joy.....	10
S. PANAGIOTOPOULOS: G. Politis, the 18 Year Old Incendiary.....	12
T. LAPPAS: Historic Anecdotes.....	13
CH. CHEROPOULOS: An Ionian Noble Poet.....	14
HEALTH (Text by A.B. BAZA).....	15
EDITORIAL: Professor Louridis' Speech about Vo- lunteer Blood Transfusion.....	19
» Cardiac Case of International Inte- rest.....	19
N.G. DIMITROCALLIS: The World of Animals in the Coniferous Forests.....	20
CH. SAKELARIOS: Atomic Energy.....	21
A. METAXA: Morning Hours Golden Hours.....	23
H.R.C. and H.J.R.C.: Movement Activities.....	24
K.A. SFAELLOS: Amidst the snow.....	29
H.J.R.C.: Activities (pictures).....	30
J. VERMEER: The Aegean Sea in Alarm.....	31
S. SPERANTSA, A. VOTTS, A. PANAGIOTO- POULOS: Verses — Music under Covers.....	

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ: Χιονισμένο ἑλληνικὸ χωριό. Φωτογραφία τοῦ καλλιτέχνη κ. Γ. Στοφόρου.

ΜΙΧΑΗΛ ΖΩΣΙΜΑΣ

Όταν τιμῶμεν τούς μεγάλους ἐθνικούς εὐεργέτας, ἕνα ἕκαστον τούτων χωριστά, τιμῶμεν ἐπ' ὀνόματι των τὴν ὅλην ἐθνικὴν εὐεργίαν, — τιμῶμεν τὴν Ἑλλάδα. Καὶ λατρεύομεν τὰς πατροπαράδοτους ἑλληνικὰς ἀρετὰς, τὰς ὁποίας ἐκείνοι, γνήσιοι φορεῖς τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς συνειδήσεως, ἤσκησαν ἐργῶ: Τὴν πίστιν εἰς τὴν ὅλην πατρίδα, τὴν πίστιν εἰς τὴν μητρίδα, τὴν μικρὰν δηλαδὴ γενέτειραν, τὴν πίστιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας περιεσώθη τὸ μαρτυρικὸν Γένος τῶν Ἑλλήνων, τὴν πίστιν εἰς τὸν ἑλληνικὸν οἶκον, θεμέλιον τῆς ἐθνικῆς συμβιωτικῆς κοινότητος τῶν Ἑλλήνων.

Ἀλλὰ ὅταν ἐγκωμιάζωμεν τὸν Μιχαὴλ Ζωσιμᾶν καὶ ὅσους εὐεργέτας ἤρθησαν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, προσφέρομεν τὴν ἐδγνώμονα εὐλάβειάν μας καὶ εἰς τὸν μέγαν Ἑλληνισμόν τῆς Διοσπορᾶς, ὁ ὁποῖος ὡς ἀρχαῖος ἑλληνικὸς ἀποικισμὸς καὶ ὡς μεσαιωνικὸς καὶ μάλιστα νεώτερος ἑλληνικὸς παροικισμὸς ὑπῆρξεν ἡ δόξα τοῦ Ἑθνους, ἡ πρώτη καταβολὴ πού θὰ συγκρατῇ εἰς τὸν Ἑλληνα, εἰς ἀρμονικὴν συζυγίαν, τὴν διπλὴν ὄψιν τοῦ χθονίου Ἑρμοῦ: τοῦ Λογίου καὶ τοῦ Κερδῶν. Καὶ θὰ ἐμπνεύσῃ τὴν πίστιν, ὅτι τὰ χορήματα ἔχουν ἀξίαν ὅταν ὑπηρετοῦν εἰς τὸ πνεῦμα. Καὶ τὰ γενέθλια τοῦ πνεύματος ἔχουν σημανθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τῆς πίστεως αὐτῆς ὁ κατ' ἐξοχὴν λαμπαδευτὴς θὰ γίνῃ ἡ Ζωσιμαία Ἀδελφότης, ὅπως ὠνόμασεν ὁ Ἀδαμάντιος Κοραΐς, ὁ πρῶτανις τῶν Ἑλλήνων Ἀναγεννητῶν, τοὺς συνεργαζομένους τούτους Ἠπειρώτας ἀδελφούς. Τέκνα τοῦ Παναγιώτου Ζωσιμᾶ, ἀπὸ τὰ Γραμμενοχώρια τῆς περιοχῆς τῶν Ἰωαννίνων, καὶ τῆς Μαργαρίτας Τσουκαλά, ὁ Ἰωάννης, πρεσβύτερος πιθανῶς, ὁ Ἀναστάσιος, ὁ Θεοδόσιος, ὁ Νικόλαος, ὁ Ζώης, ὁ Μιχαὴλ καὶ τρεῖς ἀδελφαί, ἡ Ἀλεξάνδρα, ἡ Ζωΐτσα καὶ ἡ Ἀγγελική, θὰ ἴδωσιν τὸ φῶς εἰς τὰ Ἰωάννινα μετὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Θὰ ἀκολουθήσουν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὴν Ῥωσίαν τὸν ἔμπορον πατέρα των οἱ ἔξ ἀδελφοί. Ἀλλὰ ἔμποροι μεγάλου ταλάντου διαβλέπουν τοὺς νέους ὄρους τοῦ ἐθνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου τῶν λαῶν, καὶ θὰ ἀποβλέψουν εἰς τὴν διεθνή ἔμπορίαν, ὅπου θὰ ἀναδειχθῶσιν σπουδαῖοι ἀθληταί, πένταθλοι τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας, διότι ἡ ἔμπορία εἶχεν ἐξέλθει ἤδη τῶν διευρωπαϊκῶν ὁρίων λόγῳ τῶν Ναπολεοντείων πολέμων. Καὶ ἐνῷ οἱ πλείστοι τῶν ἐμπορικῶν ἐυρωπαϊκῶν οἰκῶν καταστρέφονται, ἐνῷ ἡ μία χροεοκοπία διαδέχεται τὴν ἄλλην, ἐνῷ ἐλάχιστοι οἰκοὶ σώζονται, — ἡ Ζωσιμαία Ἀδελφότης ὄχι μόνον ἐπιπλέει, ἀλλὰ καὶ ἀναπτύσσεται εἰς τὸ μέγιστον.

Λοιπὸν. Οἱ μὲν ἐκ τῶν Ζωσιμᾶδων θὰ παραμείνουν εἰς τὴν Νίζνην (ὅπως εἶχεν ἐξελληνισθῇ ἡ ρωσικὴ Νιζν) καὶ εἰς τὴν Μόσχαν. Ὁ δὲ Θεοδόσιος, ὁ Νικόλαος καὶ ὁ Μιχαὴλ θὰ ἀπέλθουν εἰς τὸ Λιβόρνον. Καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸ Λιβόρνον, θὰ λάμψῃ ὁ «ἱππότης» ὡς εὐπατρίδης πράγματι, Μιχαὴλ Ζωσιμᾶς. Μόλις

δὲ ἐμφανισθῇ ἡ ἀνάγκη ἀξιοπρεποῦς παραστάσεως ἐνώπιον τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας—μὲ ἰδιαίτερον διπλωματικὸν ἐκπρόσωπον—τῆς ἀρτισυστάτου, κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ περασμένου αἰῶνος, Ἰονίου Πολιτείας, πρόθυμος ὁ Μιχαὴλ πρὸς πᾶν τὸ ἐθνικόν, θὰ δεχθῇ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν, ἡ ὁποία καὶ δι' αὐτόν, ἐπομένως καὶ διὰ τὴν «Ἀδελφότητα», ἦτο θυσία καὶ διότι ἀπεμάκρυνε τὸν Μιχαὴλ ἀπὸ τὸ κύριον ἔργον καὶ δι' αὐτὸν εἰς χρόνους πονηρούς, πού ἀπῆλθον ἀμερίστον καὶ σκληρὰν ἀφοσίωσιν, ἀλλὰ καὶ διότι ἦτο ἐνασχόλησις δαπανηρά, δαπανηροτάτη. Καὶ ὁ Μιχαὴλ ἐξοδεύει ἀφειδῶς χάριν τῆς εὐπρεποῦς ἀντιπροσωπίας, αὐτὸς ὁ λίαν φειδωλός, ὅπως ἄλλως καὶ οἱ ἄλλοι Ζωσιμᾶδες, εἰς τὸν προσωπικὸν του βίον, καὶ συνηγορεῖ μὲ τὸ ὑψηλὸν του κύρος ὑπὲρ τῶν δικαίων ὄχι μόνον τῆς Ἰονίου Πολιτείας, τοῦ πρώτου τούτου ἑλληνικοῦ κράτους, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ὁργάνωσιν πολλαπλῶς συνετέλεσαν οἱ Ἠπειρώται, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὁλοκλήρου τοῦ Γένους, τοῦ ὁποίου ὁ Μιχαὴλ ἐνώπιον τῶν ὑψηλῶν του συνομιλητῶν διεκτραγωδεῖ τὰς τύχας ὑπὸ ἀπαίσιον δυνάστην.

Ἀς γενικεύσωμεν ὁμῶς τὸ ζήτημα: Τῶν Ζωσιμᾶδων ἡ εὐεργία δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν καθένα ἰδιαίτερος. Ἀποτελεῖ ὁλότητα. Κατὰ τὸ βιβλικόν, «διήλθεν εὐεργετῶν» ὁ οἶκος τῶν Ζωσιμᾶδων. Ὅλος ὁ βίος των ὁμοιάζει τὴν λαμπρὰν ἡμέραν τοῦ κατὰ τὴν Βίβλον δικαίου: «Ὅλην τὴν ἡμέραν ἔλεε καὶ δανείζει ὁ δίκαιος». Καὶ οὐδεὶς μέχρι σήμερον γνωρίζει τι ἀκριβῶς ἐδαπάνησεν εἴτε χάριν γενικῶν ἢ εἴτε χάριν μερικῶν σκοπῶν τῶν Ζωσιμᾶδων. εἴτε χάριν ὁ οἶκος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κοραΐς ἐπεδαψίλευσε καὶ τὸν μέγιστον τῶν ἐθνικῶν τίτλων, τὸν τίτλον τῆς Ἑλληνικῆς Φιλογενείας. Τὰ Ἰωάννινα, ἡ ὅλη Ἠπειρος, ἡ ὅλη Ἑλλάς, αἱ περιφημοὶ ἑλληνικαὶ κοινότητες τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἡ Μόσχα, ἡ Νίζνη, ἡ Πετρούπολις, τὸ Λιβόρνον, ἄλλαι πόλεις, ἡ χῆρα καὶ τρῶν πόλεις, οἱ λόγιοι, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ναοί, τὰ εἰρητὸ ὁραφόν, οἱ πάντες, αἱ πᾶσαι, τὰ πάντα ἐγνώρισαν ἰδρύματα, οἱ πάντες, αἱ πᾶσαι, τὰ πάντα ἐγνώρισαν τὴν εὐεργετικὴν χεῖρα τῶν Ζωσιμᾶδων, τοὺς ὁποίους, πιστοὶ Ἠγεῖραι εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς εὐποιίας, θὰ βοηθοῦν αἱ τρεῖς ἀδελφαί των. Χωρὶς τοὺς Ζωσιμᾶδες βοηθοῦν αἱ τρεῖς ἀδελφαί των. Χωρὶς τοὺς Ζωσιμᾶδες λογικὸν δαιμόνιον τοῦ Κοραΐ, οὔτε ἡ πολυσύνθετος διάνοια τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως, οὐδὲ τὸ πολὺ τιμὸν ἔργον τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ὄχι ὀλίγων λογίων, Ἑλλήνων ἢ ξένων, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἔφεραν εἰς φῶς ἡ ἐλευθεριότης τῆς Ζωσιμᾶδος Ἀδελφότητος, τοῦ «καυχήματος τοῦτο τοῦ μαΐας Ἀδελφότητος», ὅπως ἐκθαμβὸς ἀπὸ ἐνθουσιασμοῦ καὶ συγκίνησιν ὠνόμασε τοὺς Ζωσιμᾶδες ἡ Μητροπολίς καὶ συγκίνησιν ὠνόμασε τὴν Ρωσὶα Μαρία. Ὀλιγομαθεῖς τῆς Αὐτοκράτειρας τῆς Ρωσίας ὁρμεμφύτως τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ Ἑθνους, γνωρίζουν, ὅπως καὶ ὁλοῦς ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὅτι ἡ διαρκὴς σωτηρία μας, (Συνέχεια στὴν σελίδα 11)

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΑΔΕΛΦΑΣ Ε.Ε.Σ.

Τὴν 11ην παρελθόντος. παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ἰ. Λαδᾶ, τοῦ Προέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακοπούλου, Μελῶν τοῦ Κ. Διοικητ. Συμβουλίου, Καθηγητῶν - ἱατρῶν, Νοσοκόμων καὶ ἐκλεκτῆς μερίδος τῆς Ἀθηναϊκῆς Κοινωνίας, ἐγένετο ἡ ἀπονομὴ Διακρίσεων καὶ Διπλωμάτων εἰς Ἀδελφὰς ἀποφοίτους τῆς Τάξεως 1969-72 β.

Κατ' αὐτήν, μετὰ τὴν παρουσίαν τῶν Ἀδελφῶν ὑπὸ τῆς Διευθυνούσης Ἀφῆς δίδος Χρόνη, ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κωνστ. Γεωργακόπουλος, εἰπὼν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ὁφείλω νὰ σᾶς ἀναφέρω, κύριε Ὑπουργέ, ὅτι ἡ Σχολὴ συμπληρῶναι 48 ἐτῶν δρασίμ. Κατὰ τὰ πρῶτα χρόνια ἀπελύθησαν ἐκ τῆς Σχολῆς 356 Ἀδελφαί, ἀφ' ἧς ὁμῶς, κατὰ τὰ τελευταῖα 24 ἐτῶν, διοικεῖ τὸ σημερινὸν Συμβούλιον, αἱ ἀπολυθεῖσαι ἀνέρχονται εἰς 1173. Ὁ ἀριθμὸς ἐτετραπλασιάσθη καθ' ὅσον, κατόπιν μεγάλου μόχθου, ἐξευρέθησαν τὰ μέσα τῆς ἐκπαιδεύσεως. Τώρα δὲ ὅπου κάνετε μιὰν γενικὴν ἐκκαθάρισιν τῶν θεραπευτηρίων καὶ κατ' ἀνάγκην θὰ δημιουργηθοῦν νέα τοιαῦτα, ἐγγνώμενα τὴν παροχὴν πληθρῶς νοσηλείας κατὰ τὸς κανόνας τῆς ἐπιστήμης, θὰ χρειασθῇ μεγάλος ἀριθμὸς διπλωματούχων Ἀδελφῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τῆς καλῆς νοσηλείας.

Ἐπεδῶσατε ἤδη εἰς τὴν πρῶτην σειρὰν πτυχία εἰς 36 Ἀδελφὰς ἀπὸ τῶν παρελθόντων Ὀκτώβριον. Ὅταν ἔφυγαν τοὺς ἐδῶσαμε τὸν μαγνητοφωνηθέντα λόγον σας, ὁ ὁποῖος περιέχει στοργικὰς καὶ πατρικὰς παραινέσεις πρὸς αὐτάς, οἱ ὁποῖαι καλοῦνται εἰς ἕνα ὑψηλὸν καὶ ἐνγενὲς λειτουργημα, παραινέσεις προερχομένας ἀπὸ τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Ἑθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἐδῶν τῆς ἐποπτείας καὶ διοικήσεως τῶν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν. Τὰς ἐπῆραν αὐτάς διὰ νὰ τὰς ἔχουν, μαζὶ μὲ τὰ διδάγματα τὰ ὁποῖα ἀπεκόμισαν, ὡς ὁδηγὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Τώρα σᾶς παρουσίασεν ἡ Διευθύνουσα τῆς Σχολῆς δις Χρόνη τὰς νέας 36 Ἀδελφὰς. Περὶ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κωνστ. Γεωργακόπουλος, ὁμιλῶν. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν (ἐξ ἀριστερῶν) ὁ Ὑπουργὸς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ἰω. Λαδᾶς.

τῆς ἐκπαιδεύσεως των σᾶς ὁμίλησε. Θὰ σᾶς εἰπω ὁμῶς κάτι πού συγκινεῖ βαθύτατα. Πρῶτον φύγον ἀπ' ἐδῶ κάμνουν, κατόπιν πολλῶν ἄλλων πού γίνονται κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριετίας, μιὰν ἀκόμη ἐκπαιδευτικὴν ἐκδρομὴν. Ἐφέτος ἐστάλησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἶδον αὐτὸ τὸ τμήμα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Αἱ ἐκθέσεις τὰς ὁποίας ὑπέβαλον εἶναι τοιαῦτα, ὥστε φέρουν δάκρυα στὰ μάτια. Τὰ τοιαῦτα πού ἀντίκρυσαν, αἱ ἱστορικαὶ θέσεις, ἔφεραν εἰς αὐτὰς ὥραιας ἱστορικὰς ἀναμνήσεις, ὅλοι δὲ ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι ἔχομεν τὴν ἐδῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως των ἡσθάνθημεν βαθεῖαν συγκίνησιν διότι τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἔχουν εἰς τὴν ψυχὴν των τὴν Ἑλλάδα...».

Κύριε Ὑπουργέ, θὰ συνεχίσωμεν τὸ ἔργον μας, μὲ τὴν πολύτιμον συμπαράστασιν σας, διὰ ν' αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀδελφῶν. Ἀποῦ πρῶτον σᾶς εὐχαριστήσω, θὰ σᾶς παρακαλέσω ὅπως εὐαρεστηθῇτε ν' ἀπονεύμητε ὑμεῖς τὰ διπλώματα καὶ εἰς τὴν νέαν σειρὰν, ὡς καὶ τὰ ἐπαθλα. Τοιοῦτοτρόπως αἱ νεαὶ Ἀδελφαί θ' ἀκούσων καὶ πάλιν τὰς παραινέσεις σας καὶ θὰ φύγουν μὲ τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι τὸ Κράτος δι' ἐκπρόσωπον τῆς Ἑθνικῆς Κυ-

βερνήσεως τοὺς δίδει τὸ πολύτιμον αὐτὸ πτυχίον, πού θὰ τοὺς ἐπιτρέψῃ ν' ἀναλάβουν τὸ ὑψηλὸν τους λειτουργημα...».

Ἀκολούθως ἀνῆλθεν εἰς τὸ βῆμα ὁ Ὑπουργὸς κ. Λαδᾶς, ὅστις εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Σᾶς συγχαίρω διότι ἐπελέξατε ὡς ἐπαγγέλμα ἕνα ἔργον κοινωνικὸν καὶ ἀνθρωπιστικόν.

Ἡ ἐργασία σας, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, εἶναι ὁδοκοπὴ καὶ ἀπαιτεῖ ἰδιαίτερους κόπους καὶ φροντίδας. Ἀξίζει ὁμῶς νὰ φέρετε τὴν προσπάθειαν εἰς πέρας, διότι μέσα τῆς ὑπάρχει ὁ παράγων «ἀνθρώπος».

Σᾶς ἀκολουθεῖ μία παράδοσις, ἕνα παρελθὸν προσφορὰς καὶ ἐνίοτε θυσίας πρὸς τὸν πλησίον. Ἐπιτελεῖτε δηλαδὴ ἔργον θεοσκευτικόν, ἔργον θεάρεστον, διότι συμπάριστασε εἰς τὸν ἀνθρώπινον πόνον. Διὰ τὸ ἔργον σας αὐτό, ὅπως-δήποτε, ὑπάρχει ἡ ἠθικὴ ἀμοιβή, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν τ' ἄλλα ἐπαγγέλματα.

Σᾶς περιμένει μόχθος, ἀλλ' οἱ κόποι ἀμβλύνονται ὅταν ἡ ἐργασία πραγματοποιεῖται χάριν τοῦ «πιστεύω» καὶ ὄχι χάριν τοῦ κέρδους. Ἐπειδὴ ἀσκεῖτε λειτουργημα σᾶς χρειάζεται πίστις, διὰ τὴν ἀξίαν τῆς προσφορᾶς σας

και πίστις διὰ τὴν ἰκανότητα τοῦ ἑαυτοῦ σας.

Σὰς ἀπονέμει ἡ κοινωνία ἑπαινον, διότι ὑπηρετεῖτε καὶ αὐτὴν καὶ τὴν Πατρίδα. Νὰ εἰσθε ὑπερήφανοι, ἐνθουσιώδεις καὶ πλήρεις αὐτοπεποιθήσεως. Τὰς δυσκολίας, τὰς πάσης φύσεως δυσκολίας ποὺ θὰ συναντήσετε, θὰ τὰς ἀντιμετωπίζετε μὲ τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν δύναμιν τῆς θελήσεώς σας.

Ἡ ἐργασία εἶναι πάντοτε ἀξιόπαινος καὶ ὁ ἐργαζόμενος ἄνθρωπος ἀποτελεῖ τὸν ὄρον καὶ τὴν βᾶσιν τῆς προόδου τῆς Κοινωνίας. Εἰδικῶς ὁμῶς σεῖς εἰσθε ἀξιέπαινοι λόγῳ ἐργασίας, καὶ ἰδιαίτερος ἀξιέπαινος διότι ἡ ἐργασία σας εἶναι ἀποστολὴ ἀγάπης διὰ τὸν ἄνθρωπον. Τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν ἃς τὴν ἐκτελεῖτε μὲ εὐχαρίστησιν, ἔστω καὶ ἂν εἶναι δύσκολος καὶ κοπιαστική, διότι εἰς τὸ τέλος θὰ ὑπάρξῃ ἡ χαρὰ τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁποῖος προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον, συμφώνως πρὸς τὴν λεγομένην «ἡδονὴν τοῦ ὑπηρετεῖν».

Εἰς τὴν ζωὴν συναντῶνται οἱ «δίδοντες» καὶ οἱ «λαμβάνοντες». Ἀνήκετε εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν ποὺ δίδουν. Καὶ θὰ δίδετε θαλπωρὴν, ἡθικὴν συμπαράστασιν, ἀγάπην, ἐλπίδα, παρηγορίαν.

Αὐτὰς τὰς σκέψεις κάνει ἡ Πολιτεία διὰ τὰς καὶ περιμένει ἀπὸ σας ν' ἀνταποκριθῇτε πρὸς τὸ καθήκον ἐναντι τῶν συνανθρώπων σας. Τὸ Κράτος θὰ εὐρίσκειται πάντοτε κοντὰ σας. Ἰδιαίτερος τὸ Ὑπουργεῖον Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν θ' ἀποτελῇ ἀποτελεσματικὸν συμπαράστασιν καὶ θὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ δίκαια αἰτήματά σας, διότι πιστεύει ὅτι ἀξίζετε κάθῃ βοήθειαν, δικαίωμα ποὺ ἀποκτᾶτε λόγῳ τῆς ἀποστολῆς σας.

Εἰς τὸν ἀγῶνα σας, διότι ἀγῶνα θὰ διεξάγετε, σὰς παρακαλῶ νὰ ἐνθυμῆσθε ἀπὸ ἐμὲ τοῦτο. Ὁ τιμὴ ποτε καὶ νὰ συμβαίῃ, ἂν ἡ συνειδησίς σας εἶναι ἐν τάξει, ὅλα εἶναι ἐν τάξει. Ἡ συνειδητὴ καὶ εὐθυνητὸς ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου σας τιμὸν καὶ σὰς τὰς ἰδίας καὶ τὸ Σῶμα τοῦ ὁποῖου φέρετε τὴν ἐντιμὸν στολήν. Καὶ μὴ λησμονήτε ὅτι πολλοὶ συνάδελφοί σας αἰτίως ἀπεφοίτησαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦτο τέμενος, ἐτίμησαν καὶ ἐδόξασαν τὴν ἐντιμὸν αὐτὴν στολήν, ἐθυσίασαν ἑαυτὰς εἰς τὸν βωμὸν τῶν ἐθνικῶν ἀγῶνων. Τὸ παρὰ-

δειγμὰ των ἃς σὰς ἐμπνέει καὶ ἃς ἀποτελῇ τὸν φωτεινὸν φάρον ποὺ θὰ σὰς καθοδηγῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, μέχρις αὐταπαρνήσεως.

Τὸν νοῦν σας εἰς τὸν ἄνθρωπον, ποὺ εἶναι ἡ Ἰθάκη τοῦ μακρυνοῦ καὶ θεάρεστου δρόμου σας.

Σὰς συγχαίρω διὰ τὴν ἀποφοίτησίν σας καὶ σὰς εὐχομαι καλὴν σταδιοδρομίαν, καλὴ ζωὴ καὶ ὁ Θεὸς νὰ σὰς εὐλογῇ καὶ νὰ σὰς ἐνισχύῃ εἰς τὰς προσπάθειάς σας».

*

ΕΠΑΘΛΑ ΕΛΑΒΟΝ:

Αἱ Ἀδελφαί: Μαρία Παπαστεργίου, ἑπαθλον εἰς μνήμην Βασιλέως Παύλου, Ἐλισ. Χαραλαμπίδου, Βασιλοπούλειον ἑπαθλον, Μαρ. Ἀλμπάνη, Αἰκατ. Λαζαρίδου, Ἀν. Αὐγέρου, Αὐρ. Οἰκονόμου, Δρακοπούλειον ἑπαθλον.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ

Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Κάποιος ἀρχαῖος βασιλιάς μιᾶς ἀφρικανικῆς χώρας εἶχε ἓνα μοναχογιό, τὸ διάδοχο, καὶ τοῦδινε αὐστηρὴν ἀνατροφή. Εἶχε καλέσει γιὰ δασκάλους τοὺς τοὺς μεγαλύτερους σοφοὺς τοῦ βασιλείου του, καὶ τοὺς εἶχε ἐμπιστευθῇ τὴ μόρφωσί του. Τρία πράγματα τὸν διδάξανε στὴν ἀρχή: νὰ λέῃ πάντα τὴν ἀλήθειαν, νὰ μεταχειρίζεται μ' ἐπιτυχία τὸ τόξο καὶ νὰ καβαλλάτῃ τὰ πιδ ἄγρια ἄλογα. Κ' ἐπειδὴ ὁ διάδοχος κ' ἐξυπνάδα εἶχε καὶ θέλησιν καὶ πρόκοβε στὰ μαθήματα, φροντίσαν οἱ δασκάλοι του νὰ τὸν προφυλάξουν ἀπὸ τὴν ἀλαζονία καὶ τὴν ἑπαρσίαν, ποὺ μολύνουν τίς ἀνθρώπινες ψυχές. Δὲν τοῦ συγχωρούσαν τίποτα, κι ἅμα τύχαινε νὰ πέσῃ στὸ παραμικρότερο λάθος ὁ βασιλιάς ἔδινε ἐντολὴ νὰ τὸν δέρνουν μὲ τὸ μαστίγιον καὶ νὰ τὸν κλείνουν στὴ φυλακή.

Εἶχε παράπονα πικρά, φυσικά, ὁ διάδοχος γιὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ τῆς

ΑΙ ΛΑΒΟΥΣΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑ

Α)ΦΑΙ ΕΙΝΑΙ ΑΙ ΚΑΤΣΘΗ:

Ἀναστασάκη Δέσποινα, Ἀλμπάνη Μαρία, Αὐγέρου Ἄννα, Ἀχίλλα Καλλιόπη, Βλάχου Μαρία, Βλάχου Παναγιώτα, Γέρου Παρασκευή, Γκράσου - Κρασσπούλου Μαρία, Γουρλομάτη Χριστίνα, Δάλλα Οὐρανία, Δούκα Χρυσάνθη, Ζήση Μαρία, Θεοδοσίου Ἄννα, Καλούδη Κασσιανή, Καφρέτσιου Ἑλλη, Λαζαρίδου Αἰκατερίνη, Λάκκα Καλλιόπη, Μαγκουρέτσιου Εὐανθία, Μάμαλη Γραμμάτω, Μόσχου Μαρία, Μούτου Αἰκατερίνη, Μπαρκονίκου Σπυριδούλα, Νάνου Ἀλεξάνδρα, Οἰκονόμου Αὐρα, Παπαδοπούλου Ἀφροδίτη, Παπαστεργίου Μαρία, Σοφίδου Ἐλευθερία, Τέζα Φανή, Τσερπέλη Ἀγλαΐα, Τσιώρα Βάια, Τζουρμανᾶ Δήμητρα, Τσώνου Μαρία, Φέκκα Παρασκευή, Φυλακτὲ Εὐρυδίκη, Χαραλαμπίδου Ἐλισάβετ.

παιδαγωγικῆς. Ἀλλὰ κι ὁ λαὸς ἀγανακτοῦσε, ποὺ τόσο σκληρὰ μεταχειρίζονταν τὸν ἀγαπημένο του. Καὶ δὲν τῶκυβε. Ὡσπου μιὰ μέρα ἓνας μεγάλος ἄρχοντας, ποὺ ἦτανε κι αὐλικός, πῆρε τὸ θάρρος νὰ εἰπῇ στὸ βασιλιά:

—Ὁ κόσμος λέει πὼς ἀπ' ὅλους τοὺς ὑπάρχουσους σου ὁ διάδοχος εἶναι ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἐξ αἰτίας τοῦ τρόπου ποὺ τὸν μεταχειρίζεσαι. Γιατὶ τὸ κάνεις αὐτό;

Ἐκεῖνος τοῦ ἀποκρίθηκε ψυχραῖμα κι ἀργά, ζυγίζοντας κάθε του λέξι:

—Νά γιατί: Θέλω, προτοῦ νὰ κυβερνήσῃ τὸ λαό μου, ποὺ τόσο τὸν ἀγαπῶ, νὰ νοιώσῃ τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία, νὰ αἰσθανθῇ τὸν πόνο ἐκείνων ποὺ τὸν κακομεταχειρίζονται, γιὰ νὰ γίνῃ ἓνας σπλαχνικός ἄρχοντας καὶ νὰ μὴ φέρνεται σκληρὰ σὲ κανένα!

(Διασκευή)

Σ. ΠΑΝ.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Εἰς τὸν ἀχανῆ χώρον τοῦ Σύμπαντος εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι δισεκατομμύρια γαλαξιδῶν σὰν τὸν ἰδικόν μας. Ὁ ἰδικός μας ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλα τὰ ἀστρα τοῦ οὐρανοῦ ποὺ βλέπομεν. Καὶ τὰ δισεκατομμύρια οἱ ἄλλοι πλανῆται εἶναι αὐτοὶ ποὺ δὲν βλέπομεν, ἀλλὰ τοὺς ἀνιχνεύομεν εἴτε μὲ τὰ μεγάλα τηλεσκόπια, ὥς τὸ τοῦ ὄρους Παλομαρ τῆς Ἀμερικῆς ποὺ ἔχει διάμετρον ὁ φακὸς του πέντε μέτρων, εἴτε μὲ τὰ ραδιοτηλεσκόπια. Ἐρχομεν εἰπεῖ δύο θεωρίας περὶ τοῦ πῶς ἐχηματίσθη ὁ κόσμος. Ἀλλὰ ὅταν ἐρωτήσετε τοὺς ἀστρονόμους, ποὺ εὐρέθησαν αὐτὰ τὰ ὕλικά τοῦ Σύμπαντος, ποὺ συνεπυκνώθησαν καὶ κατόπιν διεσκορπίσθησαν, θὰ σὰς εἰποῦν ὅτι αὐτὸ τὸ γνωρίζει μόνον ὁ Δημιουργός. Ἐμεῖς κοιτάζομεν τὰ κτίσματα τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τοὺς νόμους οἱ ὁποῖοι διέπουν τὴν κίνησιν των καὶ ἀπὸ αὐτὰ προσπαθοῦμεν νὰ βγάλωμεν συμπέρασμα. Πῶς ἐδημιουργήθη ἡ ὕλη τοῦ σύμπαντος καὶ διατὶ καθωρίσθησαν αὐτοὶ οἱ νόμοι εἰς τὴν φύσιν, αὐτὸ ὑπερβαίνει καὶ τῆς Ἐπιστήμης τὴν δικαιοδοσίαν καὶ τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ τὴν δύναμιν. Ὅμως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρατηρήσεων τῶν ἀστρονόμων καὶ ἀναλογικῶν ὑπολογισμῶν τὸ Σύμπαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διεμορφώθη περὶ τοῦ ὥς ἐξῆς: Ἀρχικῶς ἔγινε ἔκρηξις εἰς τὴν κεντρικὴν θέσιν τοῦ Σύμπαντος καὶ ἐξετοξεύθησαν τεμάχια τῆς ὕλης πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Αὐτὰ ὁμῶς τὰ τεμάχια τῆς ἀμόρφου ὕλης δὲν ἔμειναν ἀδρανῆ. Ὅπως τὸ καθὲν ἐξ αὐτῶν ἦτο τεράστιον εἰς ὄγκον, ὑπέστη μίαν ἐξέλιξιν, τὴν ὁποίαν οἱ ἀστρονόμοι φαντάζονται ὡς ἀκολούθως:

Ὁ ὄγκος αὐτὸς τῶν ἀερίων συνεστρέφετο, ὅπως συμβαίνει εἰς τὸν ἀναβαίνοντα καπνὸν καὶ εἰς τὰ νέφη. Μὲ τὸν στροβιλισμὸν των συνεπυκνώθησαν εἰς ἀπεράντων ἐκτάσεως σφαῖραν ἀερίων καὶ κόνεως. Ἡ συμπύκνωσις ἀνέπτυξε βαρύτητα. Ἀπὸ τὴν βαρύτητα, ἀπὸ τὴν τριβὴν τῆς συμπύκνωσεως καὶ ἀπὸ τὴν στροφὴν τῶν ἀερίων ἀνεπτύχθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὄγκου τεραστία θερμότης καὶ διεμορφώθησαν ρεῦματα. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου ἡ σφαῖρα ἔλαβε μορφήν δίσκου γυμναστικῆς ἢ φακῆς καὶ ἡρξισε νὰ περιστρέφεται περὶ ἑαυτὴν ὡς τροχός, καθὼς ἡ γῆ σήμερον. Ἡ συμπύκνωσις ἐγένετο μὲ τὴν περιστροφὴν διαρκῶς μεγαλυτέρα εἰς τὸ κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ θερμότης ἠδξάνετο καὶ ἡ μᾶζα των ἐπυκνοῦτο εἰς μέγιστον βαθμὸν, ἐνῶ εἰς τὰ ἐξωτερικά σημεία τοῦ δίσκου ἔμειναν ἀραιότερα τὰ στρώματα τῶν ἀερίων.

Ἐν τούτοις ἡ συνεχιζομένη συμπύκνωσις ἀνέπτυξε δυνάμεις ποὺ προεκάλεσαν τὴν διάσπασιν τοῦ δίσκου εἰς μικρότερα τεμάχια. Τὸ κάθε τεμάχιον μετὰ ἀλόγον διαδικασίαν διεμορφώθη εἰς ἡλιακὸν σύστημα ὡσὰν τὸ ἰδικόν μας. Δηλαδή τὸ μεγάλο κεντρικὸν μέρος τοῦ τεμαχίου, ποὺ εἶχε γίνῃ διάπυρον καὶ ἐξέπεμπεν ἀκτινοβολίαν φωτός, εἶναι ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἄλλα κομμάτια ποὺ ἐξεσφενδονίσθησαν μακρὰν εἶναι οἱ πλανῆται. Ἐνα ἀπὸ τὰ κομμάτια αὐτὰ ἦτο ἡ πρωτογῆ, ἡ ὁποία καὶ πάλιν διεσπάρθη εἰς δύο, εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν σελήνην. Αὐτὴ ἡ θεωρία εἶναι σήμερον ἡ ἐπικρατοῦσα διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ πλανητικοῦ μας συστήματος, αὐτὴν δὲ τὴν διευτύπωσε

πρῶτος ὁ γερμανὸς φιλόσοφος Κάντιος στὸ 1755. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ποὺ ἐδημιουργήθη τὸ πλανητικὸν σύστημα τοῦ ἡλίου, ἐδημιουργήθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀπλανεῖς ἀστέρες ποὺ βλέπομεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ πλανῆται τοῦ καθ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, τοὺς ὁποίους βέβαια δὲν ἠμποροῦμε νὰ ἴδωμεν, διότι εἶναι μακρινοὶ καὶ δὲν ἐκπέμπουν φῶς. Ὅτι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν δημιουργοῦνται τὰ πλανητικὰ συστήματα, τὸ συμπεραίνουν οἱ ἀστρονόμοι καὶ ἐξ ἑνὸς ἄλλου φαινομένου. Ὅτι δηλαδή ὑπάρχουν μεγάλα ἀστρικά νέφη κόνεως καὶ ἀερίων, τὰ ὁποῖα περιφέρονται εἰς τὸ διάστημα, σὰν ἐκείνα ἀπὸ τὴν συμπύκνωσιν των ὁποῖων προῆλθε τὸ πλανητικὸν σύστημα τοῦ ἡλίου μας.

Ὁ Οὐρανὸς τοῦ Φεβρουαρίου

Οἱ χειμερινοὶ μῆνες εἶναι συνήθως νεφοσκεπεῖς καὶ πολὺ ὀλίγον μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ χαρῶμεν τὸν οὐρανὸν θαυμάζοντας τὰ πολύτιμα μπιλλάντια του. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ βράδια χωρὶς σύννεφα τὸ βράδυ ἢ τὸ πρωὶ καὶ ἔτσι ἔχομεν κάποια ἀποζημίωσιν.

Κατὰ τὸν Φεβρουάριον ὁ βραδινὸς οὐρανὸς στολίζεται πάντοτε ἀπὸ τὸ χειμερινὸν ἐξάγωνον: Αἶξ - Λαμπαδίας - Ρίγκελ - Σείριος - Προκύων - Καστωρ, ποὺ ἔχουν ἀναβῇ πολὺ ὑψηλὰ κοντὰ εἰς τὸ ζενίθ.

Ἀπὸ τῶν πλανήτας ὁ ἐπὶ περισσότερον χρόνον δρατὸς εἶναι ὁ Κρόνος, ὁ ὁποῖος διακρίνεται τὸ βράδυ κοντὰ εἰς τὸν Λαμπαδίαν ὑψηλὰ εἰς τὰ ΒΑ. Καὶ τὸ πρωὶ πρὶν φωτίσῃ διακρίνεται πολὺ καλὰ ὁ Ἄρης πλησίον εἰς τὸν Ἀντάρ τοῦ Σκορπίου. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων ὁ Ἐρμῆς θὰ εἶναι ἀόρατος, ὁ Ζεὺς εἶναι ὀπισθεν τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ πολὺ πλησίον του ἀόρατος διὰ νὰ διακρίνεται, καὶ ἡ Ἀφροδίτη θὰ εὐρεθῇ εἰς σύνοδον μὲ τὸν ἥλιον καὶ θὰ παραμείνῃ κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἀόρατος.

ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Ὁ θρησκευτικὸς λυρισμός

«Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου»

Ποῖν νὰ προφθάσῃ λέξι νὰ προφέρῃ πρὸς τὸν πατέρα ὁ ἄσωτος, παιδί μου, ἀκούει, ἀγαπημένο, τὸ ἀγριοκαίρι δὲν θὰ σὲ δέρῃ πιά ποτὲ μαζί μου.

Κι ὅπως τὸν «κατεφίλησε», τὸ χέρι ὁ ἄσωτος τοῦ ἀρπάζει, κ' ἡ δική μου ζωὴ, τοῦ λέει γονατισμένος, ταῖρι στὴ γῆ δὲν ἔχει, ἐχάθηκε ἡ γαλήνη.

«Ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανόν» καὶ ἐμπρός σου, «κι ἄξιος οὐκέτι εἰμι κληθεῖναι υἱός σου». Ὁ δὲ πατὴρ στοὺς δούλους του εἶπε τότε:

Τὴν πρώτην του στολήν, δακτύλιον δότε, καὶ θύσατε τὸν σιτευτὸν τὸν μόσχον, ὅτι ὁ νεκρὸς πιά ζῇ εἰς μετάνοιαν μόσχον.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ποια είναι τα κυριώτερα είδη ρύπων;

Μεταξύ των διαφόρων ρύπων οι συνηθέστεροι και σπουδαιότεροι είναι ή αιθάλη ή καπνός, και το διοξείδιο του θείου. Παρ' όλον ότι αυτοί οι δύο ρύποι δεν αποτελούν παράγοντας που βλέπουν ιδιαίτερος την υγεία, λαμβάνονται γενικώς ως δείκτες δια την εκτίμηση του μεγέθους της ρυπάνσεως. Εκτός αυτών, άλλοι ρύποι είναι: ο κοριορτός και διάφορα δηλητηριώδη αέρια, όπως το μονοξείδιο του άνθρακος, τα οξείδια του αζώτου, οι αρωματικοί υδρογονάνθρακες — εκ των οποίων μερικοί θεωρούνται καρκινογόνοι, — το διοξείδιο του άνθρακος και διάφορες άλλες χημικές ουσίες που βρίσκονται στην ατμόσφαιρα σε ελάχιστες ποσότητες.

Ας δοῦμε τώρα χωριστά τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες των ρύπων αυτών καθώς και την πηγή προελεύσεώς των.

1. Ο καπνός ή ή αιθάλη: προέρχεται από την καύση κάθε οργανικής ουσίας όπως τα ξύλα, τα κάρβονα, διάφορα υγρά καύσιμα όπως το πετρέλαιο, το μαζούτ, ή βενζίνη, το νέφτι, ή πίσσα, ή παραφίνη, το κερί, τα πλαστικά κτλ.

Ο καπνός αποτελείται από μικροσκοπικά μόρια άνθρακος που δεν πρόφθασαν να καούν κ' έτσι υπό την μορφήν ενός ελαφροῦ νέφους ανεβαίνουν στην ατμόσφαιρα και με την επίδρασι των ανέμων σιγά-σιγά διασκορπίζονται. Κατόπιν καταπίπτουν με βραδύ ρυθμό ανάλογα με τη μάζα και το βάρος τους επάνω στην επιφάνεια της γῆς.

Τα μικρότερα μόρια του καπνού αιωρούνται επί μακρόν χρόνον στην ατμόσφαιρα και όταν εισπνέονται καθημερινά, ἔστω και σε μικρές ποσότητες, είναι δυνατόν να ἐρεθίσουν τους βρόγχους ή να δημιουργήσουν ἀκόμη και καρκίνο του πνεύμονος λόγω του χρονίου ἐρεθισμού που προκαλούν. Επίσης είναι δυνατόν να περιέχουν και άλλες δηλητηριώδεις ουσίες, όπως είναι οι υδρογονάνθρακες, κι αυτοί συντελούν ἀκόμη περισσότερο στην δημιουργία καρκίνου του πνεύμονος.

Το αποτέλεσμα αυτό του καπνού το βλέπομε πιο φανερά στο κάπνισμα του τσιγάρου. Ο καπνός που εισπνέει ο καπνιστής καθημερινά μαζί με τα άλλα δηλητηριώδη προϊόντα της καύσεως του τσιγάρου, προκαλεί χρόνιο ἐρεθισμό στους βρόγχους, ἐμφύσημα του πνεύμονος, και ὄχι σπάνια καρκίνο του πνεύμονος.

Ο καπνός, ἐκτός από την επίδρασι που ἔχει στην υγεία, προκαλεί βλάβες των φυτών γιατί ἐπικαθεται στα φύλλα τους, ἐμποδίζει την ἀναπνοή τους καθώς και τη φωτοσύνθεσι με την οποία τα φυτά συνθέτουν το πολύτιμο ἄμυλο με την βοήθεια του φωτός, γιὰ την οποία μιλήσαμε στην ἀρχή.

Προκαλεί ὅμως και ζημιές στα ἀγαθά, όπως στο ἐξωτερικό των σπιτιών, τα οποία μαυρίζουν, στα ἐνδύματα και στα ἔπιπλα, τα οποία ρυπαίνουν και σιγά-σιγά τα καταστρέφουν.

Όπως ὅλοι οι ρύποι ἔτσι και ή αιθάλη είναι δυνατόν να μετρηθῇ με διάφορα ἐπιστημονικά ὄργανα.

Σε άλλες χώρες, που γίνονται συστηματικές ἐρευνες δια την ρύπανσι της ατμοσφαιρας, ἔχει καθορισθῇ ότι το ποσόν της αιθάλης δὲν πρέπει να ὑπερβαίνει το μισό χιλιοστό του γραμμαρίου σ' ἓνα κυβικό μέτρο αέρος, και μάλιστα ὄχι δια πολλές ἡμέρες το χρόνο.

2. Διοξείδιο τοῦ θείου

Εἶναι αέριο το ὁποῖον ἐρεθίζει τὴ μύτη, τὰ μάτια και τους βρόγχους όταν το εισπνέομε και προκαλεῖ βῆχα και δύσπνοια. Ἐχει εἰδική διαπεραστική ὁσμη και προέρχεται ἀπὸ την καύσι τοῦ θείου. Αὐτό το βλέπει κανείς καθαρά σε ἐργοστάσια κατεργασίας σταφίδος, ὅπου γίνεται ή καλουμένη θείωσις. Τοποθετοῦν τὴ σταφίδα μέσα σε τελάρα με δικτυωτό ἐνῶ ἀπὸ κάτω καίγεται θειάφι, τοῦ ὁποῖου οι καπνοί, το πυκνὸ διοξείδιο τοῦ θείου δηλαδή, περνᾷ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ τελάρα, ἀπολυμαίνει τὴ σταφίδα και τῆς δίνει ὡραῖο χρῶμα.

Τὸ διοξείδιο τοῦ θείου, που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα των μεγάλων πόλεων, περιέχεται στο πετρέλαιο, το μαζούτ, τα ὀρυκτέλαια, τὰ στερεὰ καύσιμα και κατὰ την καύσι τους γιὰ διάφορες χρήσεις (θέρμανσι, κίνησι κλπ.) διαχέεται στην ατμόσφαιρα μαζί με τους άλλους ρύπους.

Όταν ο καιρὸς είναι ὑγρὸς, τὸ διοξείδιο τοῦ θείου με τὰ σταγονίδια των ὑδατῶν, που βρίσκονται στὸν αέρα, μεταβάλλεται σε ἀραιὸ θεικὸ δξύ, το ὁποῖον εισπνεόμενον, ἐρεθίζει περισσότερο τὸ ἀναπνευστικὸ μας σύστημα.

Βλάβες ἐπίσης προκαλεῖ στα ζῶα καθώς και στα φυτά, των ὁποῖων ἐμποδίζει την ἀνάπτυξι. Μεγάλες ὅμως ζημιές είναι δυνατόν να προκαλέσῃ στα μάρμαρα, τὰ ὁποῖα τὰ μετατρέπει βαθμηδὸν σε γύψο. Ἔτσι τὰ μάρμαρα τρίβονται και καταστρέφονται. Πριν ἀπὸ χρόνια, τὰ ἐξωτερικὰ μάρμαρα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Παύλου στο Λονδίνο κατεστράφησαν τελείως και ἀντικατεστάθησαν — γιατί ἐκτός ἀπὸ τὸ μαύρισμα που εἶχαν ὑποστῇ εἶχαν μεταβληθῇ σε γύψο ἀπὸ τὸ ἀφθονο διοξείδιο τοῦ θείου με το ὁποῖο γέμιζαν τὸν αέρα, τὰ καυσάεiria των αὐτοκινήτων, των καπνοδόχων των οἰκῶν και των βιομηχανιῶν. τῶν καπνοδόχων τῶν οἰκῶν και των βιομηχανιῶν. Ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς, διότι με την ἐφαρμογή τοῦ Νόμου πρὸς πρόληψι τῆς ρυπάνσεως ή ατμόσφαιρα τοῦ Λονδίνου ἔχει καθαρίσει σε ἀφάνταστο βαθμὸ σήμερα. Ὅσο δια τὰ μάρμαρα μνημεῖα μας, τους θησαυροὺς τῆς ἀρχαιότητος, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον σαυροὺς τῆς ἀρχαιότητος, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον δὲν φαίνεται να κινδυνεύουν, διότι οὔτε ή πυκνότης τοῦ διοξειδίου τοῦ θείου είναι τόσο μεγάλη, ἀλλὰ οὔτε φθάνουν ὡς ἐκεῖ, χάρις στοὺς συχνὸς ἀνέμους που φνοοῦν σ' ὀλόκληρη τὴ χώρα και ἰδιαίτερα στο λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς.

Και τὸ διοξείδιο τοῦ θείου είναι δυνατόν να μετρηθῇ με εἰδικὰ ὄργανα, και τὸ ἀνώτερο ποσόν που ἐπιτρέπεται με ὑπάρχη στην ατμόσφαιρα είναι 13 χιλιοστά τοῦ γραμμαρίου σε ἓνα κυβικὸ μέτρο αέρος. Αὐτό ὅμως γράμμαριον σε ἓνα κυβικὸ μέτρο αέρος. Αὐτό ὅμως ἰσχύει δια κλειστοὺς χώρους ἐργασίας και ὄχι δια τὸ ἀνοικτὸ περιβάλλον, διότι ποτὲ δὲν είναι δυνατόν να

φθάσῃ σε τέτοιο μεγάλο ποσόν και μάλιστα να τὸ ξεπεράσῃ ὥστε να προκαλέσῃ βλάβες στην υγεία. Πάντως και σε μικρότερα ποσὰ δὲν παύει να είναι ἐνοχλητικὸ και ἐπιζήμιο δια τὰ φυτά και τ' ἄλλα ὕλικά ἀγαθά. Τὸ περιεργὸ είναι ότι όταν εισπνέει κανείς καθημερινὰ μικρὸς σχετικῶς ποσότητες διοξειδίου τοῦ θείου, συνηθίζει κατὰ κάποιον τρόπο και παύει να τὸν ἐνοχλῇ, ὅπως συμβαίνει με τοὺς σταφιδεργὰς.

3. Κοριορτός. Με τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐννοοῦμε κάθε εἶδος σκόνης που αιωρεῖται στην ατμόσφαιρα και ή ὁποῖα είναι δυνατόν να προέρχεται ἀπὸ λατομεῖα διαφόρων λίθων, ἀπὸ ἄλλα ὀρυκτά, χῶμα ἀπὸ τὸ ἔδαφος, γῆρι ἀπὸ ἄνθη, ἀπὸ μεταλλεύματα, ἀπορρυπαντικά, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, τοιμέντο, ἄμιαντο και άλλες ὀργανικὲς ή ἀνὸργανες οὐσίες.

Οἱ σκόνες παρασύρονται ἀπὸ τὸν αέρα και γεμίζουν την ατμόσφαιρα. Τὰ μεγαλύτερα και βαρύτερα μόρια ξαναπέφτουν στο ἔδαφος πολὺ γρήγορα. Τὰ πολὺ μικρὰ ὅμως που ἔχουν διάμετρο ἓνα χιλιοστό τοῦ χιλιοστοῦ και δὲν φαίνονται με γυμνὸ μάτι, παραμένουν σχεδὸν συνεχῶς στὸν αέρα και ταξιδεύουν πολλές δεκάδες χιλιόμετρα όταν παρασύρονται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. Κι αὐτὰ τὰ ἀόρατα μικρὰ μόρια είναι τὰ πιο ἐνοχλητικά, γιατί φθάνουν με την εισπνοή πολὺ βαθιὰ στὸν πνεύμονα, ὅπου παραμένουν και προκαλοῦν με τὸν καιρὸ ἐρεθισμό και διάφορες παθήσεις τοῦ πνεύμονος. Αὐτὸ παρατηρεῖται μόνον σε ἐργαζομένους σε μεταλλεία, τριβεῖα ὀρυκτῶν, και άλλες ἐπιχειρήσεις ὅπου ή σκόνη είναι ἀφθονη και είναι ὑποχρεωμένοι καθημερινῶς να εισπνέουν. μεγάλες ποσότητες ἀπ' αὐτή. Τὰ μεγαλύτερα μόρια τῆς σκόνης, διαστάσεων πάνω ἀπὸ δέκα χιλιοστά τοῦ χιλιοστοῦ, κατακρατοῦνται ἀπὸ τὴ μύτη και τοὺς μεγάλους βρόγχους, ἀποβάλλονται με τὸ βῆχα κ' ἔτσι δὲν παραμένουν μονίμως ὥστε να προκαλέσουν βλάβη στοὺς βρόγχους ή στὸν πνεύμονα.

Τὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα είναι ἐφωδιασμένο μ' ἓνα θανμάσιο ἀμυντικὸ μηχανισμό που τοῦ ἐπιτρέπει να ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τοὺς βρόγχους κάθε μόριο σκόνης, με τὴ βοήθεια τῆς κινήσεως τοῦ χροσσωτοῦ ἐπιθηλίου που τοὺς καλύπτει ἐσωτερικά. Νεώτερες ἐρευνες ἔδειξαν ότι στοὺς καπνιστὰς ὁ μηχανισμὸς αὐτὸς παραλύνει, κ' ἔτσι οἱ διάφορες τοξικὲς σκόνες και ή αιθάλη, παραμένουν μονίμως μέσα και προκαλοῦν διάφορες παθήσεις. Διὰ τοῦτο οἱ καπνιστὰι προσβάλλονται περισσότερο ἀπὸ ἀρρώστιας τοῦ πνεύμονος, που προκαλοῦνται ἀπὸ σκόνες και άλλες δηλητηριώδεις οὐσίες, παρὰ οἱ μὴ καπνιστὰι.

Διὰ να είναι βλαβερὴ μία σκόνη δὲν πρέπει μόνον τὰ μόριά της να είναι μικρότερα ἀπὸ δέκα χιλιοστά τοῦ χιλιοστοῦ, ἀλλὰ να ἔχη και ὀρισμένη χημικὴ σύστασι. Ἔτσι π.χ. τὸ πυρίτιο, ὁ ἄνθραξ, ὁ ἄμιαντος, τὸ τάλκ είναι σκόνες που προκαλοῦν σοβαρὲς παθήσεις τοῦ πνεύμονος, τὶς πνευμονοκονιῶσεις, σε ὀρισμένες κατηγορίες ἐργαζομένων. Ὑπάρχουν ὅμως και σκόνες καλούμενες ἀδρανεῖς, που δὲν περιέχουν πνυτοειδὲς σκόνες είναι τὸ ἀνθρακικὸ ἀσβέστιο ή ἀσβεστόλιθος, ή μαρμαρόσκονη, τὸ βάριο, ή σκόνη σιδήρου κ.ἄ. Παραδέχονται ότι, ή σκόνη τοῦ τοιμέντου ἐνῶ είναι ἐνοχλητικὴ, δὲν προκαλεῖ ἀσθένεια τοῦ πνεύμονος.

Εἶναι ὅμως δυνατόν να προκαλέσῃ βρογχίτιδες, ἰδίως σε ἐργάτες που καπνίζουν.

Και ή σκόνη μπορεῖ να μετρηθῇ και κατὰ τρεῖς μάλιστα τρόπους. Ὁ ἓνας είναι ή μέτρησι τοῦ ἀριθμοῦ των μορίων σ' ἓνα κυβικὸ ἑκατοστὸ αέρος. Ὁ δεύτερος είναι να ζυγισθῇ ἀπὸ συγκεντρωθῇ ἐπάνω σ' ἓνα εἰδικὸ φίλτρο και να ὑπολογισθῇ τὸ βάρος της σ' ἓνα κυβικὸ μέτρο αέρος και ὁ τρίτος είναι να ἐξετασθῇ χημικῶς ἂν είναι δηλητηριώδης ή ὄχι. Διὰ τὶς μετρήσεις αὐτὲς ὑπάρχουν ὀρισμένα ὄρια δια κάθε εἶδος σκόνης και κάθε περίπτωση, ἀλλὰ κυρίως διὰ τοὺς κλειστοὺς χώρους ἐργασίας.

Διὰ τὸ ἀνοικτὸ περιβάλλον ή σκόνη μετρεῖται σε γραμμάρια κάθε μέρα ή μήνα και σε σχέση με μιὰ ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους, ἐνός, δέκα ή ἑκατὸ τετραγωνικῶν μέτρων.

Καμμιά σκόνη δὲν είναι ἀβλαβὴς και εὐχάριστη να την εισπνέει κανείς. Κίνδυνος ὅμως τῆς υγείας ἀπὸ τὴ σκόνη τοῦ ἀνοικτοῦ περιβάλλοντος δὲν ὑπάρχει. Τὸ μόνο βέβαιο, είναι ότι βλέπτει τὰ διάφορα ἀγαθά, τὰ φυτὰ ἰδίως, διότι κάθεται στα φύλλα τους και ἐμποδίζει την ἀναπνοή και την ἀνάπτυξί τους και ἀποτελεῖ ἐνόχλησι διὰ τὸν ἄνθρωπον.

4. Μονοξείδιο τοῦ ἄνθρακος. Τὸ αέριο αὐτὸ παράγεται ἀπὸ την ἀτελῇ καύσι διαφόρων ὀργανικῶν οὐσιῶν, ὅπως τοῦ ἄνθρακος, τῆς βενζίνης, τοῦ πετρελαίου κ.λ.π. Εἶναι ὑποξυλο και δυνατό δηλητήριο, διότι δὲν μορρίζει και δὲν προκαλεῖ κανένα χαρακτηριστικὸ ἐνόχλημα ὅπως τὸ διοξείδιο τοῦ θείου. Ἄν εισπνευσθῇ ὅμως γιὰ πολλήν ὥρα δηλητηριάζει τὸ αἷμα, ἐμποδίζει την ὀξυγόνωσι τοῦ ἔγκεφαλου και μπορεῖ να προκαλέσῃ τὸν θάνατο. Κυρία πηγή παραγωγῆς του είναι ή καύσις των ὑγρῶν καυσίμων που χρησιμοποιοῦνται διὰ την κίνησι των αὐτοκινήτων, διὰ θέρμανσι και ἀπὸ τὶς βιομηχανίες.

Ἐπειδὴ είναι ελαφρότερο τοῦ αέρος, ανεβαίνει γρήγορα στην ατμόσφαιρα και διασκορπίζεται. Σε ἀνοικτοὺς χώρους είναι ἀκίνδυνον, γιατί παρασύρεται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους και οἱ ποσότητες είναι μικρές. Ὁ κίνδυνος, είναι σε κλειστοὺς χώρους ἐργασίας, ὅπου συγκεντρώνεται και δὲν φεύγει, καθώς σε σήραγγες, γκαράζ, ὀρυχεῖα, χυτήρια, ὑπικαμίνοους κλπ. Τὸ μονοξείδιο μετρεῖται με εἰδικὰ ὄργανα και τὸ μεγαλύτερο ἐπιτρεπόμενον ποσόν ἔχει καθορισθῇ διεθνῶς σε 50 μέρος στο ἑκατομύριο.

5. Ὁ ξείδια ἁζώτου: Εἶναι πολὺ δηλητηριώδη αέρια που ἐρεθίζουν τὰ μάτια και τὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα, προκαλοῦν βῆχα, δύσπνοια και καμμιά φορὰ τὸν θάνατο ἀπὸ ἀσφυξία ή δηλητηρίασι τοῦ αἵματος. Παράγεται ἀπὸ την ὀξείδωσι τοῦ αζώτου τοῦ αέρος, ὅπου ὑπάρχει πολὺ ὑψηλὴ θερμοκρασία, ὅπως στὶς μηχανὲς των αὐτοκινήτων, ὁπότε ἀποβάλλεται ἀπὸ τὶς ἐξατμίσεις των μαζί με τ' ἄλλα καυσάεiria, και ἀπὸ διάφορους κλιβάνους που ἀναπτύσσουν ὑψηλὲς θερμοκρασίες. Κι αὐτὸ σε ἀνοικτοὺς χώρους είναι ἀκίνδυνον, ἀλλὰ μπορεῖ να γίνῃ ἐνοχλητικὸ όταν βρίσκεται σε μεγάλη ποσότητα. Μετρεῖται με εἰδικὰ ὄργανα και ἔχει ὀρισμένο ἀνώτατο ἐπιτρεπόμενον ὄριο στὸν αέρα.

6. Ἀρωματικοὶ υδρογονάνθρακες. Εἶναι οὐσίες πτητικὲς που βρίσκονται στη βενζίνα και ἄλλα υγρὰ καύσιμα, και είναι προϊόντα ἀποστά-

ξεως των λιθανθράκων ή του άργου πετρελαίου. Έχουν άρωματική όσμή, από την οποία προέρχεται και το όνομά τους, διαλύουν τα λίπη και χρησιμοποιούνται δια την άραίωσιν των βερνικιών, χρωμάτων μελανών κτλ. Αναφλέγονται εύκολα, και όταν εισπνέονται συχνά προκαλούν κυρίως παθήσεις του αίματος που μοιάζουν με τη λευχαιμία επειδή βλέπουν τον μυελό των όστων και μερικοί απ' αυτούς μπορεί να προκαλέσουν καρκίνο του πνεύμονος ή του δέρματος. Μία από τις κυριότερες πηγές παραγωγής των είναι οι μηχανές έσωτερικής καύσεως, και μαζί με τα άλλα καυσάγια και την αιθάλη, έρχονται δε και αυτοί από τις εξατμίσεις των.

Είναι δυνατόν να μετρηθούν με ειδικά όργανα. Όταν ή πυκνότης των στην ατμόσφαιρα είναι μεγάλη και όταν υπάρχουν οξείδια αζώτου, είναι δυνατόν με την επίδρασι της ήλιακής ακτινοβολίας, να γίνουν διάφορες χημικές αντιδράσεις και να δημιουργηθή ένα άλλο άέριο, το όζον, το οποίον έρεθίζει εξαιρετικά τα μάτια και τούς βλεννογόνους του αναπνευστικού συστήματος.

7. Διοξειδίο του άνθρακος: Αυτό καλείται φωτοχημικό φαινόμενο. Είναι άέριο άχρουν και άοσμο και παράγεται κατά την πλήρη καύσι των οργανικών ουσιών. Παράγεται επίσης από την αναπνοή των ζώων και των φυτών. Είναι βαρύτερο από τον άέρα. Και αυτό μόν το ίδιο δεν είναι δηλητηριώδες, αλλά αν συμβή να συγκεντρωθή σε μεγάλες ποσότητες και βρεθή κανείς σ' ένα περιβάλλον που έχει καθαρό σχεδόν διοξείδιο, τότε αναπνέει το άχρηστο αυτό άέριο και όχι τον άέρα με το οξυγόνο, το οποίον έχει εκτοπισθή από το βαρύτερο διοξείδιο. Αυτό συνέβαινε άλλοτε στα ύπόγεια που αποθήκευαν βαρέλια με μούστο. Κατά τη διάρκεια της ζυμώσεως του μούστου και μέχρις ότου γίνη κρασί, παράγεται συνεχώς μεγάλη ποσότης διοξειδίου του άνθρακος, το οποίον εκτοπίζει τον άέρα επειδή, όπως είπαμε, είναι βαρύτερο απ' αυτόν και πλημμυρίζει το ύπόγειο. Γι' αυτό όποιος κατέβαινε στο ύπόγειο να πάρη κρασί, κινδύνευε ένιστε από θανατηφόρο δηλητηρίασι.

Ένας ασφαλής τρόπος για ν' αποφυγή κανείς τη δηλητηρίασι αυτή, την ασφυξία δηλαδή από έλλειψι οξυγόνου, είναι να δοκιμάση ν' ανάψη ένα κερί. Αν ή φλόγα σβήση, τότε σημαίνει κίνδυνο.

Στους ανοικτούς χώρους το παραγόμενο διοξείδιο παρασύρεται εύτυχώς από τούς άνέμους και διασκορπίζεται. Κι αυτό μπορεί να μετρηθή με ειδικά όργανα, τόσο σε δρόμους με μεγάλη κίνησι αυτοκινήτων, όσο και σε θέατρα και άλλους κλειστους χώρους που βρίσκονται συγκεντρωμένοι πολλοί άνθρωποι.

8. Μόλυβδος: Μία οργανική ένωση του μολύβδου που βρίσκεται σε ύγρα κατάσταση και μοιάζει με λάδι, προστίθεται στη βενζίνη των αυτοκινήτων σε αναλογία ενός κουταλιού του γλυκού σ' ένα γαλόνι βενζίνης. Η ένωση αυτή λέγεται τετρααιθυλιοϋχος μολύβδος και είναι ένα πρόσθετο που αυξάνει τα όκτάνια της βενζίνης, ώστε να καίεται καλύτερα και ν' αυξάνη τη δύναμι της μηχανής. Κατά την καύσι της ή ένωση αυτή του μολύβδου διασπάται, και μαζί με τ' άλλα καυσάγια, εξέρχεται από την εξαίμει σαν μεταλλικός μολύβδος ο οποίος λόγω του βάρους του καταπίπτει εις το έδαφος. Επειδή όμως και ή

ποσότης του είναι πολύ μικρή, δεν υπάρχει κίνδυνος δια την υγείαν εκείνων που κυκλοφορούν στους δρόμους. Αυτό απέδείχθη και από έρευνες που έγιναν σε άλλα Κράτη, ακόμα και στο Λος Άντζελες της Καλιφορνίας, όπου ή κατάσταση είναι πολύ δυσάρεστη από άπόψεως καυσαερίων. Οι εξετάσεις αίματος που έγιναν σε μεγάλο αριθμό κατοίκων έδειξαν ποσότητα μολύβδου ή οποία δεν ξεπερνούσε τα επιτρεπόμενα όρια.

Επειδή παρ' όλα αυτά ο μολύβδος είναι ένα ύπουλο και πολύ δηλητηριώδες μέταλλο, γίνεται προσπάθεια διεθνώς ν' αντικατασταθή με άλλη ολιγότερο επικίνδυνη ουσία, που να προστίθεται στη βενζίνη.

Εκτός από τούς ρύπους που αναφέραμε, υπάρχουν και άλλοι — αλλά σε άσήμαντες ποσότητες — οι όποιοι παρατηρούνται κυρίως σε βιομηχανικές περιοχές, όπως το υδροφθόριο, υδροχλώριο, αλδεΐδες, μερικά πάνες κ.ά. Επίσης ρύπανσις και μάλιστα επικίνδυνος είναι δυνατόν να γίνη από ραδιενεργους ουσίες που δημιουργούνται από τις δοκιμαστικές πυρηνικές εκρήξεις.

Όταν στην ατμόσφαιρα υπάρχουν περισσότεροι ρύποι, τότε λαμβάνει χώραν ένα είδος συνενεργείας μεταξύ των, και ή επίδρασίς τους γίνεται περισσότερο ισχυρή.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΗΤΕ ΟΤΙ:

1) Πρέπει να μās επιστραφούν το ταχύτερον: το Γενικόν Δελτίον έγγραφής του σχολείου εις τον Ε.Ε.Σ.Ν. ως και αι καταστάσεις έγγραφής Έρυθροσταυριτών.

2) Έπιστροφαι φυλλαδίων Περιοδικού γίνονται δεκταί μόνον μέχρι τέλους του επομένου μηνός. Δηλαδή τεύχη Φεβρουαρίου 1973 θα γίνονται δεκτά μόνον μέχρι τέλους Μαρτίου του ίδιου μηνός.

3) Τα έμβάσματα δια το Περιοδικόν να μη στέλλονται προσωπικώς, αλλά άπροσώπως: «Έλληνικόν Έρυθρόν Σταυρόν Νεότητος», όδός Λυκαβηττού 1, διότι άλλως δυσχεραίνεται ή είσπραξις.

4) Τάραχουν εις τα Γραφεία μας μεταλλικά σήματα Ε.Ε.Σ.Ν. αντί 1,50 δρχ. έκαστον, τα όποια στέλλονται κατόπιν παραγγελίας και αποστολής του αντιτίμου.

5) Πρέπει να στέλλετε εις τα Γραφεία μας σύντομον περίληψιν της Έρυθροσταυρικής δράσεως των μαθητών δια να δημοσιεύωμεν εις το Περιοδικόν και να ενημερώνωμεν την Γενεήν.

ΑΥΡΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

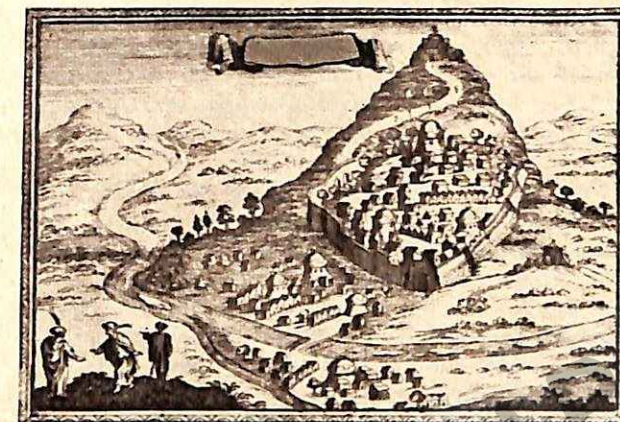
Νοσοκόμου (Τξ. 1969 - 72β)

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Πελοπόννησος (Δεκέμβριος 1972)

Γνωριμία μ' ένα ακόμη κομμάτι ελληνικής γής. Ιστορία - Ποίησι - Χουσές σελίδες. Μυριοτραγουδι-σμένοι τόποι. Αιώνιες αλήθειες. Δρόμοι που οδηγούν όλοι σ' ένα χώρο μαρτυρίου, θυσίας και δόξης.

Ξεφεύγοντας από την καθημερινότητα της ζωής, έζησα ένα υπέροχο εξαήμερο με την σκέψι στραμμένη σ' αυτό που λέγεται «έλληνικό μεγαλείο». Που είναι τόσο πολύπλευρο και ασύλληπτα όμορφο.

Ο Μυστράς το 1685.
(Έργον του Κορονέλλι)

Ξεκινώντας, αφήνω το νοῦ να πλανηθή για λίγο μέσα στις άτέλειωτες σελίδες της ιστορίας που διδάχθηκα στα μαθητικά μου χρόνια.

Σιγά - σιγά ήλθαν εμπρός μου οι άνθρωποι της, οι πολιτισμοί της, οι άγώνες της, ή δόξα της.

Πελοπόννησος: Ένας ο όρίζων καθάριος. Ένα άπέραντο γαλάζιο και πράσινο όνειρο. Μία πανέμορφη γή φιλόξενη, που σε κρατά σκλάβο της.

Από πού ν' αρχίση κανείς; Τι να θυμάση; Για ποιά να μιλήση; Όλα και κάτι το ξεχωριστό έχουν να σου πουν για την ζωή τους.

Άλλοῦ μιλά ή Θρησκεία, θαῦμα της πίστεως ή Μονή της Έλωνας στις κορυφές του Πάρωνα: άλλου ο πολιτισμός, άλλου, στα «κάστρα», ή άδούλωτη Έλληνική ψυχή με το διάχυτο πνεῦμα της θρησκευτικότητας, της ασύγκριτης φιλοπατρίας, της αγάπης προς την γνώσιν, της λατρείας του όραίου, ο θανμασμός προς το ύψηλό ιδανικό, το πνεῦμα της θυσίας, ή οικογενειακή παράδοσι.

Με το βλέμμα προσηλωμένο πάνω απ' τα μνημεία των προγόνων μας, ζής το μεγαλείο της φυλής μας.

Ένα πλήθος από συναισθήματα, έναν ύμνο εύγνωμοσύνης θέλει να έκφράση ή ψυχή γι' αυτούς που δημιούργησαν, αγωνίστηκαν, θυσιάστηκαν για την ιδέα της πατρίδος.

Ν' αρχίση κανείς από την Κόρινθο; Ξεχνιέται στην άγορά με τον Άπόστολο Παῦλο και την Κορινθιακή Τέχνη. Να συνεχίση προς τις Μυκήνες και την Έπίδαυρο; Δύο αντίθετα τοπία, το ένα άγριοπό σαν τούς τραγικούς ανθρώπους του, το άλλο γελαστό καταπράσινο, έτσι όπως χρειαζόνταν οι άσθενείς του, όπως το ήθελε ή μουσική, το Άρχαίο Δράμα.

Προχωρείς προς το Ναύπλιον. Ό τιμές και δόξες! Υποδοχές Πρωθυπουργών, Βασιλέων, ή πρώτη Έλληνική πρωτεύουσα. Και συνάμα σκοτεινά σημεία: δολοφονίες, φυλακισμοί... Ο Γέρος του Μωριά σ' ένα σκοτεινό κελλί, ψηλά στο Κάστρο... Φύσι πανοραμική, γελαστή.

Φθάνεις στην Σπάρτη; Στοχάζεσαι τον γενναίο Σπαρτιάτικο λαό με τις φιλονικίες του, τούς Πελοποννησιακούς πολέμους, την κυριαρχία του.

Στόν Μυστρά μεταφέρεσαι στον Νέο Βυζαντινό πολιτισμό, που ήκμασε στα 1400 μ.Χ. και που άφησε την τελευταία του πνοή σ' αυτό το κομμάτι της Πελοποννησιακής γής με τις εκκλησίες του και τα ερείπια των παλατιών Καντακουζηνών και Παλαιολόγων.

Κατεβαίνεις προς την Μονεμβασία: Άλλος πολιτισμός, άλλο όρητήριο άγώνος. Κάθε άκρωτήρι και κάτι όραίο έχει να σου επιδείξη. Και ή φύσι φρόντισε να δώση κι αυτή μία φανταστική πολιτεία, εκεί κάτω στο Δυρό, που κάνει τον άνθρωπο να ξεφεύγη απ' τον θανμασμό προς την ανθρώπινη δραστηριότητα, που ο χρόνος πάντα την φθείρει, και να θυμάται πως ο ναός του Θεού, ή φύσις, είναι πάντα προθυμη να προσφέρει στον κουρασμένο στρατοκόπο της ζωής γαλήνη.

Ανεβαίνεις προς την Μεσσηνία: είναι σαν να μπαίνεις σ' ένα άνοιξιάντικο άνθόκηπο. Φιλόξενη ή Καλαμάτα με τις παλαιές ώραιες της εκκλησίες, πιο πέρα ή άρχαία Πύλος, το βασίλειο του Νέστορα, το Ναυαρίνο και ή Μεθώνη.

Όλα μιλούν για την Έλληνική ψυχή.

Η Όλυμπία, ένας χώρος ιερός, με τον Έρμη του Πραξιτέλους και τούς Όλυμπιακούς άγώνες της. Ένα τοπίο μαγευτικό, σαν να ήταν αυτός ο προορισμός του να άδελφώνη τις ψυχές και να διώχνη τις έχθρες κάτω από την όλυμπιακή φλόγα.

Και όταν τελειώνης το τόσο όμορφο μεγάλο ταξίδι στον Μωριά και φθάνης στην πρωτεύουσά του, την Πάτρα, μπορείς να σταθής και να δοξάσης τον Θεό στην ώραία εκκλησία του Πρωτοκλήτου μαθητού, του Άποστόλου Άνδρέα, για την υπέροχη αυτή Έλληνική γή.

Ήταν ώρα που έδνε ο ήλιος όταν πήραμε τον δρόμο της επιστροφής. Μέσα μου φεγγοβολούσε ή αγάπη για την Ελλάδα, και τα χείλη μου ψιθύριζαν τις λέξεις: «Ό μικρή μου Πατρίδα, μεγάλη της ψυχής μου αγάπη!»,

Ο ΜΠΙΛ-ΜΠΙΜ, ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ

Ο Βασιλάκης είναι το πιο αγαπητό παιδί της γειτονιάς μας. Είναι αυτό που λένε: «παιδί της χαράς». Δεν είναι ποτέ κατσουφιασμένος ή κλαμένος. Συνεχώς γελά και σου μεταδίνει το γέλιο του σαν να είναι γοίτπη ή συνάχι. Χαμογελά από την πρώτη στιγμή που γεννήθηκε, κι αυτό δεν είναι υπερβολή. Παρμονή Προτοχορονιάς, πούν από έξι χρόνια, στίς δώδεκα παρό τέταρτο, ο πατέρας του Βασιλάκη χτύπησε με αγωνία την πόρτα μας.

—Σας παρακαλώ... τραύλιζε. Μπορώ να μεταχειριστώ το τηλέφωνό σας; Η γυναίκα μου... ξέρετε... είναι στην ώρα της... ξαφνικά... Και δεν προλαβαίνω να την πάω ούτε μέχρι την κλινική...

Πήρε τον αριθμό του τηλεφώνου του γιατρού με τρεμάμενα χέρια. —Βιαστικό το μωρό! Είπε κάποιος κι όλοι γελάσαμε.

Παρατήσαμε την «τριανταμία» που παίζαμε και τρέξαμε δίπλα στο σπίτι του γείτονά μας για να δώσουμε βοήθεια. Ζεσταίναμε νερά, φέρναμε καθαρές πετσέτες, κ' ήταν ακριβώς δώδεκα, όταν ο γιατρός έφτασε τρεχάτος με την τσάντα και τα εργαλεία του για να φέρη στον κόσμο τον Βασιλάκη, μπουναμά το καινούργιο χρόνο.

Από την πρώτη στιγμή που τον αντίκρισα, όμολογώ ότι τον συμπάθησα. Μου φάνηκε μάλιστα ότι μου έκλεισε το μάτι. Είχε κόκκινα μαγουλάκια και μαύρα πονά μαλλιά, μα έκεινο που του χάριζε την ιδιαίτερη προσωπικότητά του ήταν η ανασηκωμένη παμπόνηρη μυτούλα του.

—Μα αυτό είναι παιδί της χαράς είπα, κι από τότε το έμεινε το παρατσούκλι.

Τον βαφτίσαμε εκείνο κιόλα το βράδυ Βασίλη, γιατί είχε ξημερώσει η πρώτη του χρονιά, ή μέρα του άγιου των παιδιών. Κάποιος είπε να τον λέμε Μπίλ. Ο ίδιος όμως ο Βασιλάκης, όταν μεγάλωσε αργότερα, έλεγε πως τον λένε Μπίμ. Κ' έτσι τον φωνάζαμε: ο Μπίλ-Μπίμ, το παιδί της χαράς.

Ο Μπίλ-Μπίμ μεγάλωσε σαν μανιταράκι. Μέρα με τη μέρα, νύχτα με τη νύχτα. Το μουντάκι του πήρε ένα αντρικό ύψος από τον πρώτο κιόλα χρόνο, που μου έδινε το χέρι του για να τον πάω «άτα», γιατί είχαμε μεγάλες αγάπες οι δυό μας. Με κοίταζε στά μάτια εξεταστικά σαν να ήθελε να με ζωγραφίσω και ρουφούσε τα λόγια μου. Μετά μου έσκαγε ένα χαμόγελο και μ' αποζημίωνε για τα καλά. Όταν άρχισε να μιλά και μπορούσαμε να συνεννοηθούμε, κάναμε πολύ συχνά παρέα. Προτιμούσα να μένω με τον Μπίλ-Μπίμ, παρά να πηγαίνω στο θέατρο. Μαζί του έβλεπα τον κόσμο διαφορετικά κι αυτό ήταν μια καινούργια, μεγάλη απόλαυση. Ήταν ένα πανηγύρι της καρδιάς. Μια φορά τον ρώτησα:

—Γιατί όταν με βλέπεις, Μπίλ-Μπίμ, γελάς;

—Από τη χαρά μου, μου άπάντησε με άκρα σοβαρότητα. Είσατε τόσο γελοία! (άστεϊα ήθελε να πη).

Παω' όλο που ήταν το χειρότερο κομπλιμέντο που άκουσα ποτέ στην ζωή μου, το έφερα μέσα μου και το φέρνω ακόμα σαν μια πολύ μεγάλη φιλοφρόνηση. Αν ο Μπίλ-Μπίμ δεν μπόρεσε να εκφράσει σωστά

την αγάπη του για μένα, ήταν ωστόσο γεγονός πως με αγαπούσε, αφού κάθε φορά που με έβλεπε αισθανόταν την ανάγκη να χαμογελάσει.

Φορούσα τότε ένα μπλε παλτό με χρυσά κουμπιά. Την πρώτη φορά που το φόρεσα, ο Μπίλ-Μπίμ εντυπωσιάστηκε πολύ.

—Ναύαρχος είσατε; με ρώτησε.

Κι από τότε με έλεγε: «Κύριε Ναύαρχε!».

—Κύριε Ναύαρχε, σ' έφερα ένα μικρό δωράκι, μου είπε μια μέρα στην γιορτή μου.

Άνοιξα το πακετάκι γεμάτη χαρά και το ξεδίπλωσα με τελετουργικές κινήσεις λέγοντας όλοένα: «Για να δώ τι μου έφερε το αγοράκι μου! Για να δώ τι μου έφερε ο Μπίλ-Μπίμ!». Όταν αντίκρισα το κεντημένο μαντηλάκι που είχε μέσα το χαοτί, έδειξα μεγάλη έκπληξη, τόσο μεγάλη, που ο Μπίλ-Μπίμ με κοίταζε απορημένος και μου είπε:

—Πώς κάνετε έτσι, κύριε Ναύαρχε; Δεν έχετε ξαναδωρή μαντήλι; Άλλωστε δεν κάνει παρά τριάντα δραχμές!

Φυσικά το έξηγησα ότι το δώρο δεν υπολογίζεται με τις δραχμές, αλλά από την προσφορά και την αγάπη του ανθρώπου που το κάνει. Νομίζω όμως, ότι αυτά ήταν φιλοσοφίες για τον μικρό μου φίλο που όσο πιο μεγάλο ήταν το δώρο που του έκανες, τόσο περισσότερο σε εκτιμούσε. Κάποια φορά μου ζήτησε να του πάω ένα «μεγάλο» γερανό. Ειλικρινής μαζί του, όπως πάντα, του έδωσα να καταλάβη ότι δεν θα μπορούσα να του πάω τόσο μεγάλο γερανό όσο ήθελε.

—Λοιπόν, με ρώτησε λυπημένα, δεν θέλεις να σ' αγαπώ σαν ένα μεγάλο γερανό;

Τον πρώτο καιρό που πήγε στο σχολείο, έχοταν κάθε μεσημέρι στο σπίτι για να μου δώσει αναφορά. Κλάψαμε μαζί για το πρώτο δέκα «αρωματικό» που πήρε (ερωτηματικό) και κάποια άλλη φορά μου ανήγγειλε επίσημα ότι η δασκάλα τους τους έμαθε, πως «οι κάτοικοι των θρενών περιοχών είναι πιο «υγιεινοί» από των πεδινών, γιατί έχουν καλύτερο «κλίμα άμπέλι». (Μπέροψε ο καημένος το κλίμα με το κλίμα και το υγιής με το υγιεινός). Αλλά όμως ήταν φιλά γραμματα για τον φίλο μου τον Μπίλ-Μπίμ.

Κάποια μέρα άκουσε την μητέρα του να μου λέει πως του χρειάζεται οποσδήποτε μια ξένη γλώσσα. Μια ξένη γλώσσα πράγματι είναι απαραίτητη! Ο Μπίλ-Μπίμ άφησε λίγη ώρα να περάσει και μετά έπεσε στην αγκαλιά μου και με ρώτησε με αγωνία:

—Κύριε Ναύαρχε, γιατί θέλουν να μου βάλουν ξένη γλώσσα; Δεν είναι καλή η δική μου;

Δεν θυμάμαι να ξαναέλασα τόσο πολύ στη ζωή μου κι ούτε ξέρω αν τελικά με τα λόγια μου κατάφερα να τον καθησυχάσω από την μεγάλη τρομάρα που πήρε.

Όταν του ζήτησα να έρθη στο γραφείο μου για να τον γνωρίσουν οι φίλες μου στάθηκε ανένδοτος.

—Αδύνατον!

—Γιατί; απόρησα. Θα σου δώσουν και καραμέλλες,

—Τι να τις κάνω τις καραμέλλες! Θα μου δώσουν τόσες ταιριπιές και θα με ρωτήσουν τόσες φορές πως με λένε, ώστε δεν αξίζει τον κόπο. Άλλωστε, κύριε Ναύαρχε, δεν είμαι αξιοθέατο για να με δείξεις! Ένα μικρό παιδάκι είμαι!

Έμεινα άφωνη, γιατί έδω που τα λέμε είχε πέρα για πέρα δίχιο!

Το φυλαχτό του κρέμεται πάντα στο λαιμό του. Του το έχω πάρει εγώ και δεν παραλείπω κάθε φορά να το συστήνω:

—Να το φράς πάντα για να σε φυλάη ο Θεός και να σε φωτίσει.

—Δεν βαρύνει, κύριε Ναύαρχε! Και που το φράω τι βγαίνει; Όταν δεν ξέρω μάθημα, δεν μου το λέει το φυλαχτό μου! Κ' ύστερα, παω' όλο που έχω φυλαχτό δεν τις γλυτώνω τις φάτες!

Το τραγούδι είναι μόνιμα στο στόμα του. Τραγουδά σαν γαλιάντρα, με λαογγισμούς. «Άρχισε πάλι η πριμαντόνα», σκέφτομαι όταν τον άκουω. Τόσο το μεγάλο γλέντι έγινε όταν έμαθε τον Σταμούλη τον Λοχία. (Κάποτε στο Τεπελένι, είκοσάχρονα παιδιά...) Το Τεπελένι ήταν για τον Μπίλ-Μπίμ μια πολύ δύσκολη λέξη. Όταν έφτανε στο Τε... κόμπιαζε και δεν ήξερε τι να πη. Μια φορά βρήκε τη λύση κ' ήταν τόσο χαριτωμένη, που μετά καθιερώθηκε απ' όλους μας στην γειτονιά. «Μια φορά στο Τε..., τέλος πάντων, είκοσάχρονα παιδιά...». Σαν να έλεγε: «Τέλος πάντων! Δεν θυμάμαι την λέξη. Αλλά όμως δεν είναι λόγος να σταματήσω το τραγούδι».

Το τελευταίο του ανέκδοτο έχει σχέση με το σχολείο και μ' ένα συμμαθητή του, τον πολύ σπουδαίο Μπάφλα, που φαίνεται ότι τα ψήνει τα παιδιά. Ο Μπίμ άρχισε την διήγησι κάπως έτσι:

—Κύριε Ναύαρχε, μ' όλα τα παιδιά είμαι φίλος, εκτός από τον Μπάφλα. Μ' αυτόν δεν τα πάω καθόλου καλά.

—Γιατί Μπίλ-Μπίμ;

—Νά! Στέκεται στην πόρτα της τάξεως την ώρα του διαλείμματος κι όλο κάτι μ' κάνει. Ή θα μ' αβλήει το κυκλοποδία, ή θα μ' αβλήσει καρπαζιά, ή θα μ' αβλήσει γαργαλίσση!

—Και σ' εμένα, τι κάνει;

—Μέχρι χτες δεν μου είχε κάνει τίποτα. Πήγαυα λιγάκι λοξά δίπλα στους άλλους και του ξέφευγα.

—Και χτες;

—Χτες δεν του ξέφευγα. Έβαλε τα χέρια του στη μέση, στάθηκε μπροστά μου, άνοιξε τα πόδια του και μου είπε: «Εσύ τι θέλεις;». «Τίποτε», του είπα. «Πως τίποτε; Δεν μπορεί. Κάτι θα θέλεις. Μήπως θέλεις ξύλο;» — «Ξύλο εγώ; Πως σου πέρασε η ιδέα;» — «Το βλέπω! Θέλεις ξύλο», μου ξαναείπε.

—«Αν ήθελα ξύλο, θα ήμωνα βλήμα!» του είπα κ' εγώ.

—Πολύ σωστά, παραδέχτηκα. Κ' ύστερα τι έγινε;

—Ύστερα θύμισα κ' εγώ και του είπα: «Καλά λές! Ξύλο θέλω. Αλλά θα τις φας εσύ!»

—Μπράβο, Μπίλ-Μπίμ! Δεν πρέπει να τσακώ-νεται, αλλά όταν σου επιτίθεται κάποιος να μη μένης με σταυρωμένα χέρια. Τι έγινε λοιπόν; Τον νίκησες;

—Δεν ξέρω ακόμα, μου απάντησε σκεπτικός.

—Και τότε λές να ξέρεις; τον ξαναρώτησα απορημένη από την απάντησή του.

—Αύριο! μου είπε φιλοσοφικά. Αν αύριο έχω πάλι το ίδιο ύψος και τα χέρια στη μέση, θα πη πως με νίκησε. Αν όμως δεν τα έχω, θα πη πως με υπολόγισε και επομένως τον νίκησα.

—Πολύ σωστά, ξαναπαραδέχτηκα. Άς περιμένουμε λοιπόν ως αύριο να δούμε τι στάσι θα κρατήσει. Αλλά για πές μου. Πως τα κατάφερες στο πάλαμα; Εσύ δεν έχεις παλαίψει ποτέ στη ζωή σου!

—Ξέρω καράτε, μου είπε με περηφάνεια που δεν μπορούσε να κρύψει. Του έκανα κάτι κόλπα και κάτι χειρολαβές απίθανες! Να έτσι!

Μου έδειξε και αναγκάστηκα να τον θαυμάσω.

—Μπράβο, Μπίλ-Μπίμ! Και τον έρωτες κάτω;

—Όχι, μου είπε με αφέλεια. Έπεσα όμως εγώ! Κ' εγώ, κόκκαλο!

ΜΙΧΑΗΛ ΖΩΣΙΜΑΣ

(Συζήτηση από την σελίδα 2)

ή δύναμής μας, είναι τα «Γράμματα», τα ελληνικά γράμματα, ή ελληνική αγωγή και παιδεία. Και έχο-νται οι Ζωσιμάδες να στηρίζουν εκδόσεις των αρχαίων Έλλήνων συγγραφέων—εκδόσεις και υπό Έλλήνων και υπό ξένων φιλόλογων—, έχο-νται οι Ήπειρώται αυτοί ευεργοί να στηρίζουν τα σχολεία, να στηρίζουν τους διδασκάλους. Και ενώ αγνοείται ακόμη και αυτός ο όρος και ή έννοια της κοινωνικής ασφάλισης, αναζητούν οι Ζωσιμάδες τους γέροντας ή ασθενείς δι-δασκάλους και τους συνταξιολογούν. Και όταν εκραγή ή Μεγάλη Επανάσταση (δπως ή Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως ώνόμαζε το Εικοσίενα κατά διόκρισιν προς τα έως τότε, από της Αλώσεως, κινήματα) και κατόπιν ελευθερωθή ή μικρά γωνία και έως ότου εκλείψη και ο τελευταίος Ζωσιμάς, οι ήγε-μόνες αυτοί της ελευθεριότητος θα έχο-νται επίκουροι εις τας ανάγκας του όλου Έθνους αλλά και της Ήπειρου. Διό και δικαίως ετάχθησαν εις την κο-ρυφήν της προαμίδος των μεγάλων εθνικών ευεργε-τών. Έσκόρπισαν «ου τη χειρί άλλ' όλω τῷ θυλάκῳ».

ΕΥΑΓΓ. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όσοι μ'ας στέλνουν χειρόγραφα, πρέπει να έχο-ν υπ' όψιν τους ότι:

● Αυτά που κυρίως μ'ας ενδιαφέρουν είναι τα κείμενα που συμβάλλουν στην διάδοσι των αν-θρωπιστικών ιδεών του Έρυθρου Σταυρού και τη διάπλασι νέων με Έλληνοχριστιανικές άρ-χές (π. χ. περιγραφή έρυθροσταυρικών δραστη-ριοτήτων, έξαρσις γενναίων πράξεων, προβολή μορφών που συνετέλεσαν στην ανακούφισι πασχόντων συνανθρώπων κ.λ.π.).

● Τα παιδικά σχέδια πρέπει να είναι πρωτότυπα και όχι αντίγραφα ξένων σχεδίων.

Γ. Π Ο Λ Ι Τ Η Σ

ὁ 18χρονος πυρπολητής

(ἀπόσπασμα)

Η ΜΟΙΡΑ τοῦ Μιαούλη ἀρμένιζε πέρ' ἀπὸ τῆς Μονεμβασίας προσμένοντας τὴν εὐκαιρία νὰ δράσῃ. Μὰ ἦταν ἀδύναμη, δὲν εἶχε παρὰ λιγοστὰ μικρὰ καράβια καὶ μονάχα δυὸ πυρπολικά, ποὺ ἦταν τίποτα σχεδὸν μπροστὰ στὰ τόσα πολεμικά τοῦ τουρκο-αἰγυπτιακοῦ στόλου. Κ' εἶχε ἐξασθενήσει καὶ τὸ ἥθικὸ πολλῶν μαρνέρων, γιὰτ' οἱ πολυάριθμοι δυνάμεις τοῦ Ἱμπραήμ ἀπλώνονταν ὁλόγυρα ἀπὸ τῆς νοτιοδυτικῆς Πελοποννήσου καὶ σκροπούσαν τὸν ὅλεθρο.

Ἐπρεπε κάτι νὰ γίνῃ μολεταῦτα, σκεπτόταν ὁ ναύαρχος, καὶ νύριζε γιὰτὶ δὲν ἔφταναν ἀκόμη ἀπὸ τὴν Ὑδρα οἱ ἐνισχύσεις ποὺ περίμενε. Μὴ ἰδέα στριφογύριζε στὸ νοῦ του. Ἐνα παράτολμο σχέδιο διαγράφονταν, ἀχνὰ στὴν ἀρχή, κάπως ζωηρότερα ἐπείτα, τέλος ἀδρά, ὥσπου κάποια ἀνοιξιάντικη βραδιά πῆρε σάρκα μὲ τὴ βοήθεια τῆς τύχης: ἕνα ἐλληνικὸ καράβι μικρὸ φάνηκε ἀλάργα καὶ ὁ Ἀντώνης Κριεζῆς, ποὺ βρέθηκε κοντὰ του, πρόσταξε νὰ τὸ σιμώσουν. Ἦταν ἐπτανήσιακὸ κ' εἶχε καπετάνιο ἕναν μεσόκοπο Θιακό. Τὸν κάλεσε, κουβέντιασε μαζί του, καὶ τότε ἔμαθε πὼς ἡ ἐχθρική ἀρμάδα ἦταν μοιρασμένη: πλιότερα ἀπὸ τὰ μισὰ καράβια βρισκόντανε στὰ νερά τοῦ Ναυαρίνου, τ' ἄλλα ἦταν ἀραγμένα μέσα στὸ λιμάνι τῆς Μεθώνης. Εἶπανε πολλά. Ὁ Θιακὸς καραβοκύρης μίλοῦσε περιφρονητικὰ γιὰ τοὺς Τουρκοαἰγυπτίους, ποὺ δὲ φελᾶνε γιὰ γεμιτζήδες, καὶ μὲ θαυμασμὸ γιὰ τὰ παλληκάρια μας. Ἀποχαιρετώντας τὸν Κριεζῆ ἔκανε μὲ ἀφέλεια: «Νὰ ἡ Μεθώνη, ἐδῶ κοντὰ εἶναι. Δὲν πᾶτε νὰ τοὺς κάψετε ὅλους ἐκεῖ μέσα;» Ὁ Κριεζῆς χαμογέλασε, μουρμούρισε κάτι καὶ βιάστηκε νὰ πᾶ τὰ μαντᾶτα στὸ ναύαρχο, τὴν ὥρα ποὺ τὸ καΐκι περνοῦσε δίπλα ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ ναυαρχίδα καὶ ὁ καπετάνιος τοῦ κουνούσε τὸ χέρι ζωηρά, φωνάζοντας:

—Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς φωτίσῃ στὸ καλὸ!

Ἡ ἀπόφασί γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ σχεδίου ἦταν παρμένη ὀριστικὰ πιά ὕστερα ἀπὸ αὐτὲς τίς πληροφορίες. Ἐπρεπε ὅμως νὰ ἐξασφαλιστῇ ἡ ἐπ'ἀνδρωσις τῶν πυρπολικῶν.

Ὁ Μιαούλης ἔκραξε τὸν ἀτρόμητο Ἀντρέα Πιπῖνο, ποὺ ἦταν ὁ καπετάνιος τοῦ ἐνὸς ἀπ' αὐτά.

—Ἀντρέα, παιδί μου, τοῦ εἶπε, πρέπει νὰ πᾶς μέσα στὸ λιμάνι τῆς Μεθώνης, ὅπου εἶναι μαζωμένοι οἱ ἀντίχριστοι, καὶ νὰ κάνῃς τὸ χρέος σου.

—Ἐγὼ πάω, ναύαρχε, τ' ἀπάντησε. Δὲν ξέρω ὅμως ἂν πᾶνε κ' οἱ σύντροφοί μου.

—Σῦρε νὰ τοὺς ρωτήσῃς. Κάνε ὅ,τι μπορεῖς, κ' ἔλα νὰ μοῦ εἰπῇς.

Ὅταν, ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ὥρα, ἀνέβηκε στὴ ναυαρχίδα ὁ Πιπῖνος νὰ δώσει τὴν ἀναφορά του, δὲ φάνηκε πολὺ αἰσιόδοξος.

—Ἀπ' ὅλους εἶμι μονάχα δέχτηκαν, ἀρχηγέ, ἔκανε μουδιασμένος.

Περίμενε πὼς ὁ Μιαούλης θὰ ξεσποῦσε σὲ βροσιές καὶ κατσαδιάσματα. Μὰ ἐκεῖνος τὸν κοίταξε γιὰ λίγο συλλογισμένος, κ' ὕστερα εἶπε μαλακὰ: ἦ

—Ξανά πήγαινε, Ἀντρέα. Πᾶρε σβάρνα ὅλα τὰ καράβια καὶ πᾶς τους ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ γίνῃ ἡ ἐπίθεσις. Πᾶς τους ἀκόμα πὼς ὅσοι ἀποφασίσουν νὰ σὲ βοηθήσουν θὰ πάρουν ἀπὸ μένα χίλια γρόσια ὁ καθένας. Φτάνει μονάχα νὰ μὴν ἀστοχήσῃ τὸ μπουρ-

λότο. Ἡ πατρίδα λέει πὼς πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο τὸ κίνημα.

Ἐφυγε βιαστικὰ ὁ Πιπῖνος καὶ δὲν πολυάργησε νὰ ξαναχυρίσῃ, χαρούμενος.

—Ὅλα ἐν τάξει, ναύαρχε. Εἴμαστε ἐτοιμοί.

Τώρα ἔπρεπε νὰ ἐτοιμαστῇ καὶ τὸ ἄλλο πυρπολικό. Ὁ καπετάνιος τοῦ ἔστειλε δῖβλους. «Ὁχι πὼς ἦτανε ἡ ἀνάγκη, ἀλλὰ τὸν φόβιζε ὁ ἐνάντιος ἄνεμος κ' ἡ διέκλιξις τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου μέσα στὸν κόρφο, ποὺ τὰξὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου μέσα στὸν κόρφο, ποὺ καταπὼς τὸν εἶχε πληροφορήσει ἕνας γέρος ψαράς, ἦτανε τέτοια ὥστε νὰ μὴν ἐπιτρέπῃ ἐλληνικὴ διείσδυσις. ἦτανε τέτοια ὥστε νὰ μὴν ἐπιτρέπῃ ἐλληνικὴ διείσδυσις. ἦτανε

Ἀξάφνα ἕνας ψηλός, γεροδεμένος ἑφθῆβος — ἦτανε δὲν ἦτανε δεκαοχτὼ χρονῶν — παρουσιάζεται μπροστὰ στὸ Μιαούλη, βγάζει τὸ φεσάκι του, χαιρετᾷ μὲ σεβασμὸ καὶ λέει ἄφοβα καὶ σταθερὰ:

—Παίρνω ἀπάνω μου τὴ δουλειά. Ἄν μ' ἐμπιστευ-

τῇ ἡ ἀφεντιά σου, θὰ κάψω ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κομμάτια τῆς ἀρμάδας.

Ἡ αὐτοπεποίθησι ποὺ ἦταν ζωγραφισμένη στὰ μεγάλα καὶ ἄθωα μάτια τοῦ νέου θαλασσινοῦ ἔκανε ἐντύπωσι στὸ Μιαούλη. Τὸν κοίταξε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω μερικὲς στιγμὲς θέλοντας νὰ στιμάρῃ τὴν ψυχικὴ του δύναμι καὶ τὴν ἀξιοσύνη του.

—Πὼς σὲ λένε σένα; τὸν ρώτησε.

—Γιώργη Πολίτη.

—Ἀπὸ τί καράβι εἶσαι;

—Ἀπὸ τοῦ Παναγιώτα.

—Ἄ! Μπράβο.

Ἦξερε καλὰ τὸ Λάζαρο Παναγιώτα ὁ ναύαρχος. Ἦτανε συντοπίτης καὶ φίλος του. Τόλεγε γιὰ καλὰ ἡ περδικούλα του κεινοῦ τοῦ θαλασσόλουκου, ποὺ ριχνότανε μὲ τὴν ψυχὴ του στὸν ἀγῶνα, καὶ ἄς εἶχε τιμὲς καὶ παράδες, καὶ ἄς μὴν ἦτανε παιδί τοῦ λαοῦ. Στὴν Ὑδρα αὐτὸς ὁ πρόκριτος, ποὺ μαζί μὲ τὸ Γιώργη Σαχτούρη καὶ τὸν Ἀντρέα Κριεζῆ καθαιρέσανε στίς ἀρχὲς τοῦ Ξεσηκωμοῦ τὸν Οἰκονόμου ὅταν θέλησε νὰ πάρῃ στὰ χέρια του ὅλες τίς ἐξουσίες, εἶχε τὴ φήμη ἀτρόμητου παλληκαρᾶ. Σίγουρα ἦταν ἄξιος νὰ βγάλῃ πολεμιστὲς ἱκανοὺς καὶ ἀποφασιστικοὺς. Μονάχα ἡ ἡλικία τοῦ Πολίτη τὸν ἔκανε κάπως δισταχτικὸ. Ὡστόσο ἡ ἀνάγκη τὸν ὑποχρέωσε τελικὰ νὰ δεχτῇ τὴν πρότασί του. Πρὶν τοῦ σφίξῃ τὸ χέρι θέλησε νὰ δοκιμάσῃ γιὰ μιὰν ἀκόμα φορὰ τὴ σταθερότητα τοῦ ὑποψήφιου μπουρλοτιέρη.

—Μὴ θαρρῇς, μωρὲ παιδί, τοῦ εἶπε, πὼς πᾶς γιὰ γλέντι ἐκεῖ ποὺ πᾶς; Θὰ πᾶς νὰ σκοτωθῇς, ὅχι νὰ μεθύσῃς.

—Δὸς μου τὴν εὐχὴ σου, ναύαρχε. Θὰ γίνῃ ὅ,τι πῇ ὁ Θεός. Ἐγὼ ἐλπίζω πὼς θὰ τὰ καταφέρω.

—Σῦρε, λοιπόν, μὲ τὴν εὐχὴ μου. Κοίτα νὰ διαλέξῃς καλὰ τοὺς συντρόφους σου. Καὶ πᾶς τους: χίλια γρόσια θάχῃ ὁ καθένας τους ἀπὸ λόγου μου ἅμα πᾶνε ὅλα καλὰ.

Ὅταν τὸ ριψοκίνδυνο, σχεδὸν ἀμούστακο παλληκάρι ἀποχαιρέτησε κ' ἔφυγε γεμάτο χαρὰ καὶ περηφάνεια γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ τοῦ ἔγινε, κάποιος γέρος μαρνέρος τόλμησε νὰ εἰπῇ τοῦ Μιαούλη:

—Περιμένεις, ἀρχηγέ, νὰ πετύχῃ τοῦτο τὸ ἄπραγο παιδί; Τὸ μπουρλότο θέλει κότσια...

—Καρδιά θέλει, τὸν ἔκοψε. Καὶ φαίνεται πὼς τὸ παιδόπουλο ἔχει ἀτσάλενα καρδιά, μπουμπουνάε-φαλε. Ἄντε τώρα καὶ πᾶς νὰ φέρουν τὴ φασουλᾶδα μου, γιὰτὶ ἔχω πεινάσει...

(Ἀπὸ τὸ νέο βιβλίον «ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ», ποὺ κυκλοφορεῖ σὲ καλαίσθητὴ ἔκδοσι τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» μὲ εἰκόνες τοῦ ἐκλεκτοῦ ζωγράφου ΤΑΣΟΥ ΧΑΤΖΗ).

Ἱστορικά ἀνέκδοτα

Ο ΦΡΑΧΤΗΣ

Στὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1825 ὁ Ἱμπραήμ μὲ τίς χιλιάδες τοὺς Ἀραπάδες του, ἔφτασε στὸ Μεσολόγγι γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Κιουταχῆ, ποὺ ἀνώφελα τόσους μῆνες τὸ πολιορκοῦσε. Σὰν ἀντάμωσαν οἱ δυὸ πασάδες, ὁ Ἱμπραήμ, ἀφοῦ κοίταξε μὲ περιφρόνησι πρὸς τὸ Μεσολόγγι, λέει ἀγέρωχα στὸν Κιουταχῆ:

—Ὅχτὼ μῆνες καὶ δὲν μπόρεσες νὰ πατήσῃς αὐτὸ τὸ φράχτη; Ἐγὼ μέσα σὲ λίγες μέρες κυριεύω τὸ Νιόκαστρο!...

Στὰ πιζρά του λόγια ὁ Κιουταχῆς δὲν ἀποκρίθηκε. Μόνο πεισματωμένος κάλεσε στὴ σκηνὴ του τοὺς ἀνώτερους ἀξιωματικούς του καὶ τοὺς ἐπανελάβε τὰ εἰρωνικά λόγια τοῦ Ἱμπραήμ. Κι ἀπ' ὅλους τότε, ἀποκρίθηκε στὸν Κιουταχῆ, ὁ Ταχῆρ Ἀμπάζης:

—Μήπως θαρρεῖ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀραπάδων πὼς πολεμᾷ ἀνθρώπους σὰν καὶ κείνους ποὺ πολέμησε ὡς τώρα; Ἐμεῖς ποὺ δοκιμάσαμε μὲ τοὺς κλεισμένους στὸ Μεσολόγγι, γνωρίσαμε τί ἀξίζουν, καὶ δὲν ἔχουμε ὁρεξὶ νὰ ξαναδοκιμάσουμε. Ἄν ἀγαπήνῃ ἡ ἀφεντιά του, ἄς δοκιμάσῃ, καὶ τότε θὰ τοὺς κρίνῃ πὶὸ σωστά...

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο ὁ Ταχῆρ Ἀμπάζης. Ὅταν σὲ λίγες μέρες ἐδοκίμασε μόνος ὁ Ἱμπραήμ, οἱ Ἀραπάδες σπᾶσαν τὰ μούτρα τους στὸ «φράχτη» καὶ βάψαν μὲ τὸ αἷμα τους τὸν προμαχῶνα τοῦ Μεσολογγίου.

Ὁ Κιουταχῆς, ποὺ ἀπὸ μακριὰ ἄπραγος ἀγνάντευε τὸ πᾶθμά τους, σὰν γύρισαν πίσω ντροπισμένοι οἱ Ἀραπάδες ζυγώνει τὸν Ἱμπραήμ καὶ μὲ τὴν ἀράδα του τώρα καὶ αὐτὸς, εἰρωνικά τὸν ρωτᾷ:

Σήμερα, πασά, ἔχεις τὴν ἴδια γνώμη γιὰ τὸ φράχτη ποὺ εἶχες καὶ χθές;

Καὶ ντροπισμένος πιά ὁ Ἱμπραήμ τοῦ ἀπαντᾷ:

—Σήμερα ἔμαθα πὼς εἶχες δίκιο. Μακάρι νὰ καταφέρουμε μαζί νὰ πετύχουμε αὐτὸ ποὺ οὔτε σὺ χωρὶς ἐμένα θὰ μπορέσῃς, οὔτε κ' ἐγὼ χωρὶς ἐσένα.

Μὰ καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μαζί ὕστερα, ὁ «φράχτης» εἶχε ἀγκάθια...

Noel Bryson

ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΑΝΟΣ

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Πολλά εἶναι τὰ θύματα, κυρίως μεταξὺ τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἀπὸ ἀγνοία τοῦ σοβαρωτάτου κινδύνου περιεργάζονται ἐγκαταλελειμμένα πολεμefόδια (χειροβομβίδες, νάρκες κ.λ.π.). Γι' αὐτὸ τονίζομεν καὶ πάλιν ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιεργάζωνται τέτοια ἀντικείμενα, οὔτε ν' ἀφήνουν ἄλλους νὰ τὰ πλησιάζουν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀντικρύζουν νὰ εἰδοποιῶν ἀμέσως τὴν πλησιεστέραν ἀστυνομικὴν ἢ στρατιωτικὴν Ἀρχήν.

ΕΝΑΣ ΕΠΤΑΝΗΣΙΟΣ
ΕΥΠΑΤΡΙΔΗΣ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥ

(Γιὰ τὴ Μοῦσα, γιὰ τὴν Ἑλλάδα!)

Η Ἑλληνική Ἐπανάστασις ἐδό-
 νησε ἔντονα τὴν Ἑλληνική μοῦ-
 σα. Ἦτανε φυσικὸν ἀπὸ τὸ νεοελλη-
 νικὸν ἔπος νὰ ἐκπηδήσῃ μιὰ ποιησις
 θριάμβου καὶ θαυμασμοῦ γι' αὐ-
 τοὺς ποὺ τὸ δημιούργησαν. Καὶ ἡ
 ποιήσις αὐτὴ κυρίως ἐβγήκε ἀπὸ
 τὴν Ἐπανάστην. Ἐπανήσιος ὁ δη-
 μιουργὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Ὑμνου Διο-
 νύσιος Σολωμός, ἐπανήσιος κι ὁ
 μελωποιοὺς τοῦ Νικόλας Μάντζαρως.
 Ἐπανήσιος ὁ ποιητὴς τῆς «Κυρά-
 Φροσύνης» καὶ τοῦ «Ἀστραπό-
 γιαννου» Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης
 καὶ ἐπανήσιος ὁ περὶ φανος εὐπα-
 τριδὴς Λορέντζος Μαβίλης, ποὺ ὄχι
 μόνον ἐλάτρεψε θερμὰ τὴν Ἑλλάδα,
 ἀλλὰ καὶ ἐθυσιάσθηκε γι' αὐτή!

Ἑθνικότητος ἰσπανικῆς — ὁ παπὺς του ἦτανε Ἰσπανὸς πρόξενος στὴν Κέρκυρα — ὁ Λορέντζος Μαβίλης ἐγεννήθηκε εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅπου ὁ πατέρας του Παῦλος ἦτανε πρόεδρος τῶν δικαστηρίων, τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1860. Ἀπὸ τὴν Ἰθάκην ἡ οἰκογένεια Μαβίλη μετεπήδησε στὴ γαϊτονική Κέρκυρα καὶ ἐκεῖ ἐρίζωσε. Κερκυραία ἦτανε, ἄλλωστε, καὶ ἡ μητέρα τοῦ ποιητῆ, ἡ Ἰωάννα Καποδίστρια Σούφη, Κερκυραῖος καὶ ὁ πνευματικὸς του δάσκαλος, ὁ Ἰάκωβος Πολυλάς, ποὺ ἐτέλειοποίησε τὰ πνευματικὰ του προσόντα καὶ τὸν προετοίμασε γιὰ τὴν ἐξόρμησιν του πρὸς τὴν βουνοκορφὴν τῶν μεγάλων ἐμπνεύσεων. Ἡ ἐκμάθησι πολλῶν ξένων γλωσσῶν — ἰταλικῆς, γαλλικῆς, γερμανικῆς, ἀγγλικῆς, ἰσπανικῆς — βοήθησε τὸν Μαβίλη νὰ μελετήσῃ εἰς τὸ πρωτότυπο τὸν Δάντη, τὸν Ἀριόστο, τὸν Σίλλερ, τὸν Γκαίτε, τὸν Σαίξπηρ. Ἔτσι τὰ ἔκτακτα αὐτὰ πρότυπα ἐγαλοῦχσαν τὸν ποιητὴ, ποὺ ἄρρησε τὸν ἔντεχνο μεταγλωττισμὸ τῶν κλασσικῶν ἀριστουργημάτων στὰ ἑλληνικά. Γιὰ νὰ ὁλοκληρώσῃ τις σπουδές του, ὁ ποιητὴς ἐπῆγε στὴν Ἀθήνα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴ Βαυαρία, ὅπου ἔμεινε σπουδάζοντας δεκατέσσερα χρόνια, γιὰ νὰ πάρῃ τὸ φιλοσοφικὸ δίπλωμα τὸ 1890. Παράλληλα μελετοῦσε ἀρχαία φιλολογία καὶ ἐπεδόθη, διψασμένος ἐρευνητῆς, καὶ στὴν σπουδὴ τῆς σανσ-

κριτικής γλώσσας! Την έφεσι του για διαρκή κι άσταμάτητη έρευνα εκφράζει ένα ποίημά του τής εποχής με τόν τίτλο «Τά μυστικά του άγνωστού» που άρχίζει ως εξής :

«Βαθιά βαθιά μέσ' την καρδιά μου νοιώθω,
μέσ' την καρδιά τῆ κυριοπνευμένη,
έναν παντοτεινὸ καὶ ἄσβεστο πόθο
ποῦ με ψυχοκραίνει.
Ταντάλου δὶψα ἀθάνατη εἶναι τούτῃ
ὅπου τὰ χεῖλιά τῆς ψυχῆς μου φρύγει,
γυ' αὐτὴν ὅλα τῆς γῆς τ' ἅμετρα πλουτίζουν
δρουσι θάλας ὕλην».

Ἡ φιλοσοφία τοῦ πεσσιμισμοῦ,
προπαγανδισμένη ἀπὸ τὸν Σοπε-

νάουερ, γίνεται βίωμα για τον Μα-
βίλη. Γι' αυτό η ποίησί του δια-
ποτιζεται από πεισιθάνατη άπαισιο-
δοξία. Ἀπόδειξι ἡ «Λήθη», ἕνα
ἀπὸ τὰ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὰ του
ποιήματά :

«Καλότρυχοι οἱ νεκροὶ ποῦ λησμονᾶνε
τὴν πίκρια τῆς ζωῆς ὄντας βυθίσῃ
ὁ ἥλιος καὶ τὸ σούρουπο ἀκλουθήσῃ,
μὴν τοὺς κλαῖς, ὁ καημὸς σου ὅσος καὶ

Τέτοιαν ώρα οι ψυχές διψοῦν νὰ πᾶνε
Στῆς λησμονιᾶς τὴν κρουσταλλέναν βρύσι.
Μὰ βούρκοις τὸ νεράκι θὰ μαυρίσῃ
ὅτι στὰξ γι' αὐτὲς δάκρυ ἔθε ἀγαπᾶνε.
Κι ἂν πιοῦν θεοὶ νερὸ ξαναθυμῶνται,
διαβατίνοντας λιβάδια ἀπὸ ἀσφodeli,
πόνοις, παλιούς, πού μέσα τους

Ἦ δὲν μπορεῖς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ δειλὶ,
τοὺς ζωντανούς τὰ μάτια σου ἄς
θρηνήσουν :
θέλουν μὰ δὲν βολεῖ νὰ λησιμονήσουν».

Ἡ ἀπαισιοδοξία του ὅμως γιὰ

τὰ ἐγκόσμια δὲν καταφέρνει νὰ μαράνῃ τὴν ἀγάπην του γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὴ τὴν ἀγάπην τὴν ἐκφράζει τὸ γραμμένο εἰς τὰ 1878 συνέττο του «Εἰς τὴν πατρίδα» ποὺ ἔοιξε ἔτσι :

«Μάνα μου Ἑλλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
σάν πρῶτα ὀρθή; ψηλά, στεφανωμένη
μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη;»

Εἰς τὴ μακρυνὴ ξενητιά ἡ θύ-
μησι τῆς Ἑλλάδας δονεῖ τὸ 1888
τὴν νοσταλγικήν του ἔμπνευσι :

« Νά ξαναἰδῶ καὶ τὸ δικό σου Μάη,
ὁμορφὴ μου, καλὴ, γλυκειὰ πατρίδα ».

Ἡ ἴδια ἀγάπη, λουσμένη με χρυσάφια ἑλληνικά ἀπάνω ἀπὸ γαλάζια ἀραβουργήματα, ἐκφράζεται καὶ ἀπὸ ἓνα ποίημα τοῦ γραμμένο τὴν ἐποχὴ τοῦ γυρισμοῦ τοῦ εἰς τὴν πατρῴα γῆ :

«Πατρίδα, σὺν τὸν ἥλιον σου ἥλιος ἄλλου
 δὲν λάμπει :
 πῶς εἰς τὸ φῶς σου λαχταροῦν οἱ θάλασσαι
 καὶ οἱ κάμποι !»

Δὲν εἶναι ὁμορφιά τῆς Ἑλλάδας — τῆς πατρίδας τῆς ὁμορφιάς — πού νά μὴν τὸν συγκινεῖ... Καὶ δὲν εἶναι ὁμορφιά τῆς πού νά μὴν τὴν τραγουδάει γοητευμένος... Ἔτσι, τραγουδάει τὴν ἐλιά. Αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὴ ὁμορφιά, πού στολιζει τοὺς δαντελλένιους ἑλλη- νικοὺς κάμπους, πού χρυσίζει κάτω ἀπὸ τὶς διακοσμητικὲς ἡλιαχτίδες καὶ ξεκινáει ἀπὸ τὰ βάρη τῶν αἰῶνων γιὰ νά στεφανώσῃ τοὺς νι- ῶτας τῶν ἀγώνων :

«Στήν κουφάλα σου ἐφώλιασε μελίσσι,
γέρικη ἐλιά, πού γέρνει με τή λίγη
πρασινιάδα, πού ἀκόμα σέ τυλίγει,
σάν νᾶθελε νά σέ νεκροστολίση....».

Ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν Ἑλλάδα
ὠδήγησε τὸν Μαβίλη σὲ κάθε πεδίο
μάχης, πρόθυμον ἐβελοντῇ : Ἡ Κρη-
τικὴ ἐπανάστασι τὸν βρῆκε στὶς
ἐπάλξεις. Ὁ πόλεμος τοῦ 1897,
μαζὶ μὲ τὴν ντροπὴ γιὰ τὴν ἥττα,
τοῦ δίνει καὶ δυὸ τραύματα στὸ
χέρι. Τὸ πέρασμα τῶν ἐτῶν δὲν
ἐμάρανε τὸν θερμὸν του πατριωτικὸν
ἐνθουσιασμό. Σὲ ἡλικία πενήντα-
τριῶν ἐτῶν ἔγινε Γαριβαλδινὸς λο-
χαγὸς γιὰ νὰ ριχθῇ στὶς κακουχίες
ἐνὸς «ἀντάρτικου» εἰς τὰ κορφο-
βούνια τῆς Θεσσαλίας, τῆς Ἡπεί-
ρου, τῆς Μακεδονίας.

Είναι γνωστός ο Ιταλός επαναστάτης Ίωσηφ Γαριβάλδης (1807-1882), που βρέθηκε επίκεφαλής κά-

(Συνέχεια στην σελίδα 30)

HYGIEIA

ΥΠὸ ΑΘΗΝΑΣ Β. ΜΠΑΖΑ

Ιατροῦ Ὑγειονολόγου - Δ) ντοῦ Ὑπουργείου
Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν

Συγδ. Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΑΝ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ

Με ἐγκαρδίες εὐχές διὰ ὑγεία καὶ ἀγάπη, ἀρχίζομε τὸν και-
νούργιο χρόνο 1973 μὲ θέμα τὴν καρδιά, καὶ γενικά τὸ κυκλοφο-
ρικὸν σύστημα.

Διὰ τὸ γνωρίσωμε τὴν προσφέρει τὸ σύστημα αὐτὸ στήν ὕψαι
μας καὶ τὸ πὼς πρέπει νὰ φροντίζωμε διὰ τὴν πρόληψιν τῆς βλάβης
του, ἢ πρέπει νὰ καταλάβωμε μερικὰ βασικὰ πράγματα σχετιὰ
μὲ τὴν κατασκευή, σύστασι καὶ λειτουργία του.

Τὰ κύρια μέρη τῶν ἀπαρτίζουν τὸ κυκλοφορικοὺν σύστημα εἶναι ὁ ἡγρὸς σπινεῖο, τὸ αἷμα, ἕνα μυϊκὸ ὄργανον, ἡ καρδιά, ποὺ ἐργάζεται σάν μιὰ δυνατὴ ἀντλία καὶ ἔνα κλειστὸ σύστημα διακλάδωσης σωλήνων, μέσα στους ὅποιους κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα, δηλαδή, οἱ φλέβες, τὰ τριχοειδῆ καὶ οἱ φλέβες.

Ἀς ἰδοῦμε τώρα τὰ καθένα χωριστά.

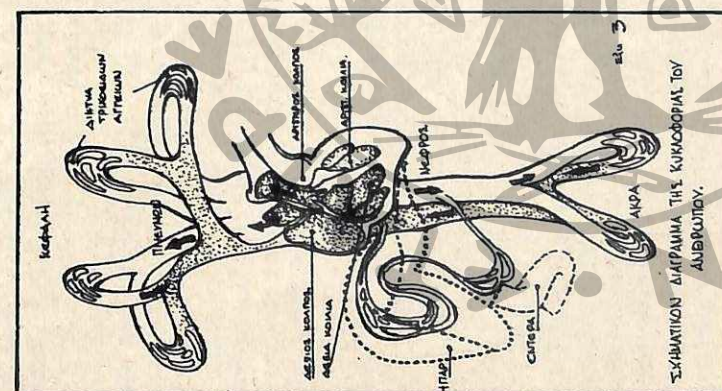
 $\alpha \mu \tau A$

Τὸ αἷμα ἀποτελεῖ τὸ 7 % περίπου τοῦ βάρους τοῦ σώματος. Ὁ ὅγκος του σ' ἓνα ἐνήλεια εἶναι 41/2 - 6 λίτρα. Τὸ ὑφάλλμυρο αὐτοῦ παχύνετο ὑγρὸ, περιέχει δύο εἰδῶν συστατικά : 1) Ου-
σίες ποὺ ἀποτελοῦν τὰ εἰδικὰ στοιχεῖα τοῦ αἵματος, ὅπως τὰ
ἐρυθρὰ, λευκὰ καὶ λευκοκύτταλά του, ἀνὸρρανα ἔλλατα, ἀνοσοποιητικὸς παράγοντας
καὶ νεφρὸ καὶ 2) θρεπτικὰ συστατικὰ ποὺ παίρνει ἀπὸ τὸ ἔντερο,
καθὼς καὶ ἀρρηστές βλαβερές

καυλοφορία. Ὁ δεξιὸς χιλιπὸς δέχεται τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν μεγάλην κυκλοφορία, τὸ ἐκπέμπει στὴ δεξιὰ κοιλία, ἀπὸ ὅπου τὸ στέλνει εἰς τοὺς πνεύμονας διὰ τῶν πνευμονικῶν ἀρτηριῶν.

Οι άσχημες του σώματος
έχουν παντα αίμα καθαρό
και μεταφέρουν με τη βοή-
θεια της καρδιάς, από τους
πενήμονες και το έτερο ή-
μιονόμο και θεσπίζουν υγιή
σώματα στους. Και ά-
πο το περιεχόμενο εφοδια-
ζουν τους, παραλαμβάνουν
από την εργασία των κυττάρων και
μέσω των φλεβών ξαναρχι-
ζουν στην καρδιά, ή οποία
στέλλει στους πνεύμονας
όπου αποβάλλεται το διαεί-
διο του άνηρατος και προσ-
λαμβάνεται το όξυγόνο.

Ἀπὸ τὸ δέριμα ἀποβάλ-
λονται ἐπίσης διάφορες ἄχρη-
στες οὐσίες, ὅπως εἶναι ἡ
οὐρία, καὶ διάφορα ἄλλατα.

Στὸ παρατιθέμενο σχηματικὸ διάγραμμα διακρίνονται ἡ με-
γάλη καὶ μικρὴ κυκλοφορία (εἰκὼν 3).

ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΑΝΩΜΑΛΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΥΠΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

Βρέφος ηλικίας 3 ημερών προσκομίσθη έκτακτως εις τὸ Νοσοκομειὸν τοῦ Ε.Ε.Σ., γεννηθὲν μετὰ τὴν καρδίαν κλειμένην καὶ λειτουργοῦσαν ἐξ ολοκλήρου ἐκτὸς τοῦ σώματος. Τὸ βρέφος ἐξετάσθη ὑπὸ τοῦ Ὑψηλῆ τοῦ τῆς Καρδιολογίας κ. Φρ. Κωστέα. Διευθυντοῦ τῆς Καρδιολογικῆς Κλινικῆς καὶ ἀκολουθῶν ἀπὸ κοινῆς μετὰ τοῦ Ὑψηλῆ τοῦ κ. Γ.Η. Πούλια. Διευθυντοῦ τῆς Καρδιοχειρουργοῦ τοῦ ἰδίου Νοσοκομείου. Ἡ βαρύτερῃ καὶ ἐξαιρετικῶς σπανία αὕτῃ διαταραχῇ, ἀντιμετωπίσθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ καρδιολογοῦ τῆς Χίου κ. Μισαηλίδου.

Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ἐκρίθη σκόπιμος ἡ ἄμεσος μεταφορά τοῦ βρέφους εἰς τὸ Μαιευτήριον «Μαρίκα Ἡλιάδου», τὸ ὁποῖον καὶ παρέσχεν πᾶσαν ἐν προκαίμην διευκρίνουν τὸσον διὰ τὴν ἀπαραίτητον ἀναλῶσιν αὐτοῦ ὅσον καὶ τὴν ἐπικαιμένην ἐγχείρησιν, πρὸς κάλυψιν τῆς ἐκτὸς τοῦ σώματος καρδίας. Ἡ τοιαύτη προπαρασκευῇ ἐκρίθη ἀπαραίτητος λόγῳ τῆς βαρείας καταστάσεως τοῦ νεογνοῦ, τὸ ὅπου ἦτο κυανωτικὸν καὶ ψυχρὸν. Ἡ ἐγχείρησις ἐλαβε χώραν τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπομένης (17.1.73), ὅταν ἐκρίθη ὅτι ἐπεβλήτο πλέον, παρὰ τὴν βαρύτητα τῆς ὕλης καταστάσεως. Τὴν ἐγχείρησιν ἐτετέλεσεν ὁ κ. Πούλιας.

Ἐν προκαίμην ἀξίζει νὰ τονισθῇ ὅτι εἰς τὸ Μαιευτήριον «Ἑλένα» ἐλαβε χώραν πραγματικὴ κινητοποίηση, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τῆς Διοικήσεως, ἥτις ἐπέδειξεν πλήρη κατανόησιν παρέσχεν δὲ ἀγωγὴν καὶ πολὺ τιμὴν συμπαραστάσιν. Εἰς τὴν τοιαύτην κινητοποίησιν ἐλάβον μέρος τὸ Παιδιατρικὸν Τμήμα ὑπὸ τὸν Ὑψηλῆν κ. Παιδιατρικῆν, ὁ καρδιολόγος κ. Ραφτόπουλος καὶ ὁ παιδοχειρουργὸς κ. Χατζηγεωργίου. Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Κωστέας ἐτέλε, εἰς συνεγὴ ἐπαφὴν μετὰ τοῦ κ. Πούλια καὶ τὸν λοιπὸν συνεργατὸν του. Ἡ ἐγχείρησις συνίστατο εἰς τὴν κάλυψιν τῆς καρδίας διὰ φυσικῶν γυμνῶν ἰσθμῶν, πρῶτον τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἐπὶ τῷ χῶρῳ, παρὰ τὴν βαρύναν καταστάσιν τοῦ βρέφους. Ἡ ἐπέκτασις διήρκεσεν μίαν περίπου ὥραν τὸ δε βρέφος

λεγγύης, ὅπως τὸ πνεῦμα τῆς ἀμοιβαίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐξέκρησεως, παρέχον τὴν ἀνευ φαρμακισμοῦ, πρόθυμον καὶ ἐμπνευσμένην ὑπὸ τῆς θείας προνοίας βοήθειαν τοῦ διὰ τὴν συλλογὴν τοῦ σωτηρίου ὕψους. Ἡ μεγαλειότης πρᾶξις φιλαλληλίας τῆς ἐθελοντικῆς αἱμοδοσίας ἀποτελεῖ ἀνάδυσιν καὶ ἀπολύτως ἀκίνδυνον προσφορὰν διὰ τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ κυρηχθῇ πανελλήνιος ἐκστρατεία, ὅλοι δὲ οἱ Ἕλληνες, ὅπως τονίζει ὁ μεγαλόπνοος Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Κ. Γεωργακόπουλος, πρέπει νὰ ἐπιτελῶμεν τὸ χριστιανικὸν καθήκον τῆς ζωοδοτείας αἱμοδοσίας.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Καθηγ. κ. Λουρίδη ἐνεποίησε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν.

μετὰ ταῦτα παρουσιάζει ἱκανοποιητικὴν κατάστασιν. Ἡ ἐγχείρησις ὑπῆρξεν ὀντι ἐπιτυχής, ἡ τοιαύτη δὲ διεξαγωγὴ τῆς ὅλης χειρουργικῆς πράξεως ὀφείλεται εἰς τὴν γενικώτερον συμβολὴν καὶ ἐργασίαν ομάδας ὑπὸ τὸν κ. Πούλιαν. Ἐνταῦθα ὑπογραμμίζεται ἡ πολὺ τιμὴς συμπαράστασις ἐκ μέρους τῆς ἐπιμελήσεως τοῦ Τμήματος Ἀναισθησιολογίας κ. Κασσαρᾶ καὶ τὸν συνεργατὸν τῆς, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς λεπτοτάτης ταύτης ἐγχειρήσεως. Μετὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἀποκατάστασιν τῆς «ἐκτὸς τοῦ σώματος» τὸ βρέφος μετεφέρθη εἰς καλὴν κατάστασιν ἐντὶς «θερμοκοιτίδας» εἰς τὴν εἰδικὴν Μονάδα παρακολούθησεως. Μετὰ πάροδον τριῶν ὥρων ἡ κατάστασις ἦτο ἀρκετὰ καλὴ ὥστε νὰ ἐπιτερῇ εἰς τὸ νεογνὸν νὰ πάρῃ καὶ τὸ «πρῶτον αὐτοῦ γεῦμα». Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας μετὰ πάροδον 6 ὥρων ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως, τὸ βρέφος παρουσίασεν αἰφνιδίως διαταραχὰς τῆς ἀναπνευστικῆς λειτουργίας, προφανῶς ἐκ διαταραχῶν καὶ ἄλλων βαρειῶν ἀνωμαλιῶν αἰ ὁποῖαι, ὡς ἐδήλωσαν οἱ εἰδικοί, συνυπάρχουν. Εἶναι αὕτῃ ἄλλωστε «ἡ συνυπάρξις» καὶ ἄλλων βαρειῶν βλαβῶν αἰ ὁποῖαι καὶ οὐσιαστικῶς καθιστοῦν τὴν ἐπιβίωσιν ἀδύνατον.

Τὸ περιστατικὸν ἀποτελεῖ τεραστίαν συμβολὴν διὰ τὴν διεθνή ἱατρικὴν, τὸσον διὰ τὴν σπανιότητα τῆς διαταραχῆς ὅσον καὶ διὰ τὸ ἐγκαίριον καὶ ἀρχικῶς ἐπιτυχὲς τῆς περιθαλψέως. Πράγματι, εἰς τὴν τοιαύτην ἄμεσον κινητοποίησιν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπιτυχὴ χειρουργικὴ ἀποκατάστασις τῆς καρδίας. Ὡς ἐδήλωθη ὑπὸ τοῦ κ. Κωστέα τὸ περιστατικὸν εἶναι πράγματι σπανιότατον, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐγχείρησις ὑπῆρξεν ἐπιτυχὴ καὶ ἐπετελέσθη ἡ κάλυψις τῆς καρδίας καὶ ἡ ἐπιβίωσις μετὰ ταῦτα τοῦ νεογνοῦ. Ἀνάλογα περιστατικὰ τῆς ἐκτὸς τοῦ σώματος «ἐκτὸς τοῦ σώματος» εἶναι ἐλάχιστα τὸ ἀριθμὸν διεθνῶς. Εἰς 4 δὲ μόνον περιπτώσεις ἐγένετο χειρουργικὴ προσπάθεια, ἀνευ ὅμως ἐγχειρητικῆς ἐπιβιώσεως. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἐξαιρετικῶς κρίσιμης καταστάσεως ἀναλόγων «εὐθραύστον» βρεφῶν, τὰ ὁποῖα δὲν καθίσταται δυνατὸ νὰ ἀνεχθῶν τὴν ἐγχειρητικὴν προσπάθειαν, ἀποθνήσκοντα λόγῳ καὶ ἄλλων βαρειῶν συγγενῶν βλαβῶν εἰς τὴν καρδίαν εἰτε ἀλλαγῇ τοῦ σώματος. Ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία ἐκφρατίζεται ὑπὸ τοῦ κ. Κωστέα ὡς «φάσμα τῆς φύσεως». Τὸ ἑλληνικὸν περιστατικὸν προσλαμβάνει ὡς ἐκ τούτου ἰδιαιτέραν ἀξίαν, διότι κατέστη δυνατὴ ἀξιολογὸς εἰς χρόνον ἐπιβιώσεως τοῦ νεογνοῦ μετὰ τὴν γεννημένην χειρουργικὴν ἀποκατάστασιν. Ὁ ἐπελθὼν θάνατος οὐδόλως μειώνει τὴν τὸσον σημαντικὴν συμβολὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν τομέα τῆς Καρδιολογίας καὶ Καρδιοχειρουργικῆς. Ὁ κ. Πούλιας ἐρωτήθηκε ἡγήνη νὰ παράσχῃ λεπτομερείας τῆς ἐγχειρήσεως, τόνισας ὅτι ἀρμόδιον δι' ἀναλόγους παραστάσεις παραμένει πάντοτε τὸ βήμα τῶν ἐπιστημονικῶν Ἑταιρειῶν, τὸσον τῆς Ἑλλάδος ὅσον καὶ τῆς ξένης, ὅπου καὶ θὰ ἀνακοινωθῇ ἡ πολὺ τιμὴς ἐμπειρία τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν ἐπὶ τὸσον ἀξιολόγου καθ' ὅλα περιστατικῶ.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. ΛΟΥΡΙΔΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΝ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΝ

ΤΗΝ 19 παρελθόντος, ὁμίλησεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ὁ ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας Αἱμοδοσίας τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Ὁρ. Λουρίδης μετὰ θέμα: «Ἡ αἱμοδοσία διὰ τῶν αἰώνων». Ὁ κ. Λουρίδης ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς αἱμοδοσίας, ἡ ὁποία ἔχει τὰς ρίζας τῆς εἰς τὴν πλεόν

Ο Καθηγητὴς ἱατρὸς κ. Ὁρ. Λουρίδης, μακρυνὴν ἀρχαιότητα, εἰς τὰ πρῶτα πειράματα ἐπὶ τῆς μεταγίσεως τοῦ αἵματος ἀπὸ ζῴου εἰς ζῶον, ἀπὸ ζῴου εἰς ἄνθρωπον καὶ ἀπὸ ἀνθρώπου εἰς ἄνθρωπον, ἐπὶ τῶν ἐνδείξεων τῆς μεταγίσεως τοῦ αἵματος, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ φυσικὸν ἐπακόλουθον τῆς αἱμοδοσίας, ἐπὶ τῆς πρώτης παρ' ἡμῶν τὸ 1935 λειτουργίας τῆς Ὑπηρεσίας Αἱμοδοσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Ὑπηρεσίας Αἱμοδοσίας (1952) καὶ πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαιτουμένων τεραστίων ποσοτήτων αἵματος διὰ τὰς μεταγίσεις.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ὁμιλητὴς ἀνέπτυξε τὸ ἱεραποστολικὸν καὶ ἐθελοντικὸν αἱμοδότου καὶ κατεφέρθη ἐναντίον τῆς κατ' ἐπάγγελμα ἢ τῆς καθ' ὑποχρέωσιν αἱμοδοσίας — ἡ ὁποία παύει νὰ εἶναι μεγαλόψυχος πρᾶξις φιλαλληλίας καὶ στερεῖ τὸν αἱμοδότην τῆς ὁρηκευτικῆς ἐκστάσεως καὶ τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἀνθρωπιστικὴν τελείωσιν. Ἰδιαιτέρως κατεφέρθη ἐναντίον τῶν αἰδιωτικῶν Τραπεζῶν αἵματος, τῶν ὁποίων ἐζήτησε τὴν διακοπὴν, ὡς ἐπικινδύνων διὰ τὴν δημοσίαν υγείαν. Εἶναι εὐκταῖον, ἐτόνισεν ἐν συνεχείᾳ, ἐν ὀνόματι τῆς παγκοσμίου κοινωνικῆς ἀλλη-

κῆριες ομάδες αἵματος. Οἱ ομάδες αὐτὲς ἀναγράφονται στὸν παρατιθέμενον πίνακα μετὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἔχει κάθε μία.

ΟΜΑΔΕΣ ΑΙΜΑΤΟΣ	
ΟΜΑΣ	Συγκολητηνόνον ἐρυθρὸν αἰμοσφαιρίων
Ο	Οὐδὲν
Α	Ἀντι-Α καὶ
Β	Ἀντι-Β
ΑΒ	Ἀντι-Α καὶ Β
	Οὐδὲν

Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸν πίνακα, οἱ ομάδες διαφέρουν μετὰ τὸν ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ ἢ ἀπουσία στὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια δύο συγκολητηνόνων (ἀντιγόνων Α καὶ Β) καὶ ἀπὸ τὴν ἀντίπτυξιν ἢ μὴ ἐντὸς τοῦ αἵματος δύο συγκολητηνῶν (Α καὶ Β). Τὰ αἵματα τοῦ δότου καὶ τοῦ λήπτου πρέπει νὰ συμφορῶν μετὰ τὴν αἱμοδοσίαν νὰ ἀποφευχθῇ μία συγκολητηνικὴ ἀντίδρασις. Π.χ. ἡ ὁμάς Αἱματος Α περιέχει συγκολητηνόνον Α καὶ δὲν συμφορεῖ μετὰ τὴν ὁμάδα Β, ἡ ὁποία περιέχει συγκολητηνὴν ἀντι-Α, διότι τὸ συγκολητηνόνον (ἀντιγόνον) Α καὶ ἡ συγκολητηνὴ (ἀντίσωμα) ἀντι-Α, θὰ ἀντιδράσων, μετὰ τὴν αἱμοδοσίαν τὴν καταστροφὴν τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων. Ἡ ὁμάς τοῦ αἵματος Ο συνήθως μπορεῖ νὰ χορηγηθῇ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, διότι δὲν περιέχει κανένα συγκολητηνόνον.

Ὅσοι ἔχουν ὁμάδα ΑΒ μποροῦν νὰ λάβουν ὅποιοδήποτε αἷμα, διότι τὸ αἷμα τῶν δὲν περιέχει συγκολητηνὴν, ὅπως φαίνεται εἰς τὸν πίνακα.

Ἐκτός τῶν ἀνωτέρω, ἕνας ἄλλος παράγων, ὁ λεγόμενος (RH) Ρέζους, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ εἰδους ἐνδὸς πύθγκου, εἰς τὸ αἷμα τοῦ ὁποῖου ἀνεκαλύφθη διὰ πρῶτην φορὰν, ἐπιδρᾷ σὰν ἓνα ἀντιγόνον καὶ προκαλεῖ τὴν δημιουργίαν ἀντισωμάτων ἐναντίον τοῦ ἀντιγόνου αὐτοῦ, ὅταν εἰσαχθῇ στὸ αἷμα τοῦ λήπτου. Δηλαδή, ἂν γνῶν μετὰ γνῶσις αἵματος περιέχοντος τὴν οὐσία Ρέζους σὲ ἄτομο τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει εἰς τὸ αἷμα τοῦ τὴν οὐσία αὐτῇ, — εἶναι Ρέζους ἀρνητικῶς — τότε ἡ οὐσία Ρέζους ἀντιδρᾷ σὰν ἀντιγόνον καὶ τὸ ἄτομο παράγει ἀντισώματα κατὰ τοῦ ἀντιγόνου αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα

ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ καταστρέφουν τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια, ποὺ περιέχουν τὴν οὐσία Ρέζους, καὶ νὰ δημιουργήσων ἔτσι σοβαρὰς ἀντιδράσεις.

Αὐτὸ γίνεται ἀφορμὴ στὰ ἄτομα ποὺ παντρεύονται, ὅταν ὁ ἄνδρας εἶναι Ρέζους θετικῶς καὶ ἡ γυναῖκα ἀρνητικῇ, νὰ γεννοῦν τὰ δευτέρα καὶ τρίτα παιδιὰ τοὺς μετὰ βαρὺ αἱμολυτικὸ ἔκτερο, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ θεραπευθῇ μόνον μετὰ ἀλλοτρίου ὁμολόγου τοῦ αἵματος τοῦ νεογνοῦ.

Οἱ συνθέστερες ἀσθένειες τοῦ αἵματος εἶναι οἱ ἀναιμίες. Σ' αὐτὰς ἔχομε ἐλάττωσι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων ἢ τῆς αἰμοσφαιρίνης. Ὁ φυσιολογικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων εἶναι 4,5 ἕως 5 ἐκατομμύρια σὲ ἓνα κυβικὸ χιλιοστὸ αἵματος.

Οἱ ἀναιμίες ὀφείλονται εἰς τὴν ἐπίδρασι τοξικῶν οὐσιῶν, ἰσὺν ἡ ἄλλων αἰτίων. Μία ποτὶς σοβαρὴ ἀσθένεια τοῦ αἵματος εἶναι ἡ λευχαιμία, κατὰ τὴν ὁποῖαν αὐξάνει ὑπερβολικὰ ὁ ἀριθμὸς τῶν λευκῶν αἰμοσφαιρίων λόγῳ βλάβης τοῦ τμήματος τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων, εἰς τὸ ὁποῖον παράγονται τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια. Ἐκτός τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν, τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια ποὺ κυκλοφοροῦν στὸ αἷμα εἶναι ἄσφα καὶ δὲν ἐκπληροῦν τὸν προορισμὸν τοῦ. Γιατὶ τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια, ποὺ ὁ φυσιολογικὸς τοὺς ἀριθμὸς εἶναι 6-8 χιλιάδες σ' ἓνα κυβικὸ χιλιοστὸ αἵματος, ἀποτελοῦν μίαν ἀπὸ τῆς κυριώτερης γραμμῆς αἰμῆς τοῦ ὄργανοῦ, καταστρέφουν τὰ εἰσερχόμενα μικροβία ἀπὸ τὰ χεῖρσιν μῆσα τοῦ, γι' αὐτὸ λέγονται καὶ φαγοκύτταρα.

Τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια ἔχουν πυρῆνα, ἐνὶ τὰ ἐρυθρὰ δὲν ἔχουν, ὅπως φαίνονται ἀν ἐξέτασιν μὴ σκαλῶνα αἵματος μετὰ τὸ μικροσκοπίο ἀπλωμένη σὲ μίαν γυάλινη ἀντικειμενοφόρο πλάκα. (Εἰκὼν 1).

Κ α ρ δ ι α

Ἡ καρδία εἶναι ἓνα κοῖλον μυϊκὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαρα, πῖον ἀπὸ τὸ στέφανον καὶ ποὺ τὸ αἰσθητὸ ἡμυωμάκιον. Μετὰ τὴν διαφραγμα χωρίζεται εἰς τὸ δεξιὸ καὶ ἀριστερὸ ἡμισυ, χωρὶς νὰ ἐπικοινωνοῦν ὅμως μετὰ τὸν. Κάθε ἡμισυ ἀπὸ αὐτὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο χώρους ἀνω καὶ κάτω, οἱ ὁποῖοι ἐπικοινωνοῦν μετὰ τῆς κοιλτοκοιλιακῆς βαλβίδος. Οἱ ἀνώ-

Ο ΖΩΪΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΤΩΝ ΚΟΝΟΦΟΡΩΝ

Όπως είδαμε στο προηγούμενο, τὰ δάση τῶν κωνοφόρων δένδρων σχηματίζουν μιὰ ζώνη, πού καλύπτει τίς χώρες τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, στὰ ὅρια τῆς πολιτικῆς καί εὐκράτου ζώνης, σέ μήκος 12.000 χιλιομέτρων καί πλάτος 1500. Ἀποτελοῦν ἔτσι τὰ δάση αὐτά ἕνα ξεχωριστό, ἰδιαίτερο βίότοπο, ὅπου ζοῦν πολλά εἶδη ζώων, τὰ ὁποῖα δέν συναντῶνται σέ ἄλλους βιοτόπους. Ἀναφέραμε ἕνα ἀπό αὐτά εἶδη, τὸν κάστορα, ἀξίζει ὅμως νὰ ἀναφέρουμε καί μερικά ἄλλα εἶδη καί νὰ γνωρίσουμε τὸν παράξενο τρόπο τῆς ζωῆς τους. Καί πρῶτα - πρῶτα ἂς μιλήσουμε γιὰ τὰ πουλιά. Τὰ εἶδη τῶν πουλιῶν, πού ζοῦν στὰ δάση αὐτά, εἶναι λίγα, μόλις καμμιά πενήντα. Καί τοῦτο γιατί οἱ σπόροι τῶν κωνοφόρων δένδρων, πού ἀναγκαστικά ἀποτελοῦν τὴν τροφή τους, εἶναι σκληροί, περιέχουν ρετσίνα καί εἶναι κλεισμένοι μέσα σέ σκληρὰ κουκούρια, ἀπ' ὅπου δέν εἶναι εὐκόλο νὰ βγοῦν. Εἶναι δὲ καί δυσκολοχώνευτοι.

Τὸ μεγαλύτερο πουλί, πού ζῇ στὰ δάση τῶν κωνοφόρων, εἶναι ὁ ἀγριόγαλος. Ὅποιος θὰ τὸ ἴδῃ γιὰ πρώτη φορά καί δέν τὸ ξέρει, πραγματικά θὰ νομίστῃ πὼς εἶναι γάλος - ἀπὸ ἐκεῖ καί τὸ ὄνομά του. Εἶναι πουλί μεγάλου μέγεθους, σκούρα χρώματα, ὅχι πολὺ ζωηρά. Τὸ ἀρσενικὸ φθάνει σέ μήκος τὰ 80 εκατοστά τοῦ μέτρου καί τὸ βάρος του τὰ 8 κιλά. Τὸ θηλυκὸ εἶναι μικρότερο καί μετὰ χρώματα πιὸ ἄσπρα. Τὰ πουλιά αὐτὰ τρέφονται μετὰ σπόρους, βλαστὸς καί κυρίως φύλλα (πού ὅπως ξέρομε μοιάζουν με βελόνες). Τὰ φύλλα αὐτά, ἐπειδὴ περιέχουν ρετσίνα καί ἔχουν σκληρὴ ἐπίδερμιδα, εἶναι πολὺ δυσκολοχώνευτα. Ἐν τούτοις οἱ ἀγριόγαλοι τὰ χωνεύουν θαυμάσια. Ἀγριόγαλοι ζοῦν καί στὰ δάση

Ἐνα ζευγάρι σταυρομύτες.

τῶν ὁρέων τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, σέ ὕψος ἀπὸ 2000 μέτρα καί ἄνω. Λέγεται ὅτι παλαιότερα ὑπῆρχαν ἀγριόγαλοι καί στὰ δάση τῆς πατρίδος μας, κυρίως στὴν Ἀκαρνανία, φαίνεται ὅμως ὅτι αὐτοὶ δέν εἶναι σωστοί.

Ἐνα ἄλλο εἶδος πουλιῶν, πού ἀφθονεῖ στὰ δάση τῶν κωνοφόρων, εἶναι οἱ σταυρομύτες. (Τὸ ἐπιστημονικὸ τους ὄνομα εἶναι λοξίας ὁ σταυρορραμφής). Οἱ δύο

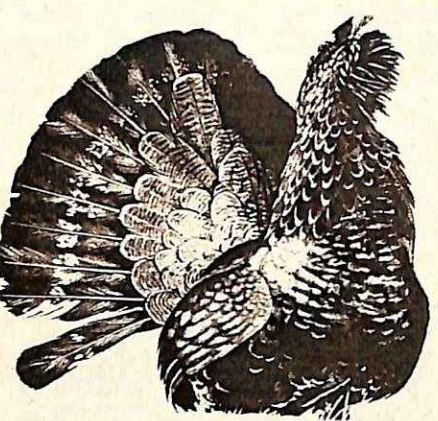
σπαθῆρες τοῦ ράμφους τῶν πουλιῶν αὐτῶν δέν κλείνουν ὅπως γίνεται συνήθως, ἀλλὰ διασταυρώνονται λοξά, ὅπως περίπου τὰ σκέλη τοῦ φαλιδίου. Ἡ κατασκευή αὐτῆ ἐπιτρέπει στὸ σταυρομύτη νὰ χώνῃ τὸ ράμφος του κάτω ἀπὸ τίς φολίδες τῶν κουκουναριῶν, νὰ τίς ἀνασηκώνῃ καί νὰ καταπίνῃ τοὺς σπόρους, πού κρύβονται ἀπὸ κάτω. Ὅταν ἡ παραγωγή κουκουναριῶν εἶναι ἀφθονή, οἱ σταυρομύτες ἀναγκάζονται νὰ μεταναστεύουν σέ ἄλλες περιοχές. Κατὰ τίς μετακινήσεις τους αὐτὲς γιλιάδες πουλιά πεθαίνουν ἀπὸ πείνα ἢ πέφτουν θύματα ἀρπακτικῶν ζώων καί πουλιῶν. Σταυρομύτες ἀπαντοῦν καί στὴν πατρίδα μας.

Μιλώντας γιὰ τὰ πουλιά τῶν δασῶν τῶν κωνοφόρων θὰ πρέπει ν' ἀναφέρουμε καί τὸ γνωστὸ μας δρυοκόλαπτη, τὸν πελεκάνο, ὅπως εἶναι ἀλλοίως γνωστὸς στὴν πατρίδα μας. Πολλὰ εἶδη δρυοκόλαπτες ζοῦν στὰ δάση ἐκεῖνα καί οἱ ὑπηρεσίες των γιὰ τὴ διατήρησι τῶν δασῶν εἶναι ἀνεκτίμητες. Εἶναι τὰ μόνυ πουλιά, πού μποροῦν νὰ ἀνακαλύπτουν καί νὰ συλλαμβάνουν τὰ ἐντομα πού φωλιάζουν κάτω ἀπὸ τὸ φλοιὸ τῶν μεσὰ στὸ ξύλο τῶν διαφόρων δένδρων.

Ἐνῷ ὅμως τὰ πουλιά δέν εἶναι καί τόσο πολυάριθμα, στὰ δάση τῶν κωνοφόρων ἀφθονοῦν τὰ τρωκτικά, στὰ ὁποῖα ἀνήκουν οἱ ποντικοί, οἱ λαγοί, οἱ σκίουροι, οἱ λέμμοι καί ἄλλα πολλά. Τὰ τρωκτικά εἶναι ἡ πιὸ πολυάριθμη τάξι τῶν θηλαστικῶν. Περιλαμβάνει περίπου 1800 εἶδη, ὅταν ὅλα τὰ εἶδη τῶν θηλαστικῶν δέν ὑπερβαίνουν τίς 4000. Βρίσκονται δὲ παντοῦ, ἀπὸ τοὺς πόλους ὡς στὴ διακεκαυμένη ζώνη. Εἶναι ζῶα λαίμαργα καί τὴν τροφή τους ἀποτελεῖ ὅ,τι δῆποτε μπορεῖ νὰ ροκανισθῇ. Οἱ κοπτήρες των εἶναι ἱκανοὶ νὰ ροκανίσουν τὰ πάντα. Δέν ὑπάρχει δὲ κίνδυνος νὰ φθοροῦν, γιατί ὅσο τρέβονται μετὰ τὸ ροκανισμα, τόσο μεγαλώνουν ἀπὸ τὴ ρίζα τους. Μέσα στὰ δάση τῶν κωνοφόρων βρίσκουν σπόρους ἀφθονοῦς, βλαστὸς καί ρίζες. Τὸ χιόνι δέν τὰ πολυενοχλεῖ, γιατί πολλὰ εἶδη ἔχουν πικρὸ καί μαλακὸ τρίχωμα, ἀλλὰ καί πάρα πολλὰ σκάβουν στοὺς κάτω ἀπὸ τὸ χιόνι. Ἐκεῖ τρέφονται ἀπὸ ρίζες, φύλλα, ἔντομα, ἐνῷ προστατεύονται ἀριστα ἀπὸ τὸ κρύο. Τὸ χιόνι τὰ προφυλάσσει ἀποτελεσματικά.

Ἐκτός ὅμως ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτὰ θηλαστικά, στίς περιοχές πού σκεπάζουν τὰ δάση τῶν κωνοφόρων ζοῦν καί μεγαλύτερα ζῶα, ἰδίως σαρκοφάγα. Ἀφθονοῦν, π.χ., στὰ δάση ἐκεῖνα διάφορα εἶδη ἱκτιδίων, ζῶα στὰ ὁποῖα ἀνήκουν καί οἱ νυφίτσες καί τὰ κουνάβια, πού ζοῦν καί στὴν πατρίδα μας. Τὰ ζῶα αὐτὰ τρέφονται κυρίως ἀπὸ τὰ τρωκτικά καί τὰ πουλιά τῶν περιοχῶν ἐκείνων. Ὅταν τὰ εἶδη αὐτὰ ἀφθονοῦν, ἀφθονοῦν καί οἱ ἱκτιδίδες. Ὅταν ἡ τροφή ὀλιγοστεύῃ, ἐλαττώνεται καί ὁ ἀριθμὸς τους. Καταδιώκονται ὅμως ἐντατικά καί ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, γιατί τὸ πικρὸ καί μαλακὸ τρίχωμα, πού καλύπτει τὸ σῶμα των, ἀποτελεῖ πολὺτιμο γουναρικό.

Στὰ σαρκοφάγα τῶν περιοχῶν αὐτῶν περιλαμβάνεται καί ἕνα ἄλλο ζῷο, πού δέν συναντᾶται σὲ καμμιά ἄλλη περιοχή τῆς γῆς: ὁ ἀδηφάγος. Εἶναι ἕνα ζῷο βαρὺ, μακρὺς ἐνὸς μέτρου περίπου, πού ζυγίζει περὶ τὰ 20 κιλά. Τὸ ὄνομά του - ἀδηφάγος - σημαίνει λαίμαργος, ἀχόρταγος. Καί πραγματικά τὸ ζῷο αὐτὸ εἶναι ἀχόρταγο. Ἄν καί ὅπως εἴπαμε, δέν εἶναι μεγάλου σώματος, μπορεῖ νὰ καταβάλῃ καί νὰ φάῃ σὲ μιὰ φορὰ ὀλόκληρο ἐλάφι, ἀκόμη καί τάρανδο. Σαρκοφάγει μετὰ μεγάλη εὐκολία στὰ δένδρα καί ἀπὸ ἐκεῖ παραμονεύει τὰ θύματά του. Μόλις περναῖ

Ἀρσενικὸς ἀγριόγαλος.

κάποιον ζῷο, ρίχνεται ἀστραπιαῖα στὴ ράχη του καί μετὰ μιὰ φοβερὴ δαγκωματιά του σπάζει τὴ σπονδυλικὴ στήλη τοῦ λαίμου. Ὑστερὰ τὸ καταβροχθίζει μετὰ τὴν ἡσυχία του. Στὰ πουλιά προξενεῖ μεγάλη καταστροφή. Κυνηγᾷ καί ὅταν ἀκόμη δέν πεινᾷ καί ἀποθηκεύει τὰ θύματά του, ὥστε ἡ τροφή νὰ μὴν τοῦ λείπῃ ποτέ. Κυνηγοὶ τῶν περιοχῶν ἐκείνων ἔχουν ἀνακαλύψει τέτοιες ἀποθήκες, ὅπου ἦσαν ἀποθηκευμένες 100 περίπου πολυεῖς πέρδικες σκοτωμένες. Ἡ ἀγριότητα καί ἡ ἐπιθετικότητα τοῦ ἀδηφάγου ξεπερνᾷ κάθε ὄριο. Ἀκόμη καί τίς ἀρκούδες καί τοὺς λύκους ἀναγκάζει νὰ ἐγκαταλείπουν τὴ λεία τους γιὰ νὰ τὴν φάῃ αὐτός. Πολλὰς φορὲς ἡ κυνηγοὶ προτιμοῦν νὰ τοῦ ἀφήσουν τὸ ζῷο πού σκότωσαν, γιατί ἄλλιως μπορεῖ νὰ διατρέξουν κίνδυνο. Εἶναι τόσο ἡ λαίμαργία τοῦ ἀδηφάγου, ὥστε πολλοὶ κυνηγοὶ ἱσχυρίζονται, πὼς ὅταν ἡ κοιλία του εἶναι τόσο γεμάτη ὥστε δέν χωρεῖ ἄλλο, περνᾷ ἀνάμεσα σὲ δύο δέντρα πολὺ κοντινά, ὥστε νὰ πιεσθῇ ἡ κοιλία του καί νὰ ἀδειάσῃ γιὰ νὰ μπορέσῃ ἔτσι νὰ ξαναφάῃ. Αὐτὸ βέβαια εἶναι ὑπερβολή, πού φανερώνει ὅμως τὴ μεγάλη ἀδηφαγία τοῦ ζώου.

Στὰ δάση τῶν κωνοφόρων ζοῦν ἐπίσης καί ἀρκούδες, τὰ μεγαλύτερα σαρκοφάγα τῶν βορείων περιοχῶν μετὰ τὴν πολικὴ ἄρκτο. Ἀρκούδες ζοῦσαν ἔτι σὲ ὅλη τὴν βόρειο εὐκρατοὺς ζώνη. Σιγά-σιγά τὴν βόρειο εὐκρατοὺς τοῦ ἀνθρώπου, ὅμως, μετὰ τὴν καταδίωξί του ἀνθρώπου, ἐξαφανίστηκαν ἀπὸ τὰ περισσότερα μέρη, ὥστε σήμερὰ μόνο στὰ δάση τῶν κωνοφόρων ζοῦν σχετικά σὲ σημαντικὸ ἀριθμὸ. Οἱ ἀρκούδες εἶναι βέβαια σαρκοφάγα ὅμως, ἐν τούτοις δέν περιφρονοῦν καί ἄλλες τροφές, ὅπως ρίζες, βλαντίδια, ἔντομα. Ἰδιαίτερος ἀγαπᾷ τὸ μέλι, ὥστε νὰ ἀνακαλύψουν κάπου κανένα ἄγριο μελίσσι, προσπαθοῦν μετὰ κάθε τρόπο νὰ γλυκάνουν τὸ δόντι τους καί μετὰ λίγη μελόπιττα.

Η ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεῦχος)

IV

Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν ἐντύπωσι, πὼς μόνο αὐτοὶ εἶναι ὄντα κοινωνικά ἢ «πολιτικά», ὅπως ἔλεγε ὁ Ἀριστοτέλης. Ἡ παρατήρησι τοῦ γύρου του κόσμου τὸν δίδαξε πὼς περιπτώσεις κοινωνικῆς συμβιώσεως ὑπάρχουν πάμπολλες καί στὸν κόσμον τῶν ζώων, ἀκόμα κ' ἐκεῖ πού οὔτε κἀν τὴν ὑποψιάζονταν, στὸ βασίλειον τῶν φυτῶν. Παραδείγμα ἢ περίπτωση τῶν λειχίνων, πάρα πολλῶν παρασίτων κ.ἄ.

Ποτέ του ὅμως δέν τὸ φανταζόταν ὅτι ἡ κοινωνικότητα, μετὰ τὴν πρωταρχικὴ τῆς ἐννοια, θὰ μποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ, σὰν ἀπαραίτητος ὁρος γιὰ τὴν ὑπαρξί του κόσμου, ἀκόμα καί στὴν ἄψυχη ὕλη. Χρειάστηκε νὰ προχωρήσῃ πολὺ ἡ Φυσική, γιὰ ν' ἀποκαλυφθῇ ὅτι τὰ ἄτομα, αὐτὲς οἱ ἀπειροελάχιστες καί σχεδὸν ἀδιαιρέτες μονάδες τοῦ ὅλου κόσμου, εἶναι ἄτομα ἐξαιρετικά «κοινωνικά» καὶ ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ κοινωνικότητά τους εἶναι πού συγκροτεῖ τὴν μεγίστη ποικιλία μέσα στὴ φύσι.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἀπέραντο, τὸ χωρὶς ἀρχὴ καί τέλος, τὸ χαοτικὸ σύμπαν, τὸ ἄτομο αἰσθάνθηκε νὰ τὸ κυκλῶν ἀπὸ παντοῦ ἡ μοναξιά. Καί γιὰ τούτῳ ἐπεδίωξε κ' ἐπιδιώκει τὴ συνένωσι, τὴ συντροφιά μετὰ ἄλλα ἄτομα ἢ μετὰ ὀλόκληρη ὁμάδα ἀτόμων. Αὐτοὶ οἱ συνδυασμοὶ τῶν ἀτόμων ὀνομάζονται μὲν ὁ ρ ι α. Μποροῦμε νὰ πάρουμε μιὰ κιμωλία καί νὰ τὴν σπάσουμε σὲ δύο κομμάτια. Τὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ σὲ ἄλλα δύο καὶ αὐτὰ σὲ ἄλλα μικρότερα. Προχωρώντας ἔτσι θὰ φτάσουμε κάποτε σὲ τόσο μικρὰ κομματάκια κιμωλίας, πὺ μικρὰ ἀκόμα καὶ ἀπ' τὴ σκόνῃ, πού μετὰ μὴχανικὰ μέσα δέν θὰ μπορούμε νὰ τὰ χωρίσουμε, νὰ τὰ τεμαχίσουμε σὲ ἄλλα μικρότερα. Αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα τεμαχίδια εἶναι τὰ μόρια. Ὡστε μὲ ὁ ρ ι ο, γ ε ν ι κ ᾶ, εἶ ν α ι τὸ ἐ λ ᾶ χ ι σ τ ο καί π ι ᾶ μ ῆ δ ι α ι ρ ε τ ὸ μετὰ μὴχανικὰ μέσα τεμαχίδιο τῆς ὕλης.

Τὰ μόρια διατηροῦν τίς ιδιότητες τοῦ σώματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖο

προήλθαν. Τὸ μόριο λ.χ. τῆς κιμωλίας ἔχει τίς ἴδιες ιδιότητες, πού ἔχει καί μιὰ ὀλόκληρη κιμωλία. Τὸ μόριο τοῦ χρυσοῦ ἐνὸς δαχτυλιδιοῦ ἔχει τίς ἴδιες ιδιότητες πού ἔχει καί ὁ χρυσὸς τοῦ δαχτυλιδιοῦ.

Τὸ περιεργὸ στὴν περίπτωσι πού ἐξετάζομε εἶναι, ὅτι τὰ ἄτομα δέν ἔχουν κοινωνικὴ συμπεριφορὰ μόνο κλειστή. Δέν τοὺς ἀρέσει νὰ σχηματίζουν μόνο κλειστὲς οἰκογένειες ἢ κάστες, ἀλλὰ ἐπεκτείνουν τὴν κοινωνικότητά τους καί σὲ κύκλο ἐνδύτερο, συνάπτουν σχέσεις καί μετὰ ἄτομα ἄλλης οἰκογενείας, ἄλλον εἶδος. Τότε μᾶς δίνουν τὰ μόρια τῶν χημικῶν ἐνώσεων. Ἐτσι, ἔχομε δύο εἶδη μορίων: τὰ μόρια τῶν ἁπλῶν στοιχείων καί τὰ μόρια τῶν χημικῶν ἐνώσεων. Ἡ διαφορὰ ἀνάμεσά τους βρίσκεται σὲ τοῦτο: ὅτι τὰ μόρια τῶν ἁπλῶν στοιχείων ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἄτομα ὁμοειδῆ, ἐνῷ τὰ μόρια τῶν χημικῶν ἐνώσεων ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἄτομα ἐτεροειδῆ.

Κάθε μόριο ἀποτελεῖται, συνήθως, ἀπὸ δύο ἢ περισσότερα ἄτομα ἐνωμένα. Ἐτσι λ.χ. δύο ἄτομα ἀερίου ὀξυγόνο ἐνώονται καί σχηματίζουν ἕνα μόριο ὀξυγόνου. Ἄν ἄτομα ὀξυγόνου καί ἕνα ἄτομο ὀξυγόνου σχηματίζουν ἕνα μόριο ὕδατος (νεροῦ). Ἐνα ἄτομο ὕδατος καί ἕνα ἄτομο χλωρίου σχηματίζουν ἕνα μόριο ὕδροχλωρίου, ἐνῷ ἕνα μόριο τῆς συνήθους ζάχαρης (τοῦ ζαχαροκάλαμου) ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 ἄτομα ἄνθρακος, 22 ἄτομα ὕδρογόνου καί 11 ἄτομα ὀξυγόνου. Πολυσύνθετη εἶναι ἡ σύνταξι τοῦ μορίου τῆς αἰμογλοβίνης (τῆς οὐσίας πού δίνει τὸ κόκκινο χρώμα στὸ αἷμα), πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 2952 ἄτομα ἄνθρακος, 4664 ἄτομα ὕδρογόνου, 832 ἄτομα ὀξυγόνου, 812 ἄτομα ἄζωτον, 8 ἄτομα θείου καί 4 ἄτομα σιδήρου!

Μόρια, πού ν' ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἕνα μόνον ἄτομο, εἶναι τόσο σπάνια, ὥστε ἀποτελοῦν ἐπιστημονικὴ παραδοξότητα. Αὐτὲς οἱ σπάνιες ἐξαιρέσεις, ὅπως συμβαίνει καί στὴ ζωὴ, μᾶς κάνουν ὅχι μόνον νὰ παραξενευστοῦμε, ἀλλὰ καί νὰ τρομαξενόμαστε, ἀλλὰ καί νὰ τρομάζουμε. Κρύβουν μέσα τους κάτι τὸ ἔκτακτο καί, πολλὰς φορὲς, ἐπι-

κίνδυνο. Τὰ μόρια λ.χ. τοῦ ὀξυγόνου, πού ἀποτελοῦνται ἀπὸ μοναχικά ἄτομα ὀξυγόνου, σχηματίζουν ἕνα ἐπικίνδυνον δηλητήριο.

**

Πιὸ πάνω εἴπαμε πὼς τὸ μόριο εἶναι ἕνα ἀπειροελάχιστον τεμαχίδιο τῆς ὕλης. Ἀλλὰ πόσο τάχα μικρὸ νὰ εἶναι ἕνα μόριο; Οἱ συνήθεις διαστάσεις τῶν μορίων κυμαίνονται μετὰξὺ 0,000.000.01 καί 0,000.000.1 τοῦ ἐξατοστοῦ τοῦ μέτρου. Ἄν ἦταν δυνατόν νὰ βάλομε στὴ σειρὰ, σὰν χάντρες κομπολογιοῦ λ.χ. μόρια ὕδρογόνου, θὰ χρεοιάζομασταν 40 ἐκατομμύρια ἄτομα ὕδρογόνου, γιὰ νὰ σχηματίσουμε μιὰ σειρὰ, πού δέν θὰ εἶχε μήκος παραπάνω ἀπὸ ἕνα ἐκατοστό, ἕναν πόντο! Μέσα στὸ χωρὸ ἐνὸς κυβικοῦ δακτύλου μπορούν νὰ χωρέσουν περίπου 27 πεντάκις ἐκατομμύρια (27.000.000.000.000.000) μόρια ὕδρογόνου!

Γιὰ νὰ σχηματίσουμε μιὰν, ἀκόμα πιὸ παραστατικὴ, εἰκόνα γιὰ τὸ μέγεθος τοῦ μορίου, ἂς πάρουμε ἕνα μόριο καί μιὰ μάλα ποδοσφαῖρον. Ἄν υποθέσουμε πὼς καί τὰ δύο τους ἀρχίζον νὰ μεγαλώνουν συγχρόνως καί μετὰ τὴν ἴδια ἀναλογία, θὰ φτάσῃ κάποια στιγμή, πού, ἐνῷ ἡ μάλα θὰ εἶναι τόσο μεγάλη, ὅσο ὀλόκληρη ἡ γῆ, ἡ ὀδὸν σφαῖρα, τὸ μόριο θὰ εἶναι ἀκόμα τόσο μικρὸ, πού δὲ θὰ μπορούμε νὰ τὸ ἴδουμε μετὰ γυμνὸ μάτι, ἀλλὰ μόνον μετὰ τὸ μικροσκόπιο.

Οἱ παραπάνω ἀριθμοὶ μεγαλύνουν ἀκόμα περισσότερο ὅταν θελήσουμε νὰ προσδιορίσουμε τὸ βάρος τῶν μορίων, τὸ μ ο ρ ι α κ ὸ β ᾶ ρ ο ς. Γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τοῦ μοριακοῦ βάρους ἔχουν χρησιμοποιηθῇ διάφορες μέθοδοι. Ἀπὸ αὐτὲς ἡ πιὸ ἀξιόλογη καί σήμερὰ γενικῶς παραδεκτὴ εἶναι ἐκείνη πού βασίζεται πάνω στὸ νόμο τοῦ Avogadro. Σύμφωνα μετὰ τὸν νόμον αὐτόν, ἴσοι ὄγκοι ὁποιοῦδήποτε ἀερίου στὴν ἴδια θερμοκρασία καί στὴν ἴδια πίεσι περιέχουν τὸν ἴδιον ἀριθμὸν μορίων. Ὡς βάσι γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τοῦ μοριακοῦ βάρους τῶν διαφόρων σωματίων ἢ στοιχείων παίρνεται τὸ μοριακὸ βάρος τοῦ ὀξυγόνου. Ἐτσι, ὡς μοριακὸ βάρος ὁποιοῦδήποτε στοιχείου ἢ χημικῆς ἐνώσεως, ὀρίζεται ὁ λόγος (τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως) τοῦ βάρους τοῦ μορίου τοῦ στοιχείου

(Συνέχεια στὴ σελ. 22)

(Συνέχεια από την σελίδα 21)
αυτού ή της ενώσεως προς το 1)16 του βάρους του ατόμου του δευτερογόνου. Κ' επειδή το κάθε μόριο του δευτερογόνου αποτελείται από δύο άτομα, το μοριακό βάρος του δευτερογόνου υπολογίζεται σε 32. Το μοριακό λοιπόν βάρος οποιασδήποτε άλλης ουσίας προσδιορίζεται συγκρινόμενο με το βάρος του δευτερογόνου. Βρέθηκε ότι ένα γραμμάριο (32 γραμμάρια) δευτερογόνου πιάνει χώρο 22,4 λίτρων σε θερμοκρασία 0 βαθμούς και με πίεση 760 χιλιοστομέτρων υδραργύρου. Έτσι, φτάνουμε σε απίθανους αριθμούς. Άρκει μόνο να σκεφτούμε ότι 300 εξάκις εκατομμύρια μόρια υδρογόνου (300.000.000.000.000.000.000.000) ζυγίζουν μόνο ένα... γραμμάριο!

Υπάρχουν, βέβαια, και οι γίγαντες του κόσμου των μορίων. Είναι τα μόρια μερικών ουσιών, όπως των λευκομάτων (πρωτεϊνών), που είναι τόσο (!) μεγάλα, ώστε γίνονται ορατά με ηλεκτρονικό μικροσκόπιο. Αλλά οι «γίγαντες» αποτελούν, όπως πάντα, ... εξαιρέσεις.

Και τώρα μπορούμε ν' αναρωτηθούμε: πώς δημιουργούνται τα μόρια; Ποιά είναι ή δύναμη, που τα συγκροτεί και ποιοι είναι οι νόμοι, που διέπουν τη συμπεριφορά τους;

Η ικανότητα των μορίων να συντίθενται, και μάλιστα τόσο στερεά, σχεδόν αδιάσπαστα, μεταξύ τους χαρακτηρίζεται με τις λέξεις: σ θ έ ν ο ς και δ ε σ μ ό ς .

Σθένος είναι ή ικανότητα κορσεμοῦ ενός ατόμου κάποιου στοιχείου με άτομα άλλων στοιχείων. Από τα στοιχεία, εκείνο που παρουσιάζει το μικρότερο σθένος είναι το υδρογόνο. Λέμε ότι το υδρογόνο έχει σθένος 1 ή ότι είναι μονοθενές. Από δω και πέρα, με βάση το σθένος του υδρογόνου, μπορούμε να προσδιορίσουμε το σθένος και των άλλων στοιχείων, ανάλογα με τα άτομα του υδρογόνου, τα οποία ενώνονται με καθένα από τα άτομα τους, σχηματίζοντας έτσι ένα κεκορσεσμένο μόριο. Αν, λοιπόν, το άτομο κάποιου στοιχείου ενώνεται με ένα άτομο υδρογόνου, για να σχηματίσει κεκορσεσμένο μόριο, το στοιχείο έχει σθένος 1, είναι μονοθενές, αν ενώνεται με δύο άτομα υδρο-

γόνου, έχει σθένος 2, είναι διθενές, αν ενώνεται με τρία, είναι τρισθενές, αν με τέσσερα, τετραθενές κ.ο.κ.

Από τα αμέταλλα στοιχεία μονοθενή είναι: το φθόριο, το χλώριο, το βρώμιο και το ιώδιο και από τα μέταλλα: ο άργυρος, το κάλιο, το νάτριο, το καίσιο και το ρουβίδιο. Τα άλλα είναι από διθενή και άνω. Για την εξήγησι του σθένους των στοιχείων έχουν διατυπωθή πολλές θεωρίες, ή σπουδαιότερη από τις οποίες είναι ή ηλεκτρονική, που στηρίζεται στη διάταξη και σύστασι της εξωτερικής στοιβάδος του ατόμου. Αλλά γι' αυτό θα μιλήσουμε πιο κάτω.

Για να ενώθουν τα άτομα μεταξύ

τους και ν' αποτελέσουν μόρια, πρέπει να δράσουν κάποιες δευτερεύουσες δυνάμεις μονάδων συγγενείας. Αυτό ονομάζεται δεσμός. Διακρίνονται πέντε είδη δεσμών: ο έτεροπολικός ή ιονικός δεσμός, ο όμοιοπολικός δεσμός, ο ήμιπολικός δεσμός, ο μεταλλικός δεσμός και ο δεσμός ή γέφυρα υδρογόνου.

Αλλά οι έννοιες αυτές θα γίνουν περισσότερο κατανοητές όταν μιλήσουμε για τη δομή του ατόμου, τις δυνάμεις που τὸ συγκροτούν κι όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά του, που τὸ τοποθετούν στο κέντρο του ενδιαφέροντος της σημερινής Έπιστήμης.

(Συνεχίζεται)

Χ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Ένας δίσκος ΔΩΡΕΑΝ οἰς ἀποκαλύπτει πῶς δά μάθετε εὐκόλα, ἄνετα, ΣΕ 3 ΜΗΝΕΣ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τὸ LINGUAPHONE, ἀντὶ νὰ προσπαθῇ νὰ σᾶς πείσῃ μὲ τὰ, ἄλλωστε ἀνεξάντλητα, ἐπιχειρήματά του γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά του, σᾶς προσφέρει ἕνα χειροσιστὸ ἀποδεικτικὸ μέσο, ἀπλὸ καὶ πρακτικὸ, γιὰ νὰ περσθῇτε μόνοι σας: Ένα δίσκο, πού σᾶς τὸν παρέχουμε δωρεάν καὶ χωρὶς καμὴν ὑποχρέωσὶ σας.

Άνετα, στὸ σπίτι σας, θὰ δῆτε πῶς θὰ μάθετε μὴ ξένη γλῶσσα εὐκόλα, γρήγορα καὶ ὅτι τὸ Linguaphone εἶναι ἀκριβῶς ὅ,τι σᾶς χρειάζεται.

Δὲν θέλουμε νὰ σᾶς πείσουμε μὲ λόγια, ἀλλὰ μὲ γεγονότα. Θέλουμε ν' ἀποφασίσετε οἱ ἑντελῶς μύνοι σας.

Συμπληρώστε καὶ στείλτε μας ἀμέσως σήμερα τὸ κατωτέρω δελτίο, καὶ, ἐκτός ἀπὸ τὸν δίσκο μὲ τὰ δειγμάτα μαθημάτων σὲ 4 γλῶσσες καὶ μὲ τὸ ἐντυπο κείμενο τῶν μαθημάτων αὐτῶν, θὰ λάβετε καὶ ἕνα δωρεάν εἰκογρονφῆμένο τεύχος μὲ κάθε πληροφορία καὶ λεπτομερὴ ἀνάλυσι τῆς Μεθόδου LINGUAPHONE.

● Τὸ LINGUAPHONE βοηθεῖ τοὺς σπουδαστὰς του, διορθώνοντάς τους δωρεάν, τὶς προαιρετικὰς γραπτὰς ἀσκήσεις τους.

● Τὸ LINGUAPHONE εἶναι ὁ μόνος παγκόσμιος ὀργανισμὸς διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν πού σᾶς παρέχει σειρὰς δίσκων καὶ βιβλίων γιὰ 37 γλῶσσες!

ΠΛΗΡΕΙΣ ΣΕΙΡΕΣ ΔΙΣΚΩΝ 45 ΣΤΡΟΦΩΝ
ΕἶΤΕ ΜΑΓΝΗΤΟΤΑΙΝΙΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΣΣΕΤΤΑΣ

Πρὸς τὸ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
Πανεπιστημίου 10 - Ἀθήνας (1134)
Τοιμιση 68 - Θεσσαλονίκη

Παρακαλῶ στείλτε μου δωρεάν καὶ χωρὶς καμὴν ὑποχρέωσὶ μου 1) Τὸν δίσκο σας μὲ ἀποσπάσματα μαθημάτων Linguaphone σὲ 4 γλῶσσες, γιὰ νὰ σχηματίσω σαφὴ ἀντίληψιν τῆς ἀποτελεσματικότητος τοῦ Linguaphone. 2) Τὸ ἐντυπο συμπλήρωμά του, μὲ τὰ κείμενα τῶν ἀποσπασμάτων. 3) Τὸ ἀναλυτικὸ σας Τεύχος. Έσσεκλείω καὶ δρχ. 7,50 γιὰ ἔξοδα ἀποστολῆς.

ΟΝΟΜΑ (ΕΤΩΝ)

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ἢ ἀσχολία ΤΗΛ.

ΠΛΗΡΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

Έξένη γλῶσσα πού με ενδιαφέρει εἶναι ή
Μ' ενδιαφέρει γιὰ: ἐπαγγελματικὰς ἀνάγκες, μόρφωσι, σπουδὰς, ἐπιστημονικὰς μελέτας, ὑποτροφία, ταξίδια (υπογραμμίστε ὅ,τι σας ἀφορᾷ).

Από τὰ κείμενα τῆς ἐκλιπούσης συνεργατικῆς μας

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ

(Θείας Λένας)

Η θεία Λένα ὡς γράφει:

"ΤΟ ΠΡΩΙ ΕΧΕΙ ΧΡΥΣΑΦΙ ΣΤΟ ΣΤΟΜΑ ΤΟΥ,"

Καλά μου παιδιά,

Η ΑΝΕΜΕΛΙΑ τῶν ἐορτῶν πέρασε, τὰ δῶρα σας τὰ πήρατε, δώσατε κ' ἐσεῖς τὰ δικά σας, τὰ μελομακάρονα καὶ οἱ δίπλες σῶθηκαν, κ' ἔτσι καθὼς μᾶς τὸ λέει καὶ ή παροιμία: «ὁ κάθε κατεργάρης στὸν πάγκο του». Τὰ σχολεῖα ξανάρχισαν τὴ λειτουργία τους καὶ προσπαθοῦν ὅλοι νὰ ξαναβροῦνε τὸν παλιό τους ρυθμό, τὴν παλιά τους ὄρεξι γιὰ δουλειά. Μὰ τὸ ρολογάκι ξεκουρητίστηκε κάπως καὶ ή λειτουργία του χαλαρώθηκε. Έκεῖνο πού βλέπω νὰ εἶναι τὸ πὺ δόσκολο ἀπ' ὅλα σὲ σᾶς, εἶναι τὸ πρωινὸ ξύπνημα.

Συνηθίσατε τὶς γιορτὲς νὰ πέφτετε ἀργὰ τὸ βράδυ καὶ νὰ ξυπνᾶτε τὸ πρωτὶ ἀργά. Έτσι τώρα ή μαμὰ γκρινιάζει, ἐσεῖς στριφογυρνᾶτε στὸ κρεβάτι καί... τρομάζετε νὰ σηκωθῇτε. Όχι, παιδιά μου! Πρέπει ν' ἀντιδράσετε ἀμέσως σ' αὐτὸ καὶ νὰ ξαναβρῆτε πάλι τὶς καλὲς συνήθειες. Καὶ μὴ ἀπὸ τὶς καλύτερες εἶναι νὰ σηκώνεστε πάντα νωρὶς τὸ πρωτὶ. Θὰ μπορούσα νὰ σᾶς ἔλεγα πολλὰ γιὰ τὴν ὑγιεινὴ τοῦ ὕπνου. Θὰ τὸ κάνω ἴσως μὴ μῆρα. Σήμερα ὁμως περιορίζομαι νὰ σᾶς πῶ ἕνα γνωμικὸ πού ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι Έλληνες γιὰ τὸ πρωινὸ ξύπνημα: «Τὸ πρωτὶ ἔχει χρυσάφι στὸ στόμα του».

Ξέρετε, παιδιά μου, ποὺ εἶναι τὸ χρυσάφι αὐτό; Πρῶτα πρῶτα ή ὥρα πού κερδίζουμε καὶ πού τὴν ἀφιερώνουμε στὴν ἐργασία μας, ἔπειτα τὸ κέφι καὶ ή χαρούμενη καλὴ διάθεσι πού μᾶς δίνει ή πρωινή ἔγερσι, τέλος ή ὑγεία πού ἔχουμε ὅταν κοιμόμαστε τὶς ὥρες πού πρέπει — καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο. Μὰ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγαν καὶ κάτι ἄλλο: «Όποιος συνηθίσῃ νὰ ξυπνᾷ πρωτὶ ἀπὸ παιδί, δὲ θὰ χάσῃ τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς του σὲ τεμπελιά. Γιατὶ τὸ πρωινὸ ξύπνημα μᾶς δίνει περισσότερη ζωή, δύναμι καὶ χαρά». Νὰ κοιμάστε, λοιπόν, νωρὶς, νὰ ξυπνᾶτε νωρὶς καὶ θὰ προκόψετε σ' ὅλες τὶς ἡλικίες.

Δὲν εἶναι παρὰ ζήτημα συνήθειας. Υπάρχουν ἀνθρώποι, καὶ θὰ τὸ ξέρετε βέβαια, πού ὅποια ὥρα κι ἂν πέσουν νὰ κοιμηθοῦν, ξυπνοῦν πάντα τὴ συνηθισμένη τους ὥρα, μὲ ἀκρίβεια ξυπνητηριοῦ.

Άλλοι πάλι ὀρίζουν στὸν ἑαυτὸ τους ἀποβραδὶς πότε πρέπει νὰ σηκωθοῦν καὶ τὸ πρωτὶ ξυπνοῦν τὴν ὥρα πού καθώρισαν.

Έπειτα ὁ ὕπνος ἔχει κι αὐτὸς τὶς κατηγορίες του, δὲν εἶναι ἴδιος σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ό ὕπνος ἐνὸς ἐργάτη εἶναι πὺ ξεκούρατος ἀπὸ τὸν ὕπνο ἐνὸς ἐπιστήμονα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἐργάτης ξυπνάει πὺ νωρὶς. Ό ἡλικιωμένος ἀνθρώπος κοιμάται λιγότερο ἀπ' τὸν ἐνήλικα κι αὐτὸς πάλι λιγότερο ἀπὸ τὸν ἑφηβο ή τὸ παιδί. Αλλά στὸν ὕπνο δὲν παίζει

ρόλο μονάχα ή ἡλικία. Τὸ βάρος τοῦ σώματος, ή διάταξι τῶν μυῶν, ή νευρικήτητα τοῦ ατόμου δημιουργοῦν ἰδιαιτέρως ἀνάγκες.

Τώρα, γιὰ νὰ βρῆτε πόσον ὕπνο χρειάζεστε κανονικά, μπορεῖτε νὰ κάνετε τὸ ἔξης πείραμα, πού τὸ συνιστοῦν οἱ σοφοί... ὕπνολόγοι. Διαλέξτε μὴ περίοδο πού νὰ μὴν ἔχετε σκοτοῦρες καὶ νὰ μὴν κουράζεστε — τὴν περίοδο τῶν θερινῶν διακοπῶν, ἂς ποῦμε, πού δὲν ἔχετε νὰ συλλογίζεστε τίποτα. Ἐπὶ μὴ ὀλόκληρη βδομάδα νὰ πλαγιάζετε τὴν ἴδια πάντα ὥρα. Παρατηρῆστε τὸ πρωτὶ ποιά ὥρα σηκώνεστε φρέσκοι, κεφᾶτοι καὶ ξεκούραστοι (χωρὶς βέβαια ξυπνητηρί). Οἱ ὥρες πού κοιμηθήκατε, εἶναι αὐτὲς πού χρειάζεται ὁ ὀργανισμὸς σας.

Υπάρχουν ὥστόσο καὶ μερικοὶ πού θεωροῦν... χαμένες τὶς ὥρες πού κοιμούνται. Κ' ἔχουν τὴ γνώμη πὺς ὁ ἀνθρώπος μπορεῖ θανάτσια νὰ ζήσῃ... χωρὶς ὕπνο ή μὲ πολὺ λίγο. Μποροῦμε, λοιπόν, νὰ κλέψουμε μερικὰς ὥρες ἀπ' τὴν ἀνάπαυσί μας, παραβιάζοντας τὰ ὅρια τοῦ ἀπαραίτητου ὕπνου μας;

Στὴν Ἀμερικὴ, ὅπου πειραματίζονται γιὰ τὰ πάντα, μὴ ὀμάδα ἐπιστημόνων ἀποφάσισε νὰ πειραματιστῇ μὲ πειραματόζωα τὰ ἴδια τὰ μέλη τῆς ὀμάδας. Στὴν ἀρχὴ κοιμόντουσαν λιγότερες ὥρες ἀπὸ τὸ φυσιολογικὸ καὶ ἀργότερα δὲν κοιμόντουσαν καθόλου. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι καρεῖς ἀπὸ τοὺς γιατροὺς δὲν παρουσίαζε μεταβολὰς στὴν κυκλοφορία τοῦ αἵματος ή στὸ ἀναπνευστικὸ του σύστημα, ἀλλὰ ὅλοι ἔχασαν τὴν καλὴ τους διάθεσι, τὸ κέφι τους, τὴν ἱκανότητά τους νὰ κρίνουν σωστὰ κ.τ.λ. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς, μὲ ἀδύνατο ὀργανισμό, εἶχαν καὶ παραισθήσεις. Ἐφτάσε ὥστόσο ὁ ὕπνος μὴς νύχτας μόνο, γιὰ νὰ συνέλθουν ὅλοι καὶ νὰ γυρίσουν στὴ φυσιολογική τους κατάστασι. Συμπέρασμα: ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου πάσχει, ὑποφέρει ἀπὸ τὴν ἔλλειψι τοῦ ὕπνου.

Παρατηρῶ ὁμως ὅτι ἐνῶ ἀρχισα μὲ τὴν παραινεσι νὰ ξυπνᾶτε νωρὶς, κατέληξα σέ... ὕπνολογία, ἐξημνώντάς σας τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ὕπνου. Ὅσ-τόσο, δὲν ὑπάρχει στὰ λόγια μου καμμὴ ἀντίφρασι. Σᾶς συνιστῶ νὰ κοιμάστε καλὰ — στὴν ἡλικία σας 8 ὡς 10 ὥρες εἶναι ἀρκετές, — νὰ πλαγιάζετε νωρὶς καὶ νὰ σηκώνεστε νωρὶς.

Καὶ μὴν ξεχνᾶτε τὴν ὁμορφή παροιμία τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων: «Τὸ πρωτὶ ἔχει χρυσάφι στὸ στόμα του».

Μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ στοργή,

Η Θεία Λένα

ΔΩΡΕΑ ΤΟΥ Ο.Τ.Ε.
ΠΡΟΣ ΤΟΝ Ε.Ε.Σ.

Ο Ε.Ε.Σ. έδεχθη πολύτιμον δωρεάν του Ο.Τ.Ε. δια της έγκραστασώς εις τον Σταθμόν Πρώτων Βοηθειών του Ε.Ε.Σ. μηχανήματος «τελέξ», το όποιον θα επιτρέπη την επικοινωνίαν του καθ' όλον το είκοσιτετράωρον με τα ποντοπορούντα πλοία και την παροχήν ιατρικών οδηγίων δι' άσθενή μέλη των πληρωμάτων των. Συγχρόνως θα καταρτισθί και άρχειον δια τον καταρτισμόν στατιστικής της συχνότητος των άτυχημάτων και άσθενειών, της φύσεως αυτών κ.λ.π., ώστε να είναι εύχερης ή αντιμετώπισις των. Κατά την έναρξιν της λειτουργίας αυτού παρεκλήθη να παρασθί και ο διοικητής του Ο.Τ.Ε. κ. Α. Αλεξανδρόπουλος, προς τον όποιον ο πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος άπένειμε την ανωτάτην τιμητικήν διάκρισιν, πού άπονέμεται και εις τον ύπ' αυτόν οργανισμόν, τον Χρυσόν Σταυρόν.

**ΕΟΡΤΗ ΚΟΠΗΣ ΠΙΤΤΑΣ
ΑΣΚΛΗΠΕΙΟΥ Ε.Ε.Σ. ΕΝ ΒΟΥΛΑ**

Εις την με χριστουγεννιάτικον διάκοσμον στολισμένην αίθουσάν έστιάσεως του Άσκληπείου έγένετο την 7ην Ιανουαρίου 1973 ή τελετή του κοψίματος της πίττας. Εις την τελετήν παρέστησαν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ε.Σ., Διευθυνταί, Προϊστάμενοι των Τμηματικών του Ε.Ε.Σ., φίλοι και συνεργάται αυτού, το Επιστημονικόν, Νοσηλευτικόν και Διοικητικόν Προσωπικόν του Άσκληπείου κ. ά.

Ο Άντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. και Πρόεδρος της Έφορείας Άσκληπείων Καθηγητής κ. Θεόδωρος Γαροφαλίδης, λαβών τον λόγον ανέφερεν έν συντομία εις τα πεπραγμένα του λήξαντος έτους, τονίσας ιδιαίτερος την επιτευχθείσαν αύξησιν της νοσηλευτικής κινήσεως και της έν γένει δραστηριότητος του Άσκληπείου κατά το έτος 1972.

Επηκολούθησεν το πατροπαράδοτον κόνημο της Βασιλόπιτας υπό του Προέδρου της Έφορείας Άσκληπείων, αντιπλάγησαν έγκάρδιαι εύχαι και ή τελετή έληξεν έν μέσφ έορταστικής Έρυθροσταυρικής άτμοσφαιρας.

ΠΕΝΘΗ

ΑΡΙΣΤ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΙΔΗΣ

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός θρηνεί τον θάνατον του διαπρεπούς χειρουργού Άριστοτέλους Ξανθοπουλίδου, επισυμβάντα την 9 παρελθόντος. Ο έκλιπών διατέλεσεν επί μακρόν Μέλος του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου και Έφορειών αυτού, προσέφερε δε έξαιρετικάς υπηρεσίας εις τον Έρυθροσταυρικόν κόσμον ως και, γενικώτερον, εις την έλληνικήν κοινωνίαν.

Κατόπιν προσκλήσεως του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. κ. Κωνστ. Γεωργακοπούλου συνήλθεν έκτάκτως το Κ. Διοικ. Συμβούλιον και εξέδωσε το κάτωθι ψήφισμα :

Το Κεντρικόν Διοικητικόν Συμβούλιον του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού συνελθόν έκτάκτως επί τφ θλιβερώ άγγέλματι του θανάτου του ΑΡΙΣΤ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΙΔΗ

διακεκριμένου επιστήμονος, πολυτίμου Συνεργάτου του Ε.Ε.Σ. και επί μακράν σειράν έτών διατελέσαντος Μέλους του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου και Έφορειών αυτού και έξόχως προσενεγκόντος εις αυτόν υπηρεσίας

Ψ η φ ί σ ε ι

1) Να αναρτηθί μεσίστιος ή Σημαία του Ε.Ε.Σ. εις τα Κεντρικά Γραφεία και το έν Βούλα Άσκληπείον του Ε.Ε.Σ.

2) Να άργήσουν τα γραφεία κατά την ώραν της κηδείας.

3) Να παρακολουθήση αυτήν το Διοικητικόν Συμβούλιον και αντιπροσωπεία Άδελφών και Σαμαρειτών.

4) Να κατατεθί επί της σορού του μεταστάντος στέφανος έκ δάφνης.

5) Να επιδοθί το παρόν και να έκφρασθώσι τα συλλυπητήρια του Ε.Ε.Σ. εις την οικογένειαν αυτού. Έν Άθήναις τη 9η Ιανουαρίου 1973.

Το Κεντρικόν Διοικητικόν Συμβούλιον του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού.

Εις την κηδείαν του άειμνήστου επιστήμονος, έκτός των Μελών του Δ. Συμβουλίου, παρέστησαν πολλοί συνάδελφοί του, Άδελφαι Νοσοκόμοι και μέγα μέρος της άθρηακής κοινωνίας.

Τόν νεκρόν άπεχειρέτησαν : έκ μέρους του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού ο Άντιπρόεδρος αυτού κ. Σπ. Μαλασπίνας, έκ μέρους της Χειρουργικής Έταιρίας ο Καθηγητής κ. Β. Κούριας και έκ μέρους του Θεραπευτηρίου «Ευαγγελισμός» ο Καθηγητής κ. Κ. Γαρδίκας.

**Ο Ε.Ε.Σ. ΔΙΑ ΤΟΝ
ΑΛ. ΩΝΑΣΗΝ**

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός απήνυνε τα συλλυπητήρια της Έρυθροσταυρικής Οικογενείας επί τη άδοκήτφ άπώλειά του έκλεκτου νέου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΡ. ΩΝΑΣΗ

προς τον κ. Νικόλαον Κονιαλίδην και την Ερίτιμον σύζυγον του Κυρίαν Μερόπην (άδελφήν του κ. Αρ. Ωνάση) Μεγάλους Εθρογέτας του Ε.Ε.Σ., και τον παλαιόν και πολύτιμον συνεργάτην του Καθηγητήν κ. Θεόδωρον Γαροφαλίδην και την σύζυγον του Ερίτιμον Κυρίαν Αρτέμιδα (άδελφήν επίσης του κ. Αριστ. Ωνάση).

Ο τόσον προώρως εκδιμήσας νέος Αλέξανδρος Αρ. Ωνάσης έπέδειξε τοιαύτην δρασιν από τα πρώτα άκόμη βήματα της νεότητός του, λόγω του χαρακτήρος του και των άρετών του, ώστε να δημιουργηθί γενικώτατα ή δικαία έντύπωσις ότι ή εξέλιξις του ωδήγει εις το να άποθί ούχι μόνον χρησιμώτατος παράγων της κοινωνίας, αλλά και ένθικόν κεφάλαιον επ' αγαθφ της Πατρίδος. Δι' ο και ή άπώλειά του κατέθλιπεν όλόκληρον την Έλληνικήν Κοινωνίαν.

Ο Ε.Ε.Σ. εύχεται εις την οικογένειάν του την έξ ύψους παρηγο-

ρίαν και σεβομένη τας θείας βουλὰς να ένθυμηται οι «νέοι θνήσκουσιν ουδ θεοί φιλέουσιν».

ΕΥΓΕΝΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Η κυρία Ιωάννα Τσουζάτου - Κούπα κατεσκεύασεν 180 μικροαντικείμενα και έδώρησεν αυτά εις τον Έλληνικόν Έρυθρόν Σταυρόν. Η Διοίκισις έσπευσε να εύχαριστήση την εύγενή δωρήτριαν δια της κατωτέρω επιστολής :

Άθήναι 20 - 1 - 73

Ερίτιμος Κυρία,

Παρελάβομεν τα ύφ' ύμών κατασκευασθέντα 180 περίπου μικροαντικείμενα, τα όποια μὰς έδώρησατε, ίνα χρησιμοποιηθώσι κατά την κρίσιν μας κατά τας έορτάς των Χριστουγέννων, δι' ο και άπεστείλαμεν αυτά εις το έν Βούλα Άσκληπείον του Ε.Ε.Σ. δια την διακόσμησιν αυτού, ως και την διάδωσιν δώρων εις τους έν αυτώ μικρούς νοσηλευόμενους άσθενείς.

Δια την εύγενή ταύτην εκδήλωσιν αλληλεγγύης και συμπαραστάσεως προς το επιτελούμενον υπό του Ε.Ε.Σ. ανθρωπιστικόν και κοινωνικόν Έργον έκφραζόμεν τας θερμάς εύχαριστίας της Διοικήσεως του Ε.Ε.Σ. ως και τα συγκαρητήρια και τας πλέον θερμάς εύχαριστίας της Έφορείας Άσκληπείων, ως και των έν αυτώ μικρών νοσηλευόμενων.

Μετά φιλικών χαιρετισμών

Ο Πρόεδρος

Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Γενικός Γραμματέας

Ι. ΦΙΝΙΝΗΣ

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ

(από 1/1 — 31/12 1972)

Ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Ε.Ε.Σ. κατά το λήξαν έτος 1972 παρέσχε την πρώτην βοήθειαν και έξυπνέτησε δια των διαφόρων Υπηρεσιών του 119.621 έν συνόλω άσθενείς και τραυματίας, έκ των όποιων 17.073 έξηκριβωμένοι περιώσεις ήσφαλισμένων εις το Ι.Κ.Α. Παρέσχε δια του άσυρμάτου αίτηθείσας ιατρικάς οδηγίας εις 566 ποντοπόρα πλοία έν πλώ δι' άσθενούντα μέλη των πληρωμάτων των.

Έξυπνέτησε δια του Άκτινολογικού του Έργαστηρίου 2.254 άτομα. Ειδικαί περιπτώσεις : Τα τροχαία άτυχήματα άνήλθον εις 9.401,

αί ηλεκτροπληξίαι εις 57, τα λοιμώδη νοσήματα εις 286, αί δηλητηριάσεις δια μονοξειδίου του άνθρακος εις 77 και αί άπόπειραι αυτοκτονίας εις 1.001, έκ των όποιων 923 φαρμακευτικά δηλητηριάσεις.

Διενέργεια άντιτετανικού όρου :

α) Ζωϊκού άντιτετανικού όρου εις 10.013 τραυματίας. β) Άνθρωπείου άντιτετανικού όρου εις 1.909 τραυματίας. Επίσης έλήφθη αίμα προς εξέτασιν παρά 99 οδηγών αυτοκινήτων, ως υπόπτων μέθης.

Τα άσθενοφόρα αυτοκίνητα διήνυσαν 502.279 χιλιόμετρα και μετέφερον 39.892 άσθενείς και τραυματίας εις τα έφημερεύοντα Νοσοκομεία, διάφορα Νοσηλευτικά Ίδρύματα κ.λ.π.

Έξπαιδεύθησαν εις τα Ιατρεία του Σταθμού εις την παροχήν της πρώτης βοήθειας Μαθήτριάι της Σχολής Άδελφών Νοσοκόμων και Επισκεπτριών Ε.Ε.Σ., Μαθήτριάι της Σχολής Άξιωματικών Άδελφών - Νοσοκόμων, Μαθήτριάι της Σχολής Άδελφών Νοσοκόμων του Νοσοκομείου «Βασιλεὺς Παῦλος» και του Π.Ι.Κ.Π.Α. Βούλας, Σπουδάστριάι της Σχολής Διακονισσών Άδελφών Νοσοκόμων του Νοσηλευτικού Ίδρύματος Κληρικῶν Έλλάδος, Μαθήτριάι των Δημοσίων Σχολών Έμπορικού Ναυτικού Άστροπύργου, Ιατροί δια την Φιάνδρῶσιν Άγροτικών Ιατρείων, Φοιτηταί της Ιατρικής Σχολής κ.λ.π.

Έκ της Σχολής Σαμαρειτών Τραυματιοφορέων του Ε.Ε.Σ. άπεφοίτησαν 28 Σαμαρείται.

Το Κέντρον Αιμοδοσίας Ε.Ε.Σ. έχορήγησεν εις άπόρους πάσχοντας 2.314 φιάλας αίματος δωρεάν.

(από 1 μέχρι 12 Δεκεμβρίου)

Ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού έξυπνέτησε δια των διαφόρων Υπηρεσιών του κατά τον παρελθόντα μήνα Δεκέμβριον 1972 9.437 άσθενείς και τραυματίας, έκ των όποιων 1.320 έξηκριβωμένοι περιώσεις ήσφαλισμένων Ι.Κ.Α.

Οί έξυπνέτηθέντες κατά κατηγορίας έχουν ως εξής :

α) Τραύματα, κατάγματα 4.033, β) Παθολογικά νοσήματα 4.078, γ) Λοιπαί περιπτώσεις (δηλητηριάσεις, έγκαύματα κ.λ.π.) 1.326. Χαρακτηριστικάί περιπτώσεις : Δηλητηριάσεις τροφικάι, φαρμα-

κευτικά 99. Δηλητηριάσεις δια μονοξειδίου του άνθρακος 21. Καρδιολογικά νοσήματα 668. Λοιμώδη νοσήματα 23. Έγκαύματα 134. Μέθη 98.

Έλήφθη αίμα προς εξέτασιν από οδηγούς αυτοκινήτων υπόπτους μέθης 7. Έγένοντο έκ του Άεροδρομίου Έλληνικού μεταφοραί άσθενών και τραυματιῶν άφικνουμένων έξ Έπαρχιών ή άντιστρόφως έν συνόλω 22. Παροχή δια του άσυρμάτου ιατρικών οδηγίων εις ποντοπόρα πλοία δι' άσθενούντα μέλη των πληρωμάτων των 34. Το Κέντρον Αιμοδοσίας Ε.Ε.Σ. παρέσχε δωρεάν δι' άπόρους φιάλας αίματος 205.

**ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ
ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1971 - 1972**

Η Έπιτροπή Άπονομής Βραβείων δια την καλυτέραν Έρυθροσταυρικήν δράσιν των ομάδων Ε.Ε.Σ.Ν. επί τη βάσει των υποβληθεισών εκθέσεων, άπένειμε ταῦτα ως ακόλουθως :

Ι. ΒΡΑΒΕΙΟΝ

«ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ» ΔΡΧ. 5.000

Α' Βραβείον έκ 3.000 δρχ. εις τας ομάδας Ε.Ε.Σ.Ν. του 43ου Δημ. Σχολείου Θεσσαλονίκης Γ' περιφέρειας.

Β' Βραβείον έκ 2.000 δρχ. εις τας ομάδας Ε.Ε.Σ.Ν. του 2ου Δημ. Σχολείου Βροντάδου Χίου.

**ΙΙ. ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΣΧΟΛΕΙΑ**

1) Έλλην. Δημ. Σχολ. Delmenhorst, 2) Έλλην. Δημ. Σχολ. Ludwigshafen Δυτ. Γερμανίας, 3) 1ου Γυμν. Θηλ. Άθηνών Γ' Διοικ. Περιφ., 4) 6ου Γυμν. Θηλ. Άθηνών Δ' Διοικ. Περιφ., 5) 6ου Γυμν. Άρρ. Άθηνών Γ' Διοικ. Περιφ., 6) Άρρ. Ν. Ιωνίας Δ' Διοικ. Περιφ., 7) 1ου Γυμν. Θηλ. Πειραιώς Α' Διοικ. Περιφ., 8) 2ου Γυμν. Θηλ. Πειραιώς, 9) 3ου Γυμν. Θηλ. Πειραιώς Α' Διοικ. Περιφ., 10) 2ου Γυμν. Άρρ. Πειραιώς Α' Διοικ. Περιφ., 11) Λύκειον Σταυριανού Πειραιώς, 12) Γυμν. Άμοργού, 13) 1ου Γυμν. Άρρ. Ηρακλείου Κρήτης, 14) 2ου Γυμν. Θηλ. Ηρακλείου Κρήτης, 15) Γυμν. Θηλ. Ίεραπέτρας, 16) Γυμν. Κομοτινής, 17) Γυμν. Καλαβρύτων, 18) Οίκον. Γυμν. Πατρών, 19) Γυμν. Ρεθύμνης, 20) Πυθαγ. Γυμν. Σάμου,

21) 3ου Δημ. Σχολ. Ψυχικοῦ Α' Περιφ. Ἀθηνῶν, 22) 5ου Δημ. Σχολ. Καισαριανῆς Δ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 23) 6ου Δημ. Σχολ. Αἰγάλεω Θ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 24) 26ου Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν Γ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 25) 24ου Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν ΙΒ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 26) 38ου Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν ΙΔ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 27) 8ου Δημ. Σχολ. Ἐλευσίνος Γ' Περιφ. Ἀττικῆς, 28) 9ου Δημ. Σχολ. Ἐλευσίνος Γ' Περιφ. Ἀττικῆς, 29) 1ου Δημ. Σχολ. Μεγάρων Γ' Περιφ. Ἀττικῆς, 30) 43ου Δημ. Σχολ. Πειραιῶς Δ' Περιφ., 31) Δημ. Σχολ. Πετροκεφαλίου Μοιρῶν Κρήτης, 32) Δημ. Σχολ. Ζήριας Πατρῶν, 33) 9ου Δημ. Σχολ. Πατρῶν, 34) 1ου Δημ. Σχολ. Σάμου.

III. ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ

1) Ράλλειον Γυμν. Θηλ. Πειραιῶς, 2) 1ου Δημ. Σχολ. Ἀμφιθέας ΣΤ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 3) 15ου Δημ. Σχολ. Βόλου, 4) Δημ. Σχολ. Καλυβίων Ἀναλήψεως Ἐλασσόνας, 5) Δημ. Σχολ. Καρυᾶς Ἐλασσόνας, 6) Δημ. Σχολ. Ἀγιοφύλλου Καλαμπάκας, 7) Δημ. Σχολ. Ἀμπελίων Καλαμπάκας, 8) Δημ. Σχολ. Πεύκης Καλαμπάκας, 9) Δημ. Σχολ. Τσουγκούρου Καλαμπάκας, 10) Δημ. Σχολ. Φωτεινοῦ Καλαμπάκας, 11) Δημ. Σχολ. Ψηλώματος Καλαμπάκας, 12) 1ου Δημ. Σχολ. Καρδίτσης, 13) Δημ. Σχολ. Ἀμπελίων Βερδικούσης Λαρίσης, 14) 1ου Δημ. Σχολ. Ἀμπελώνος, 15) 3ου Δημ. Σχολ. Ἀμπελώνος, 16) 11ου Δημ. Σχολ. Λαρίσης, 17) Δημ. Σχολ. Ἀνθροῦ Μουζακίου, 18) Δημ. Σχολ. Λαγγαδίου Μουζακίου, 19) Δημ. Σχολ. Αὔρας Τρικάλων, 20) Δημ. Σχολ. Γερακίου Τρικάλων, 21) Δημ. Σχολ. Γοργογυρίου Τρικάλων, 22) Δημ. Σχολ. Γριζάνου Τρικάλων, 23) 2ου Δημ. Σχολ. Ἀμφίσσης, 24) Δημ. Σχολ. Στάνου Ἀμφιλοχίας, 25) Δημ. Σχολ. Δροσιάς Θηβῶν, 26) Δημ. Σχολ. Ἀγ. Ἰωάννου Θηβῶν, 27) 2ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 28) Δημ. Σχολ. Βαλμητικίων Αἰγιαλείας, 29) Δημ. Σχολ. Διγελιωτικῶν Αἰγιαλείας, 30) Δημ. Σχολ. Ροδοδάφνης Αἰγιαλείας, 31) Δημ. Σχολ. Τεμένης Αἰγιαλείας, 32) Δημ. Σχολ. Ἰσθμίας Κορινθίας, 33) Δημ. Σχολ. Ἐπιταλίου Ὀλυμπίας, 34) Δημ. Σχολ. Ἀργυρᾶς Πατρῶν, 35) 23ου Δημ. Σχολ. Πατρῶν, 36) Δημ.

Σχολ. Πολυκαστάνου Βοΐου, 37) Δημ. Σχολ. Τσοτυλίου Βοΐου, 38) Δημ. Σχολ. Νέας Πέλλης Γιαννιτσῶν, 39) 1ου Δημ. Σχολ. Δεσκάτης Γρεβενῶν, 40) 3ου Δημ. Σχολ. Ἐδέσσης, 41) Δημ. Σχολ. Νησελίου Ἡμαθίας, 42) 1ου Δημ. Σχολ. Μυτιληνῶν Σάμου, 43) Δημ. Σχολ. Νεοχωρίου Χίου, 44) 2ου Δημ. Σχολ. Χίου, 45) 6ου Δημ. Σχολ. Χίου, 46) Δημ. Σχολ. Κριτσᾶς Μεραμβέλλου Κρήτης, 47) Ἰδιωτ. Σχολ. Μπουρλώτου Ἡρακλείου, 48) 3ου Δημ. Σχολ. Ἱεραπέτρας.

Ἡ Ἐφορεία Ε.Ε.Σ.Ν. ἀπεφάσισε τὴν ἀπονομὴν εἰς ἕκαστον τῶν ἀκολουθῶν Σχολείων, τῶν ὁποίων ἡ δρᾶσις ὑπῆρξε λίαν ἱκανοποιητική, ἐνὸς ἐπιτοχίου Σχολ. Φαρμακείου :

1) Γυμν. Θηλ. Ἀρτης, 2) Γυμν. Γουμένισσης, 3) Γυμν. Δεσκάτης, 4) Οἰκ. Γυμν. Καλύμνου, 5) Γυμν. Πωγωνιανῆς, 6) 1ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 7) 4ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 8) 8ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 9) Δημ. Σχολ. Κουνινᾶ Αἰγιαλείας, 10) Δημ. Σχολ. Μελισσιῶν Αἰγιαλείας, 11) Δημ. Σχολ. Σελινιτικῶν Αἰγιαλείας, 12) Δημ. Σχολ. Ροδιάς, 13) Δημ. Σχολ. Κρύας Βρύσης Ἀργολίδος, 14) Δημ. Σχολ. Τραγανοῦ Λεχαίνων, 15) Δημ. Σχολ. Ἀγ. Κων. νου Μοντηνείας, 16) Δημ. Σχολ. Μπάλλα Πατρῶν, 17) 12ου Δημ. Σχολ. Πατρῶν, 18) Δημ. Σχολ. Σουλίου Πατρῶν, 19) Δημ. Σχολ. Ἀγ. Γεωργίου Λιγιάδος Ἰσθμίας, 20) Δημ. Σχολ. Κανδήλας Αἰτνίας, 21) Δημ. Σχολ. Μαυροματίου Θηβῶν, 22) Δημ. Σχολ. Μακρινῆς Φωκίδος, 23) 1ου Δημ. Σχολ. Λιβαδίου Ἐλασσόνας, 24) 2ου Δημ. Λιβαδίου Ἐλασσόνας, 25) Δημ. Σχολ. Ἀμαράντων Καλαμπάκας, 26) 1ου Δημ. Σχολ. Καλαμπάκας, 27) Δημ. Σχολ. Καστρακίου Καλαμπάκας, 28) Δημ. Σχολ. Χρυσομηλέας Καλαμπάκας, 29) 10ου Δημ. Σχολ. Λαρίσης, 30) Δημ. Σχολ. Κλήματος Σκαπέλου Μαγνησίας, 31) Δημ. Σχολ. Ράξης Τρικάλων, 32) 6ου Δημ. Σχολ. Σταυρουπόλεως Θεσ/νίκης, 33) 1ου Δημ. Σχολ. Ἀργους Ὀρεστικῶν Καστοριάς, 34) Δημ. Σχολ. Παλαιχωρίου Σταγείρων, 35) 2ου Δημ. Σχολ. Ἱεραπέτρας Κρήτης, 36) Δημ. Σχολ. Καλαμαύκα Ἱεραπέτρας, 37) Δημ. Σχολ. Ἐπροκάμπου Ἱεραπέτρας, 38) 2ου Δημ. Σχολ. Τυμπακίου Μοιρῶν Κρήτης, 39) 1ου Δημ. Σχολ. Νεαπόλεως, 40) Δημ. Σχολ. Βαθέας Σάμου.

IV. ΕΠΑΙΝΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

1) Δημ. Σχολ. Ἀγίου Σώστου Ζ' Περιφ. Ἀθηνῶν, 2) Δημ. Σχολ. Ἀβύθου Αἰγιαλείας, 3) Δημ. Σχολ. Ἀγίας Βαρβάρας Αἰγιαλείας, 4) 3ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 5) 5ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 6) 6ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 7) 7ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 8) 9ου Δημ. Σχολ. Αἰγίου, 9) Δημ. Σχολ. Αἰγίων Αἰγιαλείας, 10) Δημ. Σχολ. Ἀκράτας Αἰγιαλείας, 11) Δημ. Σχολ. Αἰγείρας Αἰγιαλείας, 12) Δημ. Σχολ. Ἀμπελοκήπων Αἰγιαλείας, 13) Δημ. Σχ. Ἀνω Διακοπτοῦ Αἰγιαλείας, 14) Δημ. Σχολ. Ἀχλαδιάς Αἰγιαλείας, 15) Δημ. Σχολ. Βελλᾶς Αἰγιαλείας, 16) Δημ. Σχολ. Βερίνου Αἰγιαλείας, 17) Δημ. Σχολ. Βουτσίνου Αἰγιαλείας, 18) Δημ. Σχολ. Γρηγόρη Αἰγιαλείας, 19) Δημ. Σχ. Δαφνῶν Αἰγιαλείας, 20) Δημ. Σχολ. Δημητροπούλου Αἰγιαλείας, 21) Δημ. Σχολ. Διακοπτοῦ Αἰγιαλείας, 22) Δημ. Σχολ. Ἐλαιῶνος Αἰγιαλείας, 23) Δημ. Σχολ. Ἐλίκης Αἰγιαλείας, 24) Δημ. Σχολ. Ἐξοχῆς Αἰγιαλείας, 25) Δημ. Σχολ. Ζαρούχλης Αἰγιαλείας, 26) Δημ. Σχολ. Ζαχλωρικῶν Αἰγιαλείας, 27) Δημ. Σχολ. Καθολικοῦ Αἰγιαλείας, 28) Δημ. Σχολ. Κ. Ποταμιάς Αἰγιαλείας, 29) Δημ. Σχολ. Κ. Πτέρης Αἰγιαλείας, 30) Δημ. Σχολ. Κερυνείας Αἰγιαλείας, 31) Δημ. Σχολ. Κουλούρας Αἰγιαλείας, 32) Δημ. Σχολ. Κούμαρι Αἰγιαλείας, 33) Δημ. Σχολ. Κραθίου Αἰγιαλείας, 34) Δημ. Σχολ. Λόγγου Αἰγιαλείας, 35) Δημ. Σχολ. Λόφου Αἰγιαλείας, 36) Δημ. Σχολ. Μαμουσιάς Αἰγιαλείας, 37) Δημ. Σχολ. Μαυρικίου Αἰγιαλείας, 38) Δημ. Σχολ. Μεσορρυγίου Αἰγιαλείας, 39) Δημ. Σχολ. Μοναστηρίου Αἰγιαλείας, 40) Δημ. Σχολ. Νερατζίων Αἰγιαλείας, 41) Δημ. Σχολ. Νικολέικων Αἰγιαλείας, 42) Δημ. Σχολ. Παραλίας Πλατάνου Αἰγιαλείας, 43) Δημ. Σχολ. Παρασκευῆς Αἰγιαλείας, 44) Δημ. Σχολ. Περιθόριου Αἰγιαλείας, 45) Δημ. Σχολ. Πλατάνου Αἰγιαλείας, 46) Δημ. Σχολ. Πτέρης Α' Αἰγιαλείας, 47) Δημ. Σχολ. Σελινούντος Αἰγιαλείας, 48) Δημ. Σχολ. Συμβαινιωτικῶν Αἰγιαλείας, 49) Δημ. Σχολ. Τραπέζης Αἰγιαλείας, 50) Δημ. Σχολ. Χελιδονίου Ἡλείας, 51) Δημ. Σχολ. Δάφνης Καλαβρύτων, 52) 1ου Δημ. Σχολ. Λεωνιδίου Κυνοῦρας, 53) Δημ. Σχολ. Γερακίου Λακεδαίμο-

νος, 54) 24ου Δημ. Σχολ. Πατρῶν Α' Περιφ. 55) Δημ. Σχολ. Ἀγίας Βαρβάρας Ἀμφιλοχίας, 56) Δημ. Σχολ. Ἀγίου Νικολάου Ἀμφιλοχίας, 57) Δημ. Σχολ. Ἀγίου Μητῆ Ἀμφιλοχίας, 58) Δημ. Σχολ. Ἀγίων Θεοδώρων Ἀμφιλοχίας, 59) Δημ. Σχολ. Ἀγριδίου Ἀμφιλοχίας, 60) Δημ. Σχολ. Ἀλευράδος Ἀμφιλοχίας, 61) 1ου Δημ. Σχολ. Ἀμφιλοχίας, 62) Δημ. Σχολ. Ἀχυρῶν Ἀμφιλοχίας, 63) Δημ. Σχολ. Βαλμάδος Ἀμφιλοχίας, 64) Δημ. Σχολ. Βονίτσης Ἀμφιλοχίας, 65) Δημ. Σχολ. Γιαννοπούλων Ἀμφιλοχίας, 66) Δημ. Σχολ. Δρονίσσης Ἀμφιλοχίας, 67) Δημ. Σχολ. Ἐλαιοχωρίου Ἀμφιλοχίας, 68) Δημ. Σχολ. Ἐμπεσοῦ Ἀμφιλοχίας, 69) Δημ. Σχολ. Καμίνου Ἀμφιλοχίας, 70) Δημ. Σχολ. Λιασκόβου Ἀμφιλοχίας, 71) Δημ. Σχολ. Μαλατέικων Ἀμφιλοχίας, 72) Δημ. Σχολ. Μοναστηρακίου Ἀμφιλοχίας, 73) Δημ. Σχολ. Παλιαμπέλων Βάλτου Ἀμφιλοχίας, 74) Δημ. Σχολ. Πατισπούλου Ἀμφιλοχίας, 75) Δημ. Σχολ. Πλαγιάς Ἀμφιλοχίας, 76) Δημ. Σχολ. Πύλης Ἀμφιλοχίας, 77) Δημ. Σχολ. Πωγωνιάς Ἀμφιλοχίας, 78) Δημ. Σχολ. Σκαβαίνων Ἀμφιλοχίας, 79) Δημ. Σχολ. Συκιᾶς Ἀμφιλοχίας, 80) Δημ. Σχολ. Τρικλίνου Ἀμφιλοχίας, 81) Δημ. Σχολ. Σκαντζοκαμπίου Ἀμφιλοχίας, 82) Δημ. Σχολ. Βομβοκοῦς Ναυπακτίας, 83) Δημ. Σχολ. Γαύρου Ναυπακτίας, 84) Δημ. Σχολ. Πέρκου Ναυπακτίας, 85) Δημ. Σχ. Ἀγναντιάς Καλαμπάκας, 86) Δημ. Σχολ. Ἀηδόνας Καλαμπάκας, 87) Δημ. Σχολ. Ἀσπροκκλησιᾶς Καλαμπάκας, 88) Δημ. Σχολ. Ἀχλαδέας Καλαμπάκας, 89) Δημ. Σχολ. Βασιλικῆς Καλαμπάκας, 90) Δημ. Σχολ. Βλαχάβας Καλαμπάκας, 91) Δημ. Σχολ. Γάβρου Καλαμπάκας, 92) Δημ. Σχολ. Γλυκομηλέας Καλαμπάκας, 93) Δημ. Σχολ. Διάβας Καλαμπάκας, 94) Δημ. Σχολ. Ἐλαφίου Καλαμπάκας, 95) Δημ. Σχολ. Θεοπέτρας Καλαμπάκας, 96) Δημ. Σχολ. Θεοτόκου Καλαμπάκας, 97) Δημ. Σχολ. Κακοπλευρίου Καλαμπάκας, 98) 2ου Δημ. Σχολ. Καλαμπάκας, 99) Δημ. Σχολ. Καλλιρρόης Καλαμπάκας, 100) Δημ. Σχολ. Καλογριανῆς Καλαμπάκας, 101) Δημ. Σχολ. Καλομοίρας Καλαμπάκας, 102) Δημ. Σχολ. Καστανέας Καλαμπάκας, 103) Δημ. Σχολ. Καταφύτου Καλαμπάκας, 104) Δημ. Σχολ. Κερασούλας Καλαμπάκας,

105) Δημ. Σχολ. Κλεινοῦ Καλαμπάκας, 106) Δημ. Σχολ. Κορυδαλλοῦ Καλαμπάκας, 107) Δημ. Σχολ. Κρύας Βρύσης Καλαμπάκας, 108) Δημ. Σχολ. Μαλακασίου Καλαμπάκας, 109) Δημ. Σχολ. Ματονερίου Καλαμπάκας, 110) Δημ. Σχ. Μεγάλης Κερασιᾶς Καλαμπάκας, 111) Δημ. Σχολ. Μηλέας Καλαμπάκας, 112) Δημ. Σχολ. Μουργκαίου Καλαμπάκας, 113) Δημ. Σχολ. Ἐπροκάμπου Καλαμπάκας, 114) Δημ. Σχολ. Ὀξυνείας Καλαμπάκας, 115) Δημ. Σχολ. Ὀρθοβουνίου Καλαμπάκας, 116) Δημ. Σχολ. Παλαιχωρίου Καλαμπάκας, 117) Δημ. Σχολ. Παναγιᾶς Καλαμπάκας, 118) Δημ. Σχολ. Πλατανίστου Καλαμπάκας, 119) Δημ. Σχολ. Σαρακίνης Καλαμπάκας, 120) Δημ. Σχολ. Σκεπαρίου Καλαμπάκας, 121) Δημ. Σχολ. Σταγιάδων Καλαμπάκας, 122) Δημ. Σχολ. Τριφυλλίων Κα-

λαμπάκας, 123) Δημ. Σχολ. Τρυγόνος Καλαμπάκας, 124) Δημ. Σχ. Μακρυχωρίου Γ' Περιφ. Λαρίσης, 125) 3ου Δημ. Σχολ. Βόλου Α' Περιφ. Μαγνησίας, 126) Δημ. Σχ. Σκοπέλου Α' Περιφ. Μαγνησίας, 127) Δημ. Σχολ. Ἀγίας Παρασκευῆς Α' Περιφ. Τρικάλων, 128) Δημ. Σχολ. Κεραμιδίου Β' Περιφ. Τρικάλων, 129) Δημ. Σχολ. Κονίσκου Β' Περιφ. Τρικάλων, 130) Δημ. Σχολ. Κρήνης Β' Περιφ. Τρικάλων, 131) 1ου Δημ. Σχολ. Νεοχωρίου Β' Περιφ. Τρικάλων, 132) Δημ. Σχολ. Πηνειᾶδος Β' Περιφ. Τρικάλων, 133) Δημ. Σχολ. Λιβαδοχωρίου Γ' Περιφ. Τρικάλων, 134) Δημ. Σχολ. Μοσχοφύτου Γ' Περιφ. Τρικάλων, 135) Δημ. Σχολ. Δρυσοβούνου Βοΐου, 136) Δημ. Σχολ. Νεαπόλεως Βοΐου, 137) Δημ. Σχολ. Βαπτιστοῦ Κιλκίς, 138) Δημ. Σχολ. Καρυδιάς Α' Περιφ. Κομοτηνῆς.

Παρακαλοῦμε, σχεδιάστε μας ἐδῶ κάτι...

...καὶ στείλτε τὸ μας

Σὰς ὁρέσει νὰ σχεδιάζετε :

Ἄν ναι, θὰ θέλαμε νὰ σὰς γνωρίσωμε. Πάρτε ἓνα μολύβι εἰς ἓνα στυλό, κοινὸ ἢ διαρκείας, καὶ σχεδιάστε στὸν λευκὸ χῶρο ὅ,τι θέλετε. Ἐνα δέντρο, τὸ σπῆί σας, ἓναν φίλο σας, κάτι φανταστικόν, ὁδίαφορον τί... Ἐστὼ καὶ ἂν τὸ σχέδιόν σας εἴη ὀδυνηρὸν, θὰ λάβετε ἓνα γράμμα μας μετὰ κρίσεως καὶ μετὰ ὑποδείξεως γιὰ νὰ ἀναπτύξετε καὶ νὰ σταθεροποιήσετε γρηγορὰ τὰς ἱκανότητές σας.

Μαζὶ θὰ λάβετε καὶ ἓνα πολυτελὲς ἐνημερωτικὸ τεύχος γιὰ τὰ μαθήματά μας σχεδίου - ζωγραφικῆς δι' ἀλληλογραφίας, πού, ὅν τὸ θελήσετε, θὰ σὰς κἂν νὰ περάσετε πολὺ σύντομα ἀπὸ τὸ συνηθισμένον ἐρασιτεχνικὸν σκισπῶμα εἰς ἓνα γερὸ καὶ θετικὸν σχέδιον τοῦ ἐξελιγμένου καλλιτέχνη. Θὰ γνωρίσετε τὰ τόσα ἐνδιαφέροντα τεχνικὰ μέσα καὶ τὰ μυστικὰ σχεδίου

καὶ τῆς ζωγραφικῆς καὶ γρήγορα τὸ σχέδιόν θὰ γίνη γιὰ σὰς τὸ μέσο ἐκφράσεως τῆς προτιμήσεώς σας. Ἐμπρός, λοιπόν. Σχεδιάστε ἀμέσως τώρα κάτι ὅ, αὐτὸν τὸν χῶρον καὶ στείλτε τὸ μας. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ ἐκκίνημά σας γιὰ ἓναν νέον κόσμον, μαγικόν...

ΑΒΟ
ΣΧΟΛΗ ΣΧΕΔΙΟΥ — ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
Ἀθῆναι: Πανεπιστημίου 10
(Τηλ. 617.811)
Θεσσαλονίκη: Τσιμισκή 68 (Τηλ. 32.370)

ΟΝΟΜΑ.....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.....
Τ.Τ.....
ΑΣΧΟΛΙΑ.....
Τηλ.....

Γιὰ κάτω τῶν 18 ἐτῶν, ἡλικία...
(ἔσωκλείστε δρχ. 4 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδα ἀποστολῆς)

139) Δημ. Σχολ. Γοματίου Στα-
γείρων, 140) 9ου Δημ. Σχολ. Ξάν-
θης, 141) Δημ. Σχολ. Χουλιαρά-
δων Ιωαννίνων, 142) Δημ. Σχολ.
Αρμάτων Κονίτσης, 143) Δημ.
Σχολ. Ανατολής Ξερσίου Κρή-
της, 144) 1ου Δημ. Σχολ. Ξερ-
σίου Κρήτης, 145) Δημ. Σχολ.
Ορεινού Ξερσίου Κρήτης, 146)
Δημ. Σχολ. Βαθέος Μεγανησίου
Λευκάδος, 147) 1ου Δημ. Σχολ.
Πολιχνίτου Λέσβου.

*

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Σχολ. έτους 1972 - 1973

Η Έφορεία του Έλληνικού Έρυ-
θρου Σταυρού Νεότητος προκηρύ-
σει διαγωνισμό μεταξύ των ομά-
δων Ε.Ε.Σ.Ν. κατά το σχολ. έτος
1972 - 1973 δια Βραβείον Α' 3.000
και δια Βραβείον Β' δραχμαί 2.000.

Τα ποσά και των δύο βραβείων
θα δοθούν εις σχολικά είδη ή γεωρ-
γικά εργαλεία, της προτιμήσεως
των βραβευθησόμενων.

Αί ομάδες Ε.Ε.Σ.Ν. αί όποίαι
έπιθυμούν να μετάσχουν του δια-
γωνισμού, θα άποστείλουν έκθε-
σιν δράσεως των δια του Διευθυν-
τού του Σχολείου των προς τον
Έπιθεωρητή των Σχολείων της
περιφέρειας των, προς διαβίβασιν
μέχρι τέλους Ιουλίου, 1973, εις
τά γραφεία του Ε.Ε.Σ.Ν. (όδός
Λυκαβηττού 1 Αθήνας).

Αφού συγκεντρωθούν όλαί αι
προτάσεις των κ.κ. Έπιθεωρητών,
πενταμελής Έπιτροπή αποτελουμέ-
νη εκ τριών αντιπροσώπων του
Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεό-
τητας, δύο Έπιθεωρητών, ενός της
Μέσης και ενός της Δημοτικής, των
έν Αθήναις και Πειραιεί Έκπαι-
δευτικών Περιφερειών, θα κρίνη εις
ποιάς ομάδας θ' άπονεμηθούν τα
άνωτέρω δύο Βραβεία, λαμβανομέ-
νων υπ' όψιν των τομέων δραστη-
ριότητος, των συνθηκών και των
εις την διάθεσιν των διαγωνισθη-
σόμενων μέσων.

*

ΑΞΙΕΠΑΙΝΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ο Ε.Ε.Σ.Ν. επαινεί και συγ-
χαίρει τους ως έπεται μαθητάς, οι
όποιοι, ως μάς γράφουν οι κ.κ.
Δ)νταί των, άνευδρον άπολεσθέντα
χρήματα και αντικείμενα και τα πα-
ρέδωσαν εις τους δικαιούχους.

1) Ιωάννης Τσάνος, 1ου Δημ.
Σχολ. Αγίου Ιωάννου Ρέντη, 2)
Χρίστος Ζησάκος, Δημ. Σχολ.

Ηλιουπόλεως Παιονίας, 3) Μόρφω
Αναγνώστου, Σωτ. Κακαγιάννης
και Σοφία Πιμπαχειρίδου, Δημ.
Σχολ. Παλατισίων Ημαθίας, 4)
Αντώνιος Αντωνιάδης, 2ου Δημ.
Σχολ. Αργους Ορεστικού, 5) Εύ-
στράτιος Δένης και Κων)νος Παπα-
φωτίου 2ου Δημ. Σχολ. Αιγινίου
Πιερίας, 6) Αικατερίνη Βαλσαμίδου
2ου Δημ. Σχολ. Χρυσουπόλεως Κα-
βάλας, 7) Απόστολος Αύγερινίδης,
Δημ. Σχολ. Άνω Ποροίων Σιντι-
κής, 8) Βασίλειος Καλκούκος, Δημ.
Σχολ. Πυριωτίκων Ναυπλίας, 9)
Βασίλειος Μακρής, Δημ. Σχολ. Α-
λεποσπίτων Φθιώτιδος, 10) Θεό-
δωρος Δογραμμάτζης, 1ου Δημ.
Σχολ. Σητείας, 11) Κων)νος Κα-
λαϊτζάκης και Χριστόδουλος Φα-
σουλάκης, 1ου Δημ. Σχολ. Κρου-
σώνος Ηρακλείου.

ΒΡΑΒΕΥΣΙΣ

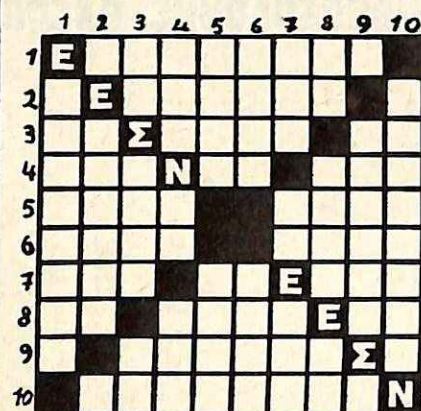
ΠΙΝΑΚΟΣ ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ

Εις τον ώργανωθέντα υπό του
Βουλγαρικού Ε.Σ. Νεότητος, επ'
ευκαιρία της 50ης έπετειού από
της ιδρύσεώς του, Διεθνή διαγω-
νισμόν ζωγραφικής «Τά χρυσά μο-
λύβια» κατά το συνελθόν από 9-20
Ιουλίου 1972 εις Βάρναν Συνέδριον
Ε.Σ.Ν. των εύρωπαϊκών χωρών
έλαβον μέρος 15.000 μαθηταί και
σπουδασταί 26 χωρών.

Εις τον ως άνω διαγωνισμόν, εις
όν μετέσχε και ή Ελλάς, τὸ Β'
Βραβείον άπενεμήθη εις την Έρυ-
θροσταυρίτισσαν μαθήτριά του Β'
Γυμνασίου Θηλ. Αθηνών Μαρίαν
Κοιλάκου, δια τὸν πίνακά της «Τὸ
Έλληνικό χωριό».

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

Οριζοντίως και καθέτως

1. Έποχή του έτους.
2. Έκει περιμένουμε το λεωφορείο.
3. Προσωπική άντωνυμία (άντι-
στρόφως) — βασιλεύς — ξένη
άποστολή (άντιστρόφως).
4. Το 7ο γράμμα της αλφαβήτου
(άνορθόγραφον) — Παρατατι-
κός του ρήματος είμι — Αριθ-
μητικόν (άντιστρόφως).
5. Περιοχή της Πελοποννήσου —
ΑΜΟΤ.
6. Σάν — Νόμισμα.
7. Η νύχτα (άνορθόγραφη) — νό-
τα (άντιστρόφως) — Προσω-
πική άντωνυμία.
8. Τα 2)5 της ΑΣΔΕΝ — Κοντά
(δημοτική, άντιστρόφως) — Το
14ο γράμμα της αλφαβήτου.
9. Τας ενώσεις του εξετάζει ή
όργανική χημεία.
10. Υπάρχει και ιατρική.....

ΕΛΕΝΗ ΧΕΙΜΑΡΙΟΥ Β' Γυμν. Αθην.

ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Στο ιατρείο : Μετά τη σχετική
εξέταση ο γιατρός άποφαινεται :

—Οί ρίζες είναι σάπιες και θα
προσπαθήσω να τις σπάσω.

Ο πελάτης :

—Ήρθα εδώ με την ιδέα ότι εΐ-
σαστε οδοντογιατρός· δεν ήξερα πως
είσαστε ... ριζοσπάστης!

*

Ο Τοτός ταξιδεύει για πρώτη
φορά με τον ύπόγειο σιδηρόδρομο.
Σ' όλη τη διαδρομή έσώπαινε, μόλις
όμως βγήκε από την σήραγγα γύ-
ρισε και είπε στη μητέρα του :

—Τι γρήγορα πού τρέχει, μαμά,
αυτό το τραίνο. Πέρασε κοτζά νύ-
χτα σε λίγα λεπτά της ώρας!

Έρυθροστ. ΝΙΟΒΗ Βόλος

*

ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

Δάσκαλος : Ποιά διαφορά
ύπάρχει μεταξύ ήλεκτρισμού και
κεραυνού;

Μαθητής : Τόν ήλεκτρισμό
τόν πληρώνουμε, ενώ ο κεραυνός
πέφτει δωρεάν.

*

Πατέρας : Γιατί παιδί μου
παίρνεις συνεχώς πέντε, και δεν
προσπαθείς να πάρης έναν μεγα-
λύτερο βαθμό;

Υίός : Γιατί όποιος θέλει τα
πολλά, χάνει και τα λίγα.

ΕΛΕΝΗ ΧΕΙΜΑΡΙΟΥ
Β' Γυμν. Θηλ. Αθηνών

Κ. Α. ΣΦΑΕΛΛΟΥ

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΧΙΟΝΙΑ

Βαρυχειμωνιά. Γκρίζα σύννεφα φοβέ-
ριζαν από μέρες τις βουνοπλαγιές,
και τώρα, στο δειλινό, άμέτρητα κοπάδια
άσπρες πεταλούδες ξεχύθηκαν και κά-
θισαν, διστακτικά στην άρχή πάνω στα
δέντρα, στα φυτά, έπειτα σιγά - σιγά σκε-
πάσανε τις στέγες, τους φράκτες, το
χώμα.

—Μάνα, χιονίζει! έλεγε στη μητέρα της,
την κυρά Χρύσα ή δωδεκάχρονη Σμαραγ-
δή.

—Ας χιονίζει, άποκρινόταν εκείνη. Ξύ-
λα έχουμε μπόλικα. Και δέκα πέντε μέρες
αν κρατήσει ή χιονιά, το τζάκι δε θα
μείνει πεντασμένο. Όσπρια μάς βρίσκονται.
Και χτέσι εξύμωσα...

—Λες να το στρώση;

Η μάνα συμβουλευτηκε τον ουρανό.

—Χμ... νυχτώνει... Κι αν ρίχνη όλο-
νυχτίς θα τ' σκεπάσει όλα.

—Αμ, τότε πως θα πάμε αύριο στο
σχολείο;

—Όταν τα χιόνια είναι πολλά, κανείς
δεν θα πάη.

Η μικρή έμεινε λίγο άμίλητη χαζεύον-
τας τις άσπρες πυκνές νιφάδες.

—Μάνα... ξέρεις τι μ' άρέσει; είπε σε
λίγο.

—Τι;

—Να καμαρώνω τον καπνό καθώς βγαί-
νει από τις καμινάδες των σπιτιών. Μου
φαίνεται σαν να τον άκούω να λέη :

«Με βλέπετε; μ' έστειλε ή μάνα μου ή
φωτιά για να σας πω να μη φοβάσθε
όσο εκείνη σας διαφεντεύει από το κρύο.

—Ούφ! άσε τις πολυλογίες.

—Γιατί, καλέ μάνα; Σαν βλέπεις τις
καμινάδες να καπνίζουν δεν νοιώθεις πως
κι άλλοι άνθρωποι ζουν εδώ πλάι μας;

Πως μαγειρεύουν, ψήνουν κάστανα στη
χόβολη ή κουβεντιάζουνε κοντά στο τζά-
κι, κ' έτσι δεν είμαστε όλομόναχοι στον
κόσμο;

—Ναι... δίκιο έχεις... Μά κάλλιο κάτσε
να διαβάσης, πώς δεν πιάς αύριο σχολείο.

Η κυρά Χρύσα σωστά είχε μαντέψει.

Όλονυχτίς το χιόνι άθόρυβο, πυκνό έπεφτε
άσταμάτητα δίνοντας σε όλα μορφήν
άσυνήθιστη. Είχε σωρευτή τόσο άφθονο
στο πεζούλι των παραθύρων, ώστε το
πρωί τ' άνοίξανε με δυσκολία.

—Έξω από το χωριό το χιόνι θάνη
δύο σπιθαμές, είπε ο πατέρας της Σμα-
ραγδής, ο κύρ Χρήστος. Πάω στο περι-
βάλλο να τινάξω από τα ξινά το χιόνι.

Η γυναίκα του έβγαλε την άποφασί :

«Δεν είναι καιρός για σχολείο». Τα τρία
μεγαλύτερα παιδιά την άκούσανε με χαρά,
μα ενώ τα δύο άγόρια βγήκαν στην αυλή
να παίξουνε χιονιές ή Σμαραγδή κόλλησε
τη μύτη της στο τζάκι.

—Δες πως καπνίζουν οι καμινάδες,
έκανε με κρυφή άναγάλιασι. Σ' όλα
τα τζάκια ανάβει φωτιά — παντού οι
άνθρωποι άντιμάχονται το κρύο και δου-
λεύουν.

—Έλα λοιπόν να δουλέψης κ' εσύ,
της φώναζε ή μητέρα της. Πάρε να κα-
θαρίσης τις πατάτες ως ότου ταίσω το
μυρό.

Η Σμαραγδή έβαλε έμπρός της ένα
καλάθι πατάτες κι άρχισε να τις παστρεύη.

Μα ταυτόχρονα έριχνε συχνά ματιές άπ'
το παράθυρο. Αχ! αυτός ο καπνός, καθώς
έβαινε σκορπώντας τις χιονονιφάδες, πόσο
την συντρόφευε. Της φαίνονταν πως της
μιλούσε, πως της έλεγε : «Δεν είστε μο-
νάχοι. Κάθε σπίτι είναι και μια φωλιά
γεμάτη ζωή. Κάτω από κάθε στέγη χτυ-
πούν καρδιές. Αν λείπουν από τις αυλές
οι άνθρωποι, ή παρουσία μου σου δείχνει
πως υπάρχουν εδώ κοντά σας». Μα ενώ
το βλέμμα της πλανιόταν έξω, πρόσεξε
κάτι.

—Μάνα, ξανάπε σε λίγο. Η κυρά
Βαγγέλω είναι άρρωστη;

—Δεν ξέρω.

—Λέει;

—Δεν ξέρω.

Η κυρά Βαγγέλω ήταν μια γριά που
ζούσε παντέρμη σ' ένα σπίτι λίγο
πιο πέρα. Χήρα, είχε παντρεύει τη μονα-
χοκόρη της στην Αμερική και τώρα έμε-
νε στο χωριό όλομόναχη.

Τέτοιαν ώρα δεν μπορεί να κοιμάται,
ξανάπε ή μικρή.

—Τι σουρθε κι όλο για την κυρά Βαγγέ-
λω μιλάς; τη ρώτησε ή μητέρα της.

—Νά!... βλέπω πως... από όλα τα
σπίτια του χωριού το δικό της είναι το
μόνο που ή καμινάδα του δεν καπνίζει.

—Ε! τα ξύλα θα κάηκαν πιά και μένει
ή χόβολη τόρρα.

—Μά ούτε χτέσι έκάπνιζε, ούτε πρωί-
πρωί, ούτε τώρα... Καλά... τόσες ώρες
ούτε ένα κούτσουρο δεν έριξε στη φω-
τιά; Κ' έπειτα, αν το τζάκι έκαιγε, ή
καμινάδα θάταν ζεστή και δεν θα μά-
ζευε τριγύρω της τόσο χιόνι.

Η κυρά Χρύσα πλησίασε το παρά-
θυρο και κοίταξε. Πραγματικά στο σπίτι
της κυρά Βαγγέλως όλα τα παράθυρα
μένουν κλειστά κι όπως σωστά παρατή-
ρησε ή Σμαραγδή, γύρω από την καπνο-
δόχο ήταν σωριασμένο άφθονο χιόνι —
άπόδειξη πως ήταν όλότώρα κρύα.

—Παράξενο, μουμύρισε.

—Μήπως δεν έχει ξύλα;

—Τι ιδέα! Γεμάτος είναι ο λόγγος,
είπε ή μάνα.

—Ναι, αλλά είναι γριά και δεν έχει
ζωντανό, ξανάπε το κορίτσι. Προχτές,
όταν γυρνούσε ο πατέρας με φορτωμένο,
το μυλάρι ξύλα, ξέρεις τι την άκούσα
να λέη;... Όποιος έχει καλονοικοκύρη
έχει και ξύλα.

—Και γιατί δεν έγύρευε;

—Αμ, δεν την ξέρεις; Είναι πολύ
περήφανη και ποτέ δεν ζητάει το παρα-
μικρό. Να πεταχτώ ως εκεί να της πάω
καμιάσα; πρότεινε ή μικρή.

—Είπε το σάλι σου στους ώμους σου
και τρέχα σαν το πουλάκι, να δώμε τι
συμβαίνει, είπε ή κυρά Χρύσα.

Πριν ή μάνα άποσώση το λόγο της
ή Σμαραγδή βρέθηκε κιάλας έξω. Στην
άποθήκη βρήκε το δίδυμο άδερφό της,
το Σταμάτη, που λιάνιζε ξύλα.

—Τι τα θές; τη ρώτησε βλέποντάς
την να φορτώνεται μια μεγάλη άγκυλιά.

—Θα τα πάω στην κυρά Βαγγέλω.
Απόμεινε φαίνεται χωρίς ξύλα, γιατί
βλέπω πως το τζάκι της είναι σβηστό.

Τὸ άγόρι σήκωσε τους ώμους.

—Μπ! Χτές νωρίς, όταν γυρνούσαμε
από το σχολείο, την είδα από μακριά
ν' άνηφορίζη προς το λόγγο κρατώντας
το τσεκούρι στο χέρι. Σίγουρα πήγαινε
για ξύλα.

Η Σμαραγδή έμεινε συλλογισμένη.

—Μην είναι άρρωστη λοιπόν;

Χωρίς να περιμένει άπάντησι από τον
άδερφό της ώρμησε προς το σπίτι της
γριάς. Άνέβηκε το μοναδικό σκαλοπάτι
και με τις δύο παλάμες χτύπησε δυνατά.
«Κυρά Βαγγέλω! Κυρά Βαγγέλω!...».
Ούτε μιλή ούτε καλιά. Μονάχα ο σκύλος,
δεμένος κάτω από το ύπόστεγο, γαύγισε
άντι για άπόκρισι. Το κορίτσι ξαναχτύ-
πησε δυνατότερα.

—Κυρά Βαγγέλω! Ξαναφώναξε. Έγώ
μαι, ή Σμαραγδή.

Βουβαμάρα και πάλι. Τὸ παιδί έσκυφε
και κοίταξε από την κλειδαρότρυπα. Τὸ
σπίτι ήταν συγυρισμένο, αλλά το τζάκι
σβηστό. Πήρε μια πέτρα και μ' αυτή
χτύπησε στην πόρτα. Καμμί άπάντησι
και πάλι. Μονάχα ο σκύλος, νοιώθοντας
πως ο έπισκεπτής ήταν φίλος, τέντωνε
την άλυσίδα του όσο μπορούσε και κου-
νούσε την ούρα του γαυγίζοντας. «Μην
έπαθε τίποτα; Μή δεν μπορεί να σηκωθή
άπ' το κρεβάτι; συλλογίστηκε ή Σμα-
ραγδή. Άπελπισμένη, έκανε τον γύρο
του σπιτιού και προσπάθησε να δη από
τις χαραμάδες των παραθύρων. Τὸ κρεβά-
τι ήταν στρωμένο. Η κυρά Βαγγέλω
δεν ήταν κρεβατωμένη, όπως φοβήθηκε,
μα δε φαίνονταν πονθενά. Και ή λεκάνη του
ζυμώματος πλάι στο τζάκι έδειχνε πως
ή νοικοκυρά δε σκόπευε να λείψη πολύ.

Τρέχοντας ξαναγύρισε σπίτι.

—Ε, τι βρήκες; Τι έχει; τη ρώτησε
ο άδερφός της.

—Όχι... λείπει... το σπίτι είναι έρημο...

Μόνο ο Μούργος είναι δεμένος κάτω
από το ύπόστεγο.

Τὰ δύο άδελφια κοιτάχτηκαν με άπο-
ρία.

—Τότε... τότε... δε γύρισε από το
λόγγο, είπε ο Σταμάτης.

—Έτσι φαίνεται... Άς να τη σκέπασε
το χιόνι!

—Ποιος ξέρει...

—Πρέπει να τρέξουμε να τη βρούμε,
χωρίς να χάνουμε στιγμή. Μπορεί στο
μεταξύ να ξεπαράσση.

—Πως θα τη βρούμε σ' όλόκληρο δά-
σος;

—Να παρουμε το Μούργο μαζί μας...

Έκείνος θα βρή τις πατημασιές της.

—Α, σωστά.

Στράφηκε στον όκταχρονο Στέλιο και
πρόσταξε :

—Μην πής στη μάνα που πηγαίνομε.

Η Σμαραγδή στο μεταξύ τρύπωσε στο
σπίτι, τράβηξε μια μάλλινη κουβέρτα κ'
άρπαξε από το ράφι το μπουνκαλάκι με το
ταίπιον, «Πάμε!» είπε στον άδερφό της.

Φτάσανε στο σπίτι της Βαγγέλως και
ζυγώσαν στο ύπόστεγο. Ο Μούργος σαν
να κατάλαβε πως έρχονταν για καλό στη-
λωσε τα μάτια επάνω τους κουνώντας
την ούρα, κι ο Σταμάτης, ενώ τον έλυνε,
του κουβεντιάζε φίλικα : «Πούναι ή κυρά
σου; Η Βαγγέλω... Πούναι ή Βαγγέ-
λω;»

Δεν πρόλαβαν καλά - καλά να τον λύ-
σουν κ' εκείνος ώρμησε έμπρός. Θά
έτρεξε έτσι καμμίά έκασοστη μέτρα και
έπειτα σταμάτησε δίνοντας τον καιρό στα
δύο παιδιά να τον προλάβουν. Όσμήστηκε
δεξιά κι άριστερά το χιονισμένο χώμα.

Ήπειτα διστακτικά, σταματώντας κάθε πέντε έξι μέτρα για να βεβαιωθεί πως δεν ελάττωσε, πήρε το δρόμο προς το δάσος. Αμύλητα, λαχανιασμένα τὰ ἀδελφια τὸν ἀκολουθοῦσαν βουτώντας μιὰ σπιθαμὴ μέσα στὸ χιόνι. Θὰ προχώρησαν ἐπὶ πάνω ἀπὸ ἐξακόσια μέτρα κι ὁ Σταμάτης κοίταξε γύρω του χαρούμενος. «Καλὰ πάμε! φώναξε. Ἐδῶ πάνω - κάτω εἶδα γῆς τὴν κυρὰ Βαγγέλω. Μπράβο, Μοῦργο! Μπράβο!»

Ἐφτάσαν ἐπὶ ὡς τὸ δάσος κ' ἡ Σμαραγδὴ, ἀποσταμένη, σταμάτησε.

—Μὴ στέκεσαι! τῆς φώναξε ὁ ἀδερφός της. Περπάτα νὰ μὴν ξυλιάσῃς.

Ἡ μικρὴ ἔρριξε στὴ ράχι της σὰ δεύτερο πανωφόρι τὴν κουβέρτα πού κουβαλοῦσε καὶ προχώρησε θαρρετὰ. Πάνω ἀπὸ μισὴν ὥρα πάλαιαν μὲ τὸ χιόνι καὶ μετὰ τὸ κρύο, ἐνῶ ὁ Μοῦργος τότε προπορεύονταν, τότε γύριζε κοντὰ τους σὰν νὰ τοὺς ἔλεγε νὰ βιαστούν, νὰ κάνουν γλήγορα, νὰ προλάβουν. Ἐφθονοὺ τὸν ἔχασαν ἀπὸ τὰ μάτια τους. «Τὶ γίνῃ;» ἀναρωτήθηκαν τὰ δυὸ ἀδελφια. Μὰ σχεδὸν ταυτοχρόνα τὸν ἄκουσαν νὰ γαυγίξῃ μηχανιασμένα ἀριστερότερα τους. Ὁ Σταμάτης ἔσφιξε δυνατώτερα γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο τὸ ἐξέλο πού κρατοῦσε σὰ ραβδὶ κ' ἔτρεξε πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἀκούονταν τὰ γαυγίσματα. Ὁ Μοῦργος στεκόταν μπροστά σ' ἕνα δέντρο κ' ἔσκαβε μὲ τὰ πόδια του τινάζοντας τὸ χιόνι.

—Φαίνεται πὼς τὴ βρῆκε! φώναξε ἡ Σμαραγδὴ.

Πραγματικά, στὴν κουφάλα τοῦ γερικοῦ δέντρου εἶχε ζαρῳεῖ ἡ Βαγγέλω. Εἶχε πετάξει παρέκει, τὸ δεκάτι τὰ ξερόκλαδα κ' εἶχε ζητήσει καταφύγιο ἐκεῖ, ἐλπίζοντας ἴσως πὼς ἡ χιονοθύελλα ἦταν περαστικὴ καὶ θὰ μπορούσε ἀργότερα νὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο της. Μὰ τὸ χιόνι, ἀντὶ νὰ σταματήσει, πύκνωσε. Ἡ νύχτα ἀπλώθηκε. Κ' ἡ γριουλά ἀπόμεινε ἐκεῖ τουρτουρίζοντας. Τὸ χιόνι ὅσο πήγαινε ψήλωνε βάζοντας μπροστά της ἕνα φραγμό. Σιγὰ - σιγὰ ἔπεσε σὲ νάρκη.

Ὁ Μοῦργος τώρα ἔδωκε ἀπὸ μπροστά της τὸ χιόνι μὲ τὰ πόδια του καὶ μὲ τὴ θερμὴ γλῶσσα του ἔγλειψε τὸ πρόσωπό της, σὰν νὰ προσπαθοῦσε ἐπὶ νὰ τὴν ξαναφέρῃ στὶς αἰσθήσεις της. Τὰ δυὸ παιδιὰ ἔτρεξαν κοντὰ της. Τὴ σκεπάσανε μὲ τὴν κουβέρτα καὶ ἄρχισαν νὰ τῆς τρίβουν τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια. Τὸ παγωμένο αἷμα της κυκλοφόρησε, τὰ βλέφαρά της τρεμόπαιξαν. «Τὸ τοῖσιπορο.. Νὰ τὴν ποτίσωμε τοῖσιπορο!» φώναξε ἡ Σμαραγδὴ. Ἐβάλαν ἀνάμεσα στὰ δόντια της τὸ μπουκάλι καὶ τῆς ἔρριξαν μιὰ μεγάλη γουλιὰ! Ἡ κυρὰ Βαγγέλω ἀνοῖξε τὰ μάτια καὶ στέναξε.

—Πιές, θειά, πιές! Τὴ συμβούλευε ὁ Σταμάτης.

Ἦπιε δυὸ τρεῖς γουλιές ἀκόμα καὶ σιγὰ - σιγὰ συνήλθε.

—Σήκω νὰ πάμε σπῆτι.

Ἡ γριά δοκίμασε νὰ σηκωθῇ, μὰ εἶχε σκερῶσει ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν ἀκίνησία. Τὴν ἔτριψαν καλὰ καὶ σὲ λίγο μπόρεσε νὰ πάρῃ τὰ πόδια της. Μὰ ἦταν τόσο ἐξαντλημένη, ὥστε μὲ κόπο σερνόταν κι ἄς τὴν ἐστήριζαν δεξιὰ καὶ ἀριστερά της τὰ δυὸ παιδιὰ. Κάθε πέντε - ἕξι βήματα σκόνταβε, ἐλύγιζαν τὰ πόδια της κ' ἔπερτε. Τότε μὲ κόπο ἔπρεπε νὰ τὴ στήνουν στὰ πόδια της.

Μὰ τὸ χειρότερο ἦταν πὼς βραδυπορώντας ἐπὶ ἡ παγωνιά τὰ διαπερνοῦσε

περισσότερο. Τώρα ἐνοιοῦσαν κ' ἐκεῖνα τὰ πόδια τους νὰ μουδιάζουν καὶ τὰ δόντια τους γτυποῦσαν ἀσυγκράτητα ἀπὸ τὸ κρύο. «Κουράγιο, καλὲ θεῖο!» τῆς ἔλεγαν κάθε τόσο. Μὰ ἐνοιοῦσαν καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ πὼς τὸ ἔργο πού εἶχαν ἀναλάβει ἦταν μεγαλύτερο ἀπὸ τὶς δυνάμεις τους.

Μεσημέριασε καὶ δὲν εἶχαν κάνει οὔτε τὸ τρίτο ἀπὸ τὸ δρόμο ὡς τὸ χωριό. Κι ἂν ἐξακολουθοῦσαν νὰ περπατοῦν τόσο ἄργά, οἱ δυνάμεις τους δὲν ὄ' ἄντεχαν γιὰ πολὺ, καὶ θὰ τοὺς προλάβαινε τὸ βράδυ. Ὁ Σταμάτης γύρισε καὶ εἶδε τὴν ἀδερφή του κατάνυκτη, λαχανιασμένη.

—Πρέπει ν' ἀντέξουμε νὰ βγῶμε ἀπὸ τὸ λόγγο... Ἀπὸ καὶ καὶ πέρα ἴσως κάποιος μᾶς δῇ ἀπὸ μακριά...

Ἡ Σμαραγδὴ κύνησε καταφακτικά τὸ κεφάλι - μὰ ἦταν φανερό πὼς κύνεισε νὰ ἐξαντληθῇ.

—Ἐκτός ἀν... προτιμᾷς νὰ τρέξῃς μόνη σου ὡς κάτω, νὰ ζητήσῃς νάρθουν νὰ βοηθήσουν.

—Δὲν θὰ σ' ἀφήσω μόνη! φώναξε ἀποφασιστικά τὸ κορίτσι.

Στάλανε τὸ κορίτσι τῆς καὶ προχώρησαν καμμιὰ δεκακτὰ μέτρα ἀκόμα προσπαθώντας νὰ κρύψῃ τὴν κούρασί της.

Ἐφθονοὺ ἀκούστηκε μακρινὸ τροκάνι. Ὁ Μοῦργος ὤρμησε γαυγίζοντας στὴν κατεύθυνσι ἐκεῖνη. Προχώρησε καμμιὰ ἑκατοστὴ μέτρα, σταμάτησε κι ἄρχισε πάλι νὰ γαυγίξῃ μ' ὅση δύναμι εἶχε.

—Ἀκούσες τὸ τροκάνι; ἔκανε ὁ Σταμάτης.

—Ναί... εἶναι ἀπὸ μεγάλο ζῷο...

Ἀκούονταν κ' ἐκεῖνοι τὴν ἴδια κατεύθυνσι... Κι ἀπὸ ἕνα ξέφωτο εἶδαν τρεῖς ἀνθρώπους ν' ἀνφορίζουν μ' ἕνα μουλάρι. «Πάμε νὰ τοὺς ἀνταχώσουμε». Ἡ ἑλπίδα τοὺς ἔδωσε καινούργια δύναμι καὶ προχώρησαν καμμιὰ ἐξηντακτὰ μέτρα ἀκόμα. Τώρα ξεχωρίζαν καθαρώτερα τὴ μικρὴν ομάδα.

—Θαρρῶ, εἶπε ἡ Σμαραγδὴ λαχανιασμένη ἀπὸ τὴν προσπάθεια, θαρρῶ πὼς εἶναι ἡ μούλα μας.

—Τότε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἄντρες θά'ναι ὁ πατέρας... Εἶδε πὼς λείπουμε κ' ἦρθε νὰ μᾶς βρῇ...

Σωστὰ συμπεράνε ὁ Σταμάτης. Ἦταν πραγματικῶς ὁ πατέρας τους. Ὁ μικρὸς Στέλιος δὲν κράτησε εὐτυχία τὸ «μυστικόν» ὅπως τοῦ γύριψε ὁ ἀδερφός του. Μόλις ὁ κύρ Χρήστος γύρισε, ὁ μικρὸς ἔτρεξε νὰ τοῦ πῇ τὴν εἰδησι πὼς «οἱ δυὸ μεγάλοι πήγανε στὸ δάσος νὰ βροῦν τὴν κυρὰ Βαγγέλω». Κ' ἐκεῖνος χωρὶς νὰ γάνῃ καιρὸ σέλλωσε τὸ μουλάρι, φώναξε καὶ δυὸ συγχωρινούς καὶ τράβηξε στὸν ἀνέφορο. «Ἄν καὶ φιλόρηνε ἀκόμα, οἱ πατημασιές τῶν παιδιῶν καὶ τοῦ σκύλου πάνω στὸ χιόνι φαίνονταν ὀλεκάθαρα κ' ἔτσι δὲν ἦταν δύσκολο νὰ βροῦν ποῦ δρόμο εἶχαν πάρει. Κ' ἔπειτα ἀπὸ μισῆς ὥρας δρόμο εἶδαν σὰν σκούρα κηλίδες πάνω στὸ χιόνι ἕνα σκύλο, τὸ Μοῦργο, νὰ ξελαργυγίζεται στὸ γαυγίσμα, λὲς καὶ τοὺς καλοῦσε.

Χρειάστηκαν μισὴν ὥρα ἀκόμα ὡς ὅτου φτάσαν κοντὰ τὰ παιδιὰ, πού, ὑποβαστάζοντας τὴν κυρὰ Βαγγέλω, περισσότερο σέρνονταν παρὰ προχωροῦσαν μέσα στὰ χιόνια. Φόρτωσαν τὴ γριά χέρια στὸ μουλάρι ἀφοῦ τὴν τύλιξαν μὲ μιὰ δεύτερη κουβέρτα, ἀνέβασαν πλάι της καὶ τὴ Σμαραγδὴ γιὰ νὰ τὴν κρατᾷ τάχα, καὶ τράβηξαν πρὸς τὸ χωριό.

Ὁ κύρ Χρήστος εἶχε μεγάλη διάθεσι

νὰ μολλώσῃ τὰ παιδιὰ του. Μὰ σκεφθῆκε πὼς ἂν τὰ δυὸ διδυμα κινδύνεψαν, τὸ κάμανε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ σώσουν μιὰ ἀνθρώπινη ζωή. «Ἄν ἀργοῦσαν μιὰ δυὸ ὥρες ἀκόμα, ἴσως δὲν θὰ προλάβαιναν ζωντανὴ τὴν κυρὰ Βαγγέλω, καὶ δὲν ἔβλεπαν δίκτυο νὰ τὰ μολλώσῃ γιὰ μιὰ τόσο ἱερὴ πρᾶξι. Ἐπρεπε νάναι περήφανος γιὰ τὸ θάρρος τους.

ΕΝΑΣ ΕΠΙΤΑΝΗΣΙΟΣ ΕΥΠΑΤΡΙΔΗΣ ΤΟΥ ΣΤΙΧΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 14)

Θε προσπαθείας γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι δουλωμένων λαῶν : Εἰς τὴν ἀρχὴ ἀνακατεύτηκε σὲ ἀγῶνες εἰς τὴν Ἰταλία, καταδικάσθηκε εἰς θάνατον καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ ἐκπατρισθῇ εἰς τὴν Ἀμερικὴ, ὅπου ἐπίσης ἐπολέμησε γιὰ τὴν ἰδανικὰ τῆς Ἑλευθερίας. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐγύρισε τὸ 1848, ἐπολέμησε μ' ἕνα ἐθελοντικὸν σῶμα ἐναντίον τῶν Αὐστριακῶν. Ἡττηθεὶς κατέφυγε εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ξαναγύρισε εἰς τὴν Ρώμη γιὰ νὰ πολέμησῃ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Ματσίνι, ἡγωνίσθη ἐναντίον τῶν Γάλλων τοῦ Ναπολέοντος Γ', κατέλαβε τὴν Σικελία, τὴ Νεάπολη, ἡγωνίσθη ἐναντίον τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, ἡγωνίσθη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Πεδεμοντίου ἐναντίον τῆς Αὐστρίας. Ἐπίσης ἐπολέμησε τὸ Κράτος τοῦ Πάπα, καὶ τὸ 1870 ἐτάχθη εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Γαμβέτα ἐναντίον τῶν Γερμανῶν.

Τὴ δρᾶσι τοῦ Ἰωσήφ Γαριβαλδῖν συνέχισε ὁ γιός του Ριτσιόττι. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δύο ἐδημιουργήθησαν τὰ ἐθελοντικὰ σώματα, οἱ περιφημοὶ «Γαριβαλδινοί», πού ἐπολέμησαν τοὺς ὁποιοῦσδήποτε τυράννους δυναστευομένων λαῶν. Ἐτσι, οἱ «Γαριβαλδινοί» εὐρέθησαν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Τουρκία. Ἐδρασάν εἰς τὴν Μακεδονία, κ' ἔπειτα κατέλαβαν τὸν Δρίσκον εἰς τὴν Ἡπειρον (Νοέμβριος 1912). Σὲ μιὰ ἀντεπίθεσι ὅμως τῶν Τούρκων, οἱ Γαριβαλδινοὶ ἐξαναγκάσθηκαν σὲ ὑποχώρησι. Εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἄφησαν νεκρὸ καὶ τὸν Λορέντζο Μαβίλη. Ἐνα βόλι τοῦ πέρασε πέρα τὸ πρόσωπο. Ἀναγκάσθηκε νὰ ἀποτραβηχτῇ σ' ἕνα ἐρημοκλήσι, πού ἦταν πρόχειρο νοσοκομεῖο. Ἐκεῖ τὸν βρῆκε ἡ δεύτερη βολὴ στὸ στόμα.

Ἐσφύγησε ψιθυρίζοντας : «Ἐπερίμενα πολλὰς τιμὰς ἀπὸ τοῦτον τὸν πόλεμο, ἀλλὰ ὅχι καὶ τὴν τιμὴ νὰ θυσιάσω τὴ ζωὴ μου γιὰ τὴν Ἑλλάδα!». Χρ. Κ. ΧΑΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΤΟ ΑΙΓΑΙΟΝ ΑΝΑΣΤΑΤΟ

Μέρος Α'

—Ἡ κόρη μου, Στάρκο, δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ γυναῖκα σου, γιατί παντρεύεται ἕναν ἄλλο.

—Ἄλλον; ἔκραξε ὁ Νικόλας Στάρκος. Ἐφτασα λοιπὸν στὴν ὥρα. Ὡστε ἔτσι, παντρεύεται.

—Μέσα σὲ πέντε μέρες.

—Καὶ ποιὸν παίρνει; ρώτησε ἐξαγριωμένος ὁ καπετάνιος.

—Ἐνα Γάλλο ἀξιωματικό.

—Κάποιον φιλέλληνα βέβαια, κάποιον ἀπὸ κείνα τὰ ρεμάλια πού κατέβηκαν γιὰ νὰ χτυπήσουν τοὺς Τούρκους.

—Ναί, Στάρκο.

—Καὶ πὼς τὸν λένει;

—Πρόκειται γιὰ τὸ λοχαγὸ Ἐρρίκο ντ' Ἀλμπάρε.

—Ἐ, λοιπὸν! Ἄν αὐτὸς ὁ κύριος μάθῃ ποῖος εἶσαστε, θ' ἀρνηθῇ νὰ τὴν πάρῃ. Κι ἂν ἡ κόρη σας μάθῃ πὼς φτιάσατε τὴν παρουσίαν σας, θὰ πάψῃ νὰ σκέπτεται πὼς θὰ γίνῃ γυναῖκα τοῦ ντ' Ἀλμπάρε! Διαλύσατε τὸ γάμο σήμερα, γιατί αὔριο θὰ τὰ ξέρουν ξέρουν ὅλα κ' οἱ δυὸ τους!

Ὁ Ἐλιζοῦντο σηκώθηκε, κοίταξε κατὰματα τὸ Στάρκο καὶ εἶπε τρέμοντας : «Ἐγὼ θ' αὐτοκτονήσω, Στάρκο. Κ' ἔτσι δὲ θὰ ντροπιάσω τὸ σπλάγχο μου». «Κ' ἔπειτα; ἀπάντησε ὁ καπετάνιος, δὲ θὰ τῆς μείνῃ ἡ ντροπή; Ὅχι, φίλε μου. Θὰ ζήσης κ' ἡ Χατζὶν θὰ γίνῃ γυναῖκα μου».

Μισὴ ὥρα κράτησε ἡ κουβέντα μὲ παρακάλια τοῦ ἐνός καὶ μὲ φοβέρες τοῦ ἄλλου.

Ὅταν ἔφυγε ὁ Στάρκος ὁ τραπεζίτης ἔμεινε κλεισμένος στὸ γραφεῖο του. Ἡ Χατζὶν καὶ ὁ Χάρης, πού ποτὲ δὲν ἔβλεπαν μὲ καλὸ μάτι τὸ Στάρκο, ἀνησυχοῦσαν ὅσο βλέπανε πὼς ἦτανε στὸ γραφεῖο, καὶ ἀνακουφίσθηκαν ἅμα εἶδαν πὼς ἔφυγε. Μὰ ὁ Ἐλιζοῦντο δὲν ἐκάλεσε κανένα τους τόσῃ ὥρα, καὶ αὐτὸ τοῦς ἔβαζε σὲ ταραχὴ. Ξαφνικὰ ἀκούστηκε ἕνα σιγανὸ χτύπημα τοῦ κουδουνιοῦ του. Ἐτρεξε ὁ Χάρης καὶ τὸν βρῆκε σὲ κακὴ κατάστασι. Ἦταν χλωμός, γερασμένος, ὀλότελα διαφορετικὸς ἀπὸ πρὶν. «Ἡ Χατζὶν;» ρώτησε μὲ φωνὴ πνιγμένη. Ἐνα λεπτὸ ἀργότερα εἶχε παρουσιασθῇ ἡ κόρη του. «Χατζὶν, τῆς εἶπε, πρέπει, παιδί μου..., πρέπει νὰ μὴν τὸν πάρῃς τὸν Ἐρρίκο». Κατάπληκτη ἡ κοπέλλα, βουρκωμένη, φώναξε : «Γιὰ τὸ Θεό, πατέρα, τ' εἶναι αὐτὰ πού λέτε;». «Εἶναι ἀναγκαῖο, Χατζὶν» στέναζε ἐκεῖνος. «Ἀνακαλεῖτε τὸ λόγο πού μᾶς δώσατε; Ξέρετε πὼς πάντα σὰς ὑπακούω. Μὰ τώρα δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω. Τὶ συμβαίνει; Γιατί θὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὸ γάμο μὲ τὸν ἄνθρωπο πού ἀγαπῶ;». «Γιατὶ πρέπει νὰ γίνῃς γυναῖκα ἐνός ἄλλου» ψιθύρισε ὁ Ἐλιζοῦντο. Πιὸ χλωμὴ ἀπὸ πρὶν ἡ Χατζὶν ρώτησε μὲ ἀλλοιωμένη φωνή : «Καὶ ποῖος εἶν' αὐτὸς ὁ ἄλλος;». «Ὁ πλοίαρχος Στάρκος!» — «Αὐτός, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; ...». Λέγοντας αὐτὲς τὶς λέξεις πῆγε νὰ πέσῃ. Μὲ πολλὴ δυσκολία κρατήθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι. Μπόρεσε ὅμως ν' ἀνακτῇ εὐθὺς τὴν αὐτοκυριαρχία της καὶ νὰ πῇ : «Στὴν προσταγὴ σας αὐτὴ, πατέρα,

ὑπάρχει κατὶ τὸ ἀνεξήγητο. Κάποιο μυστικὸ ἴσως ὑπάρχει, πού διστάζετε νὰ μοῦ τὸ ἀποκαλύψετε!» — «Μὴ ρωτᾷς, τίποτα μὴ μὲ ρωτᾷς», ἔκραξε ἐκεῖνος νευριασμένος. — «Ἐτσι λοιπὸν, τίποτα, ἔκανε ἡ κοπέλλα. Πάει καλὰ. Μ' ἂν δὲν πάρω τὸν Ἐρρίκο θὰ προτιμήσω νὰ πεθάνω, παρὰ νὰ γίνω γυναῖκα τοῦ Στάρκου». — «Εἶναι ἀνάγκη, Χατζὶν». — «Πατέρα, καταστρέφεται ἡ εὐτυχία μου!» — «Καὶ ἡ δική μου τιμὴ!» — «Εἶναι δυνατόν νὰ κρέμεται ἡ τιμὴ τοῦ Ἐλιζοῦντο ἀπὸ κανέναν ἄλλον, ἐκτός ἀπὸ τὸν ἑαυτό του;». — «Ναί. Κι αὐτὸς ὁ ἄλλος εἶναι ὁ Στάρκος!», ἔκανε στενάζοντας ὁ τραπεζίτης κ' ἔκρυψε μὲ χέρια πού τρέμανε τὸ παραμορφωμένο ἀπὸ τὴν ὀδύνη πρόσωπό του.

Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ θέαμα ἡ Χατζὶν ἔβαλε ὅλη τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς της καὶ εἶπε φεύγοντας : «Καλὰ λοιπὸν. Θὰ σὰς ὑπακούω».

Ὁ Χάρης, πού στεκότανε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα, τὴν πῆρε, λιπόθυμη σχεδόν, στὰ χέρια του καὶ τὴν πῆγε στὸ δωμάτιό της. Ἐκεῖ σὲ λίγο, πού εἶχε συνελθῇ, ἔμαθε τ' εἶχε συμβῇ. Καὶ τὸ μῖσος πού ἔτρεφε γιὰ τὸν ἐκβιαστὴ Στάρκο μεγάλωσε.

Ὅταν, μιὰ ὥρα ἀργότερα ὁ ντ' Ἀλμπάρε πῆγε στὸ σπῆτι, μιὰ ὑπηρετρία τοῦ εἶπε πὼς δὲν μπορούσε νὰ ἰδῇ τὴ Χατζὶν. Ζήτησε τὸν τραπεζίτη : ἡ ἀπάντησι ἦταν ἀρνητικὴ. Ἐθέλησε νὰ ἰδῇ τὸ Χάρη, ἀλλ' αὐτὸς ἔλειπε. Γύρισε στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ ἀναστατωμένου. Ἀδυνατοῦσε νὰ καταλάβῃ τ' εἶχε συμβῇ. Τὸ ἀπόγευμα, ἐνῶ ἐτοιμαζότανε νὰ ξαναπάῃ στὸ σπῆτι τῆς μνηστῆς του, ἔλαβε μιὰν ἐπιστολὴν πού ἔλεγε : «Ὁ κ. ντ' Ἀλμπάρε παρακαλεῖται νὰ θεωρήσῃ ὅτι ποτὲ δὲν ἔγινε λόγος γιὰ τὸ γάμο του μὲ τὴν δὲν ἔλυντο. Ὁ σχεδιαζόμενος γάμος εἶναι ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ, καὶ ὁ κ. ντ' Ἀλμπάρε παρακαλεῖται νὰ διακόψῃ τὶς ἐπισκέψεις του στὸ σπῆτι τοῦ τραπεζίτη». Κατάπληκτος, βαθυτάτα πονεμένος, διάβασε δυὸ - τρεῖς φορές τὴν ἐπιστολὴν. Διερωτήθηκε τί τάχα νάχε συμβῇ. Μόλις χθὲς ἦταν ὅλα μιὰ χαρά, κ' οἱ προετοιμασίαι γιὰ τὸ γάμο εἶχαν σχεδὸν τελειώσει. Κ' ἡ Χατζὶν ἔδειχνε πὼς τρέφει γι' αὐτὸν τὰ καλύτερα αἰσθήματα. «Ἄ, ὅχι, ὅχι, εἶπε μέσα του. Ἡ Χατζὶν εἶναι ἄθωα. Τὸ γράμμα ἔχει τὴν ὑπογραφή τοῦ Ἐλιζοῦντο. Δὲν ξέρει τίποτα ἐκεῖνη. Αὐτὸς ἀλλάξε τὰ σχέδιά της. Πρέπει νὰ μάθω μὲ κάθε θυσία τί συμβαίνει». Μιὰ κ' ἦταν ἀδύνατον νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸν τραπεζίτη, τοῦ ἔγραψε πὼς ἐννοοῦσε νὰ πληροφορηθῇ τοὺς λόγους πού εἶχαν συντελέσει στὴ διάλυσιν τοῦ γάμου, καθὼς εἶχε καθε δικαίωμα. Δὲν τοῦ δόθηκε ἀπάντησι. Ἐγραψε δεύτερη ἐπιστολὴν, καὶ τρίτη. Ἡ ἴδια σιωπὴ. Ἀπελπισμένος, ἔστειλε ἕνα σημείωμα στὴ Χατζὶν, ἐξορκίζοντάς τὴν νὰ τὸν κατατοπίσῃ, ἔστω κι ἂν ἐπρόκειτο νὰ μὴ ξαναῖδωθουν ποτέ. Τοῦ κάκου ὅμως. «Ἀσφαλῶς, σκέφθηκε, τὸ σημείωμα δὲν ἔφτασε στὰ χέρια της». Προσπάθησε νὰ συνατῇ τὸ Χάρη, καὶ ὅλο ἔκανε βόλτες ἔξω ἀπὸ τὸν τραπεζιτικὸν οἶκο, μ' αὐτὸς δὲν ἔβγαине ἔξω.

κατά διαταγήν του κυρίου του. Πέρασαν δυό μέρες έννευριστικῆς ἀναμονῆς. Τὴν 26 Ὀκτωβρίου πληροφόρηθηκε μιὰ εἰδησι πού τὸν πλήγωσε ἀκόμα πὺ πολὺ : ἡ Χατζὶν παντρεύεταν μετ' ἄλλον! Σωριάστηκε σ' ἓνα κάθισμα μόλις τόμαθε, σὲ λίγο ὅμως σηκώθηκε ἐξαλλος λέγοντας : «Θὰ μάθω ποῖς εἶναι. Θὰ τὸν πλησιάσω, θὰ τοῦ μιλήσω. Κι ἐκεῖνος πρέπει νὰ μοῦ δώσῃ μιὰν ἀπάντησι!». Καὶ δὲν ἄργησε νὰ πληροφωρηθῇ πὺς αὐτὸς ὁ ἄλλος ἦταν ὁ πλοίαρχος τῆς «Καρύστας». Κι ἀκόμα ὅτι ὁ γάμος θὰ γινόταν στὶς 30 τοῦ μηνὸς στὸν Ἅγιον Σπυρίδωνα. Πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ προκαλέσῃ τὸ Στάρκο, νὰ τὸν ἀναζητήσῃ ὡς τὴν ἐκκλησία ἀκόμα. Ἄν δὲν τὸν σκότωνε, θάφρευε αὐτὸς ἀπὸ τῆ ζωῇ κ' ἔτσι θάπαυρε τέλος τὸ μαρτύριό του. Ἦταν βέβαιος ὅτι ἡ Χατζὶν εἶχε πέσει θύμα τῆς πατρικῆς ἐπιθυμίας.

Ἦταν 28 Ὀκτωβρίου ὅταν, ὕστερα ἀπὸ μιὰ νύχτα ἀγρυπνίας, βάλθηκε νὰ συναντήσῃ τὸ Στάρκο. Τοῦ κάκου ὅμως. Τὸ βράδυ τῆς ἐπομένης συνέβη κάτι ἀπροσδόκητο : Ὁ τραπεζίτης πέθανε ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ συμφορῆσι.

8

Μόλις τόμαθε ὁ ντ' Ἀλμπαρέ συλλογίστηκε πὺς οἱ συνέπειες αὐτοῦ τοῦ θανάτου ἦταν εὐνοϊκῆς γι' αὐτόν. Ἄν κ' ἡ Χατζὶν ἦταν συντετριμμένη, πῆγε στὸ σπῖτι τῆς, ἀλλὰ μῆτε ἐκεῖνη κατῶρθωσε νὰ ἰδῇ, μῆτε τὸ Χάρη. Δὲν τοῦ ἔμενε παρὰ νὰ περιμένῃ.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔγινε στὴ σακκολεβὰ μιὰ μεγάλη συζήτησι ἀνάμεσα στὸ Στάρκο καὶ τὸ Σκόπελο. Ὁ καπετάνιος εἶπε πὺς οἱ συναλλαγματικῆς εἶχαν προεξοφληθῇ, κ' ἔτσι θὰ μπορούσαν νὰ παραλάβουν τὸ φορτίο τῶν αἰχμαλώτων. «Τὶ θ' ἀπογίνῃ μετ' τὴν ὑπόθεσιν τοῦ γάμου;» ρώτησε ὁ ὑποκυβερνήτης τῆς «Καρύστας». — «Δὲ βλέπω κατὰ τί ἄλλαξε ἡ κατάσταση, τοῦ ἀποκρίθηκε. Ἡ Χατζὶν θὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατέρα τῆς, καὶ τὰ εἰκοσι ἑκατομμύρια θὰ πέσουν στὰ χέρια μου». Μιλοῦσε μετ' τόση βεβαιότητα, πὺς ὁ Σκόπελος πίστεψε πὺς ὁ θάνατος δὲν θὰ σταματοῦσε τὸ γάμο. Τὸ μόνο πὺ ἀπασχολοῦσε καὶ τοὺς δυὸ ἦταν τὸ πότε θὰ γινότανε.

Κατὰ τὶς πρώτες πέντε ἡμέρες μετὰ τὴν κηδεῖα ὁ Στάρκος ἐπέδιδε νὰ φθάσῃ ὡς τὴν Χατζὶν, ὅμως τοῦ κάκου. Κλειστὴ ἡ πόρτα τοῦ τραπεζιτικοῦ οἴκου, κλειστὸ καὶ τὸ σπῖτι. Ἀλλὰ καὶ ὁ ντ' Ἀλμπαρέ δὲ στάθηκε πὺ τυχερός. Ἐφθασε νὰ πιστέψῃ ὅτι ἡ νέα ἔφυγε ἀπὸ τὴν Κέρκυρα μετ' τὸν Χάρη.

Ὅλη ἡ Κέρκυρα μιλοῦσε γιὰ τὴν κληρονομίαν, πὺ οἱ φῆμες τὴν εἶχαν δεκαπλασιάσει. Εἶναι ἀλήθεια πὺς ἡ περιουσία ἦταν μεγάλη, καὶ αὐτὴ τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁμολογοῦσε ἡ Χατζὶν μιλώντας μετ' τὸν Χάρη. Αὐτὸ πὺ πληροφορήθηκαν ἦταν τὸ ὅτι ἄρχισαν ὅλοι νὰ συζητοῦν πὺς σχηματίστηκε ἡ περιουσία. Ἀπὸ τὰ βιβλία πὺ βρέθηκαν — καὶ πού, προφανῶς, ὁ τραπεζίτης δὲν πρόφθασε νὰ ἐξαφανίσῃ — ἔμαθαν ἀπὸ ποιῆς ἀπαίσιες πράξεις ἐπήγασαν τὰ μεγάλα πλούτη. Κ' ἔτσι κατάλαβαν γιὰ τὸ Στάρκο ἐξεβίαζε τὸν συνένοχόν του.

Τὸ βράδυ τῆς ἑκτῆς ἀπὸ τὸν θάνατον, ὁ Στάρκος πῆρε πρόσκλησιν νὰ πάῃ στὸν τραπεζιτικόν οἶκον. Βρῆκε τὴ Χατζὶν καθισμένη μπροστὰ στὸ τραπέζι τοῦ πατέρα τῆς, καὶ ἀπάνω πολλὰ ἔγγραφα καὶ βιβλία. Κατάλαβε πὺς ἡ νέα εἶχε καταποτισθῇ γιὰ

τὶς ἐργασίες τῆς τράπεζας. Ὅμως ἤξερε καὶ τὶς σχέσεις τοῦ Ἐλιζούντο μετ' τοὺς πειρατὲς τοῦ Αἰγαίου. Μόλις μπῆκε ὁ Στάρκος ἡ Χατζὶν σηκώθηκε — γιὰ νὰ μὴ τοῦ προτείνῃ νὰ καθίσῃ — κ' ἔβγαλε στὸ Χάρη νὰ τοὺς ἀφήσῃ μόνους. Φοροῦσε μαῦρα, ἦταν κλαμένη, κατὰχλωμη, μὰ καμμιά ἠθικὴ κατάπτωσι δὲν πρόδιδε τὸ πρόσωπό τῆς.

— Ἦρθα, Χατζὶν Ἐλιζούντο, εἶπε ὁ Στάρκος. Γιατί μετ' φωνάζατε;

— Γιὰ τοὺς ἐξῆς δυὸ λόγους. Πρῶτα, ἔχω νὰ σᾶς πῶ ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ πὺς ἐναυάγησε ὁ γάμος πὺ ὁ πατέρας μου ἐσχεδιάζε νὰ κάνω μετ' σᾶς.

— Γιὰ νὰ μιλάτε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, τὴν ἔκοψε, φαίνεται πὺς δὲν θάχετε ὑπ' ὄψιν σας τὶς συνέπειες.

— Σκέφθηκα πολὺ προτοῦ νὰ πάρω τὴν ἀπόφασίν μου, πὺ, βεβαιωθείτε, εἶναι ἀμετάκλητη, ἀφοῦ ἔμαθα ὅτι εἶχα νὰ μάθω γιὰ τὶς ἐργασίες τοῦ Οἴκου μαζί σας.

— Ὡστε τὶς ξέρετε, ἔκανε ἐκεῖνος κυνικά, καὶ ὡστόσο μιλάτε μετ' τέτοια γλώσσα;

— Ἐγὼ καθῆκον νὰ μιλῶ ἔτσι.

— Πρέπει νὰ πιστέψω λοιπὸν ὅτι ὁ ντ' Ἀλμπαρέ...

— Σᾶς ἀπαγορεύω ν' ἀνακατεῦτε σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσιν τὸν ντ' Ἀλμπαρέ, ἀποκρίθηκε μ' ἔκρηξι. Καὶ πρόσθεσε : Ξέρετε καλὰ πὺς ὁ εὐγενὴς πλοίαρχος δὲ θὰ καταδεχθῇ νὰ πάρῃ γυναῖκα τοῦ τὴν κόρη τοῦ Ἐλιζούντο, γιὰτ' εἶναι ἐντίμος ἄνθρωπος. Δὲν παντρεύεται κανεὶς μιὰ κληρονόμο πὺς πατέρα τραπεζίτη πειρατῶν.

— Θαρρῶ πὺς συζητοῦμε γιὰ πράγματα ξένα πρὸς τὸ ζήτημά μας.

— Αὐτὸ ἔχει πιά κανονισθῇ.

— Τὸν καπετάν Στάρκο ἦταν ἀποφασισμένο νὰ παντρευτῇ, κ' ὅχι τὸν ντ' Ἀλμπαρέ. Δὲν πρέπει ν' ἀλλάξῃ τὶς σκέψεις σας ὁ θάνατος ἐκεῖνου, ὅπως δὲν ἄλλαξε τὶς δικές μου.

— Ἀναγκάστηκε νὰ ὑπακούσω στὸν πατέρα μου, ἀγνοώντας τὰ αἶτια πὺ τὸν ἔκαναν νὰ μετ' θυσιάσῃ. Τώρα, ξέρω.

— Ἀφοῦ ξέρετε...

— Ξέρω, φώναζε διακόπτοντάς τον, ὅτι σεῖς εἴσαστε ὁ συνένοχός του. Αὐτὸς πὺ τὸν παρέσυρε στὶς πὺ ἀπαίσιες πράξεις, πὺ τὸν ἐσπίλωσε. Ξέρω πὺς τὸν ἀπειλήσατε μετ' ἀποκάλυψιν τῶν ἀτιμιῶν του σὲ περίπτωσιν πὺ θ' ἀρνιόταν νὰ σὲ κἀνὴ γαμπρό του. Πίστεψες στ' ἀλήθειαν, Στάρκο, πὺς ἂν δέχθηκα νὰ σὲ παντρευτῶ, ἔκανα τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ὑπακούσω τὸν πατέρα μου;

— Ἄν φροντίζατε γιὰ τὴν τιμὴ ἐκεῖνου, Χατζὶν, ὅσο ζοῦσε, ἄλλο τόσο πρέπει νὰ φροντίζατε γι' αὐτὸ τώρα. Ἀλλοιῶς...

— Νὰ τὰ πῆτε ὅλα, Στάρκο! φώναξε ἡ κοπέλλα τόσο περιφρονητικά, πὺ αὐτὸς ὁ ξεδιάντροπος ἔγινε κατακόκκινος. Δὲ μπόρεσε παρὰ νὰ ψιθυρίσῃ «ναί, ὅλα...».

— Μὰ δὲ θὰ τὸ κάνετε, δίχως ἄλλο.

— Καὶ γιὰτὶ δὲ θὰ τὸ κάνω;

— Γιατί θὰ κατηγορήσετε τὸν ἴδιο σας τὸν ἑαυτό.

— Νομίζετε λοιπὸν, κυρά μου, πὺς ἔγιναν στ' ὄνομά μου οἱ διάφορες ἐμπορικῆς πράξεις; Φανταζόσαστε πὺς ὁ Στάρκος εἶν' ἐκεῖνος πὺ παρουσιάζεται στὰ

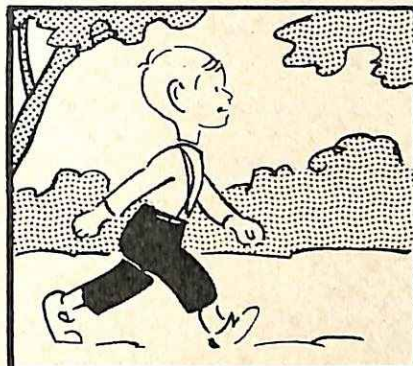
χρῆματ' ὡς ἑμπορὸς αἰχμαλώτων πολέμου; Ἐ, ὅχι! Κανέναν κίνδυνον δὲ νοιώθω. Κι ἂν μ' ἀναγκάσετε, θ' ἀνοίξω τὸ στόμα μου.

(Διασκευῇ) Σ.Π.

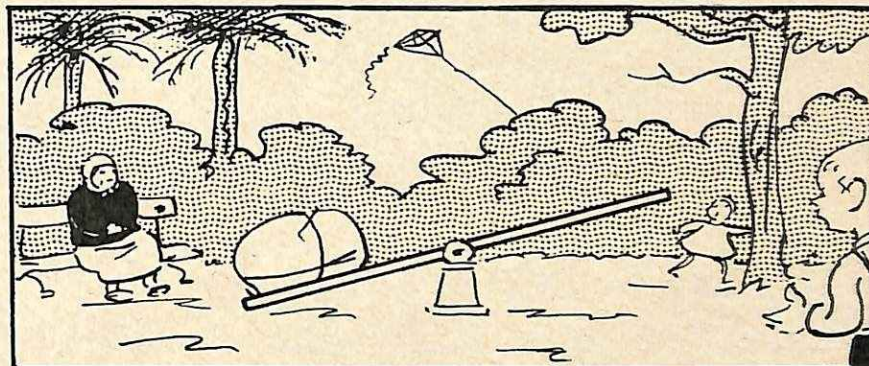
(Συνεχίζεται)

Η ΤΡΑΜΠΑΛΑ

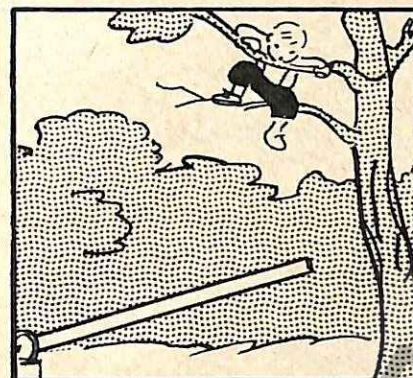
Τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου μας
ΑΝ. ΒΩΤΤΗ

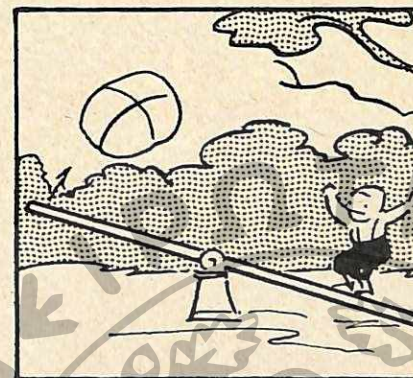
Τώρα πηγαίνει ὁ Λελές μετ' δῆματα μεγάλα σὲ κάποιον πάρκο παιδικό, πὺ ἔχει καὶ τραμπάλα.

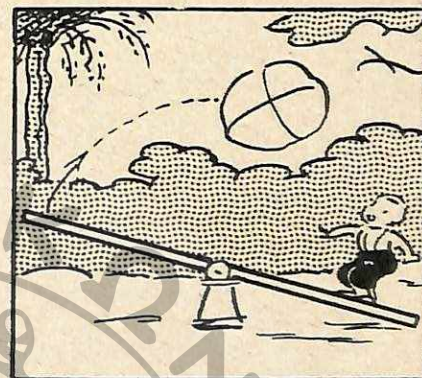
Καὶ μόλις φτάνει, τί νὰ δῇ: Μιὰ γριά εἶχε καθίσει ἀπ' τὴν τραμπάλα παρακί, καὶ εἶχε ἀκουμπήσει

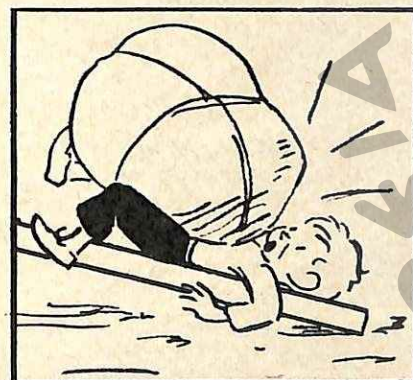
στὴν ἄκρην ἐκεῖ τοῦ σανιδιοῦ ἓναν πελώριο μπόγο, πὺ τὸν κουβάλαγε ἡ φτωχὴ ποιοὺς ξέρει γιὰ ποῖο λόγο.

Κι ἀμέσως νέα ἐμπνευσί τοῦρχεται στὸ μυαλό του καὶ σκαρφιάζει στὸ δέντρο εὐθὺς τὸ διπλάνο του.

Ξάφνου ἀμοιέται ἀπὸ κεῖ καὶ πέφτει στὴν τραμπάλα, κ' ἔτσι ἀπ' τὴν ὄλλη ὁ μπόγαρος πετάχτηκε σὰν μπάλα.

Ἀπὸ τὸ χτύπο πάει ψηλά, καμπύλη σημειώνει, καὶ πέφτει ἀπάνω στὸ Λελέ καὶ... τὸν ἰσοπεδώνει!

Μετ' μιάς σηκώνεται ὁ Λελές, ἀλλὰ μισολειωμένος, καὶ ἀπ' τὶς φωνᾶρες τῆς γριάς ὁ δόλιος τρομαγμένος!

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

Ἦπνε, πὺ παίρνεις τὰ μικρά, ἔλα, πάρε καὶ τοῦτο, μικρὸ - μικρὸ σοῦ τόδωκα, μεγάλο φέρε μοῦ τὸ μεγάλο σὰν ψηλὸ βουνό, ἴσιο σὰν κυπαρίσσι καὶ οἱ κλώνοι τοῦ ν' ἀπλώνωνται σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι.

(Δημοτικόν.
Συλλογὴ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ)

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

